TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr.36 (1907) 1986 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 2 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Proveržis viešumon

Kovoje už sovietų pavergtų tautų išlaisvinimą daug reiškia viešoji pasaulio opinija, bet prasiveržti jon nėra lengva, ypač Baltijos tautom, kurių pajėgos palyginti nėra didelės. Tiktai retais atvejais pavyksta joms prasiveržti pasaulio opinijon. Vienas tokių proveržių buvo 1985 m. — tai laisvės bei taikos žygis Skandinavijoje ir Kopenhagos tribunolas. Šiais metais buvo surengtas naujas proveržis, būtent Juodojo kaspino diena rugpjūčio 23-ją. Tai nauja iniciatyva, kylanti daugiau iš jaunesnės kartos veikėjų. Jaunas bei energingas estų inžinierius Markus Hess ryžosi sudaryti Toronte komitetą, kuris pradėtų veikti tarptautiniu mastu. Jam tai gana gerai pavyko. Nors dar nėra pilnų pranešimų iš kitų kraštų, bet iš turimų duomenų matyti, kad Juodojo kaspino diena su demonstracijomis įvairiuose kraštuose daugiau ar mažiau prasiveržė į tarptautinę viešumą. Organizaciniai komitetai buvo sudaryti visoje eilėje valstybių. Jų dėka daugelyje pasaulio didmiesčių įvyko pavergtų tautų demonstracijos, iškeliančios Sovietų Sąjungos imperializmą bei reikalaujančios laisvės ir nepriklausomybės pavergtom tautom. Pabrėžtinas dalykas — tai renginio tarptautiškumas bei pasaulinis mastas.

ANTRAS svarbus Juodojo kaspino dienos bruožas — sovietų pavergtų tautų sutelkimas bendram užmojui. Paskiros tautos savo ruožtu bando kovoti prieš sovietinį milžiną pavergėją, bet dažniausiai nesėkmingai, nes dėl savo jėgų ribotumo nepasiekia viešumos ir pasilieka uždarose salėse. Juodojo kaspino organizaciniam komitetui pavyko sutelkti keliolika tautybių. Tai jau reiškia tam tikrą jėgą, kuri atkreipia dėmesį ne tiktai viešosios pasaulio opinijos, bet ir pačios Sovietų Sąjungos. Pastaroji tos sutelktinės jėgos labiausiai bijo, stengiasi visais galimais būdais ją skaldyti. Sovietams nepakeliui ne tik pavergtų tautų telkimas, bet ir paskirų tautybių vieninga veikla išeivijoje. Dėl to jie per savo agentus bando kurstyti tarpusavio kovas. Tai gana aiškiai jaučia išeivijos organizuotoji dalis, bet ne visuomet pajėgia reikalingą vieningumą išlaikyti. Taikliai pastebėjo žymusis kanadiečių žurnalistas P. Worthingtnas: jei sovietų pavergtos tautos laisvajame pasaulyje būtų vieningos, jų pajėgumas būtų didesnis už žydų, kurie tarp savęs dažnai nesutaria, bet pagrindiniuose dalykuose yra vieningi pasaulio akivaizdoje. Juodojo kaspino renginio organizatoriams pavyko įveikti nevieningumo kliūtį, sutelkti jėgas ir prasiveržti pasaulinėn viešumon.

TREČIAS būdingas Juodojo kaspino dienos bruožas — nacių ir maskvinių komunistų bendradarbiavimo iškėlimas. Šiuo metu, kai vis jieškoma nacinių karo nusikaltėlių, svarbu pabrėžti tarptautinėje plotmėje faktą, kad Molotovo-Ribbentropo sutartis buvo tie vartai, pro kuriuos atūžė II D. karas, atnešęs daugeliui tautų sovietinę vergiją. Pasaulio opinijoje vis dar vyrauja nuomonė, kad didysis nusikaltėlis yra Hitleris bei jo patikuonys. Dirbtinai stengiamasi įtikinėti, kad didžioji grėsmė tebėra nacionalsocializmas, kad pavojingiausi žmonės tebėra naciai ir jų šalininkai. Plakamas nacinis lavonas, nes jame įžiūrima grėsmė, o tikrasis nusikaltėlis ir tikroji grėsmė — komunizmas užtušuojamas. Tai pavojinga iliuzija, vedanti į tolimesnį tautų pavergimą, nukreipianti dėmesį nuo tikrojo pavojaus. Juodojo kaspino dienos organizatoriai, pasirinkę rugpjūčio 23, kaip dviejų totalizmų sutarties dieną, iškelia tarptautinėn viešumon dirbtinai slepiamą faktą, būtent abiejų totalizmų nusikaltimą tautoms. Vienas jų jau palaidotas, antras (raudonasis) tebelaukia savo laidotuvių. Šis abiejų totalizmų bendradarbiavimo faktas bus keliamas ir toliau vis su didesniu šauksmu. Sėkmingas buvo pirmasis bandymas, dar sėkmingesni bus kiti, nes bus daromi jau su žymiai didesniu patyrimu ir dar platesniu mastu.

KANADOS ĮVYKIAI

Olimpinės žaidynės Toronte?

Vis populiaresnė darosi mintis surengti olimpines vasaros žaidynes Toronte 1996 m. Provizorinį projektą Toronto vadovybei jau paruošė specialus komitetas, sudarytas 32 korporacijų atstovų. Pasiūlymą vienbalsiai priėmė miesto taryba, įsipareigojusi siekti Tarptautinio olimpiados komiteto sutikimo pas jo pirm. J. A. Samatanchą. 1996 m. bus minima modernių olimpinių vasaros žaidynių šimto meto sukaktis. Atrodo, atsiras daug miestų, norinčių turėti sukaktuvines žaidynes. Rimtu kandidatu gali tapti Atėnai, nes juk Graikija laikoma olimpinių žaidynių gimtine. Vietovę 1996 m. vasaros žaidynėms Tarptautinis olimpiados komitetas turi paskelbti 1990 m. rugsėjo mėnesį. Tada paaiškės, ar Torontas bus patvirtintas, ar galbūt pralaimės kuriam nors kitam kandidatuojančiam miestui.

Pirmosios olimpinės vasaros žaidynės Kanadoje buvo surengtos Montrealyje 1976 m. Oficialus jų atidarymas tada įvyko liepos 17 d. Šią vasarą paminėtas tų pirmųjų žaidynių Kanadoje dešimtmetis. Kaip tik šiais metais iš Montrealio burmistro pareigų pasitraukia entuziastiškas tų žaidynių organizatorius J. Drapeau. Nors žaidynės išgarsino Montrealį ir Kanadą, bet jos Montrealio miestui paliko didžiulį bilijono dolerių nuostolį. Už tą pinigą ir už jį gaunamas palūkanas Montrealyje neribotą laiką būtų buvę galima kasmet pastatyti 6.000 butų, kiekvienam išleidžiant po $20.000. Dabar tas pinigas buvo iššvaistytas moderniam stadionui su uždengiamu stogu, kitiems įrenginiams, per brangiai apmokamiem planuotojam ir statytojam. Tai skolai padengti dabar kiekvienas montrealietis, pirkdamas dėžutę cigarečių, atiduoda 20 centų. Skolai tenka ir 2,5% mokesčio už

(Nukelta į 8 psl.)

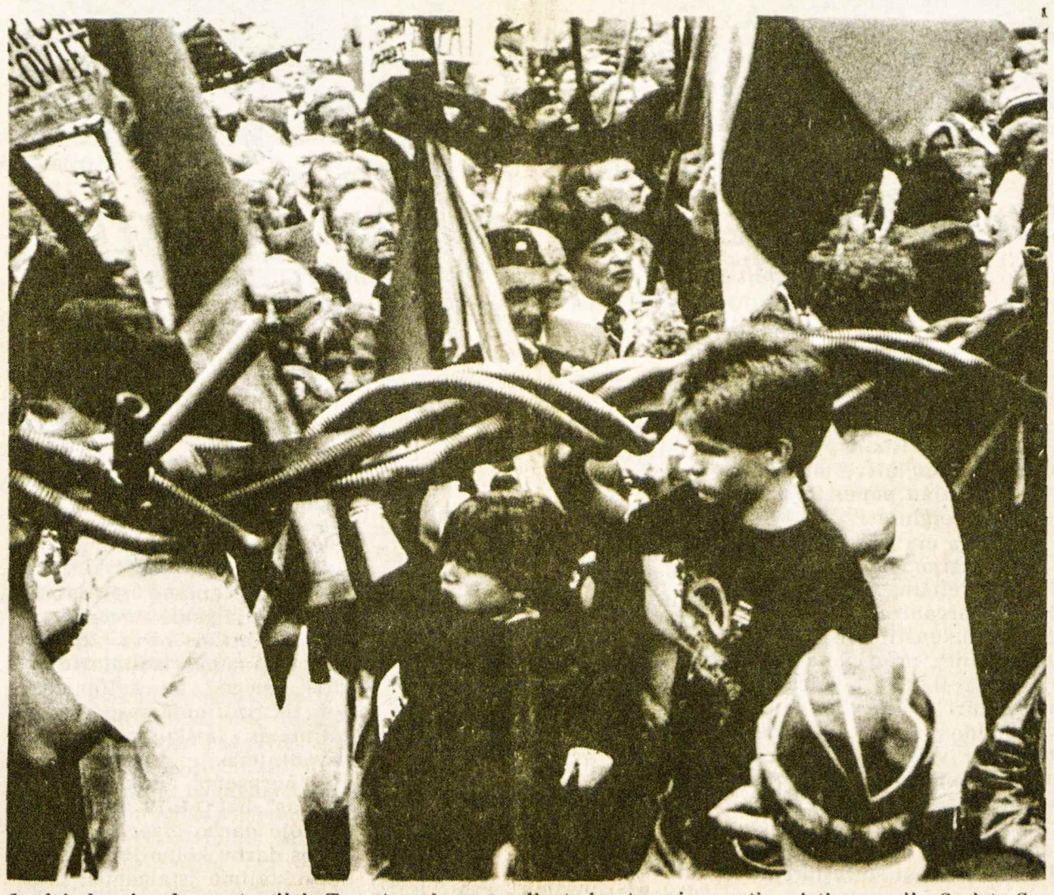

Juodojo kaspino demonstracijoje Toronte nešama spygliuota juosta, primenanti sovietinę vergiją. Sovietų Sąjungos atneštą Rytų Europon Molotovo-Ribbentropo sutartimi 1939 metų rugpjūčio 23 dieną. Demonstracijoje dalyvavo apie 3000 asmenų, protestuojančių prieš sovietinę vergiją Nuotr. St. Dabkaus

Anglų žurnalistas apie Vilnių

"Žiaurybių muziejus prieš nepalaužiamą tikėjimą"

Londono "The Times" 1986. VII. 10 išspausdino savo bendradarbio Christopher Walker reportažą iš Vilniaus, pavadintą "Žiaurybių muziejus prieš nepalaužiamą tikėjimą".

Tokiai antraštei progą davė laikraščio bendradarbio apsilankymas ateizmo muziejuje, įrengtame Šv. Kazimiero šventovėje Vilniuje. Ten jam buvo parodyti neva įrankiai, kuriais senovėje krikščionys kankinę kitatikius. (Tame muziejuje nėra skyriaus, rodančio, kaip komunistai kankino ir naikino žmones Rainiuose, Červenėje ir daugelyje kitų vietų, M.).

Pasak korespondento, kovojančių prieš krikščionybę Lietuvoje užduotis esanti sunki, nepaisant visų priemonių, nes K. Bendrija ten esanti tautinės kultūros bei pasididžiavimo simbolis, panašiai kaip kaimyninėje Lenkijoje. Iš 3,5 milijonų gyventojų Lietuvoje mažiausiai bent pusė jų yra tikintys. Tai esą matyti išėjus iš ateizmo muziejaus ir nužygiavus į Aušros Vartus, kur žmonės keliais eina laiptais, vedančiais į Marijos koplyčią. Iš 40 šventovių Vilniuje 11 yra atidarytos. Mat sovietinė valdžia, atsižvelgdama į pasipriešinimą kaimyninėje Lenkijoje, davė daugiau laisvės ir Lietuvoje, kad sumažintų vietos gyventojų priešišką nusiteikimą sovietinei valdžiai. Tačiau pastaruoju metu kompartija sustiprinusi savo kontrolę. Kompartijos kongrese gen. sekr. P. Griškevičius raginęs stiprinti kovą prieš "klerikalinius ekstremistus", ideologines nuokrypas, plėsti ateistinę propagandą. Be to, jis raginęs stiprinti rusų kalbos vartojimą, kuris yra nepriimtinas Lietuvos jaunimui.

Nuo okupacijos pradžios Lietuvoje yra buvę neramumų, būtent 1956 m. vengrų sukilimo metu ir 1972 m., kai Kaune susidegino 20 metų jaunuolis dėl tautinių ir religinių motyvų (Romas Kalanta, M.).

Nors dabar nuotaika Lietuvoje esanti atslūgusi, tačiau kalbėti rusiškai ten nepatartina. Vienas korespondento kolega, gerai mokėjęs rusiškai ir restoranuose paprašęs gėrimų bei užkandžių, negavo ir tai net du kartus. Kai prašneko angliškai, viskas pasikeitė.

Sovietiniai pareigūnai esą kaltina JAV ambasadą Maskvoje — ji padedanti persiųsti į Vakarus pogrindžio spaudą.

Užsienio reikalų "ministeris" Vytautas Zenkevičius pareiškė: "Yra keletas ekstremistų, pažeidžiančių įstatymus. Jie bando organizuoti netėisėtas mokyklas ir mokyti tikybos. Už tai jie baudžiami". Išsisukinėdamas nuo britų korespondento klausimų, V. Zenkevičius priminė teroristinę organizaciją Šiaurės Airijoje IRA bei kitas panašias grupes, susijusias su katalikų sluoksniais.

Praėjusį mėnesį (birželio) TASS agentūra kaltino JAV prezidento R. Reagano valdžią, esą ji kurstanti antisovietines nuotaikas Baltijos respublikose, kurios yra labiausiai vakarietiškos Sov. Sąjungoje. Mat TASSĄ ušrūstinusi "Amerikos balso" transliacija lietuvių kalba. Tasai radijas, drauge su Lenkijos ir Liuksemburgo radijais, esąs atsvara prieš gausią sovietų propagandą.

Korespondento nuomone, 250.000 lenkų Lietuvoje kompartijai sudaro rūpestį, nes jų įtaka jaučiama ideologinėje plotmėje. Dėl to sovietinė valdžia labai suvaržė kelionės Lenkijon. Lenkas Henrik Rudin prieškęs Vilniuje: "Per pastaruosius penkerius metus negalėjau aplankyti savo tėvų Varšuvoje. Mes nežinome, kada tie suvaržymai bus atšaukti". **M.**

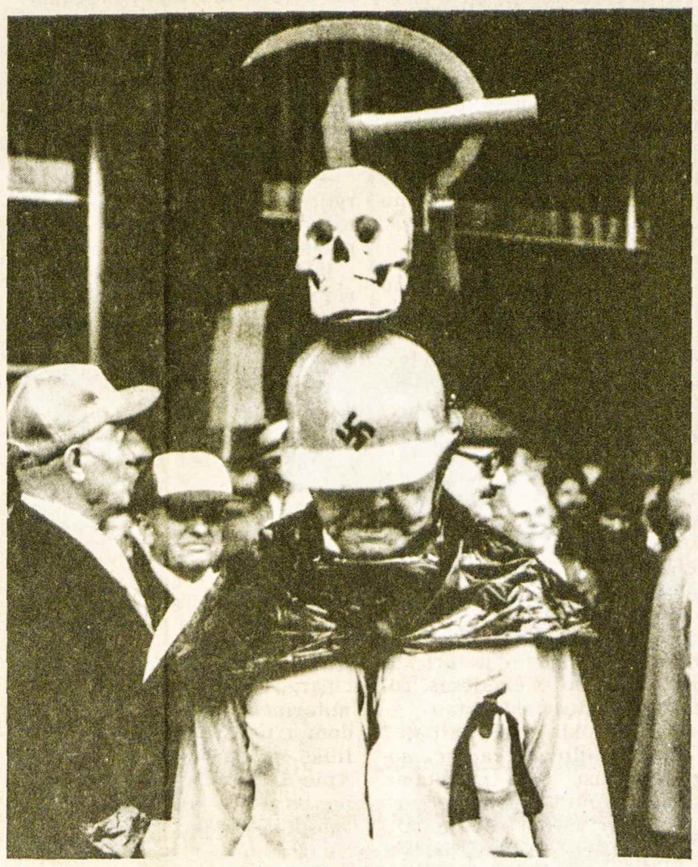

Toronto latvis Juodojo kaspino demonstracijoje vaizduoja sovietinę vergiją, naikinančią paskirus žmones bei tautas, panašiai, kaip ir hitlerinė sistema. Ši nuotrauka buvo įdėta ir angliškoje spaudoje Nuotr. St. Dabkaus

Pasaulio įvykiai

V. VOKIETIJOS KANCLERIS H. KOHLIS PASKELBĖ SUVARŽYMUS

sparčiai augančiai atbėgėlių bangai, kuri šiais metais gali pasiekti 100.000. Atbėgėliai save vadina politiniais pabėgėliais, nors tokių iš tikrųjų tėra 16%, o 84% yra ekonominiai bėgliai, siekiantys tik geresnio gyvenimo V. Vokietijoje. Didėjantis svetimšalių skaičius suerzino vokiečius, nes ir jiems patiems jau nepakanka darbų. Demonstracijų susilaukė ateiviams statomi pastatai Štutgarte, trijuose V. Vokietijos miesteliuose. Lig šiol visi atbėgėliai būdavo įsileidžiami V. Vokietijon ir apgyvendinami stovyklose be teisės dirbti dvejus metus. Jų išlaikymas pareikalaudavo nemažai valdžios lėšų, po poros metų padidindamas bedarbių eiles. Net 70% visų atbėgėlių V. Vokietiją pasiekdavo per R. Berlyną, kur juos atskraidindavo R. Vokietijos "Interflugas" ir sovietų "Aeroflotas" iš Azijos ir Afrikos šalių. Šia paslauga daugiausia pasinaudodavo turtingesnieji, turintys dolerių ar kitos vertingos užsienio valiutos. Atvykę R. Berlynan jie turėdavo tik vienos dienos vizą, o tada pereidavo į V. Berlyną ir pasiprašydavo politinės globos V. Vokietijoje. R. Vokietijos "Interflugas" į Schoenfeldo orauostį R. Berlyne atgabendavo 30% tokių pabėgėlių, o sovietų "Aeroflotas" — 70%. Tom valdinėm orinio susisiekimo bendrovėm tekdavo atbėgėlių užsienio valiuta.

Tamilų įtaka

Bene labiausiai opoziciją prieš atbėgėlius V. Vokietijoje išjudino 155 tamilai, atsisakę ten suteiktos globos ir iš V. Vokietijos perbėgę Kanadon. Juos nedideliu "Aurigae" transportlaiviu prie Niufaundlandijos krantų nelegaliai atgabeno ir gelbėjimosi valtyse paliko kapitonas W. Bindelis. Hamburgo policija teigia, kad už šią nelegalią kelionę Kanadon 155 tamilai kapitonui W. Bindeliui sumokėjo $500.000. Jie ir patys, gavę teisę Kanadoje pasilikti vienerius metus, dabar neslepia, kad ta kelionė kiekvienam kainavo po kelis tūkstančius dolerių. Vokiečiai piktinasi, kad tamilai valdžios lėšomis nemokamai gavo pilną pragyvenimą V. Vokietijoje, o dabar už $500.000 savo lėšomis išvyko Kanadon. Kanclerio H. Kohlio paskelbti suvaržymai ir toliau palieka atviras duris V. Vokietijon politiniams pabėgėliams, bet siekia atbaidyti ekonominius bėglius. Dabar visi atbėgėliai negaus darbo teisės V. Vokietijoje penkerius metus. Libano, Sirijos, Ganos, Pakistano ir Bengalijos piliečiai V. Vokietijon bus įsileidžiami tik su vizomis. Orinio susisiekimo bendrovės, pardavusios bilietą vizos neturinčiam tų kraštų keleiviui, susilauks $975 baudos už jo atgabenimą V. Vokietijon.

Dujos iš ežero

Ugnikalnio kilmės Nios ežere Kamerūne, netoli Nigerijos pasienio, nakčia įvykęs sprogimas išleido nuodingas dujas, kurios nusiaubė prie ežero esančius kaimelius. Gyventojai buvo užklupti miegantys nakties metu. Žuvusiųjų jau užregistruota apie 1.600. Dujos mažiau palietė vaikus, kurie miegodami įkvėpia mažesnį kiekį oro. Žuvo visi tos apylinkės galvijai. Kaip tik tuo metu Kamerūnan atvyko Izraelio premjeras Š. Peresas atstatyti diplomatinių ryšių, kurie buvo nutraukti dėl Izraelio karo su Egiptu 1973 m. Jo lėktuvu atskrido 20 gydytojų ir pagalbinio personalo padėti gamtinės nelaimės ištiktam Kamerūnui. Žemės drebėjimas yra laikomas įprastu reiškiniu, bet retai tepasitaiko nuodingų dujų prasiveržimas.

Aptarė priežastis

Vienoje penkias dienas posėdžiavo beveik 50 Tarptautinei atominės energijos agentūrai priklausančių valstybių atstovų. Jie priėmė Sovietų Sąjungos paruoštą oficialų pranešimą apie nelaimę atominėje elktros jėgainėje Černobilyje. Sovietų delegacijai vadovavo V. Legasovas, pabrėžęs, kad nelaimė įvyko dėl techninių padarytų klaidų, kurios ateityje negalės pasikartoti. Pusė grafito turinčių Černobilio tipo reaktorių Sovietų Sąjungoje dabar uždaryta padaryti reikalingoms pataisoms. Tik JAV atstovas H. Dentonas priminė konferencijos dalyviams, kad atominiai reaktoriai su grafitu turi būti apsaugoti plieno ir cemento gaubtu, kurio nė vienas sovietinis reaktorius neturi. Atominės energijos specialistai Švedijoje spaudai pareiškė susirūpinimą Ignalinoje statoma elektros jėgaine, kuri yra tokio pat tipo, kaip Černobilyje, turinti grafitą. Sniečkaus mieste prie Ignalinos šiuo metu veikia tik vienas reaktorius. Švedai susirūpino, kai jo pajėgumas nuo 1.000 megavatų dabar buvo padidintas iki 1.500, pakeitus atominį kurą. Dėl reaktoriaus jėgos padidinimo bus sunkiau užtikrinti jo centro su atominiu kuru vėsinimą. Černobilio reaktoriai buvo 1.000 megavatų pajėgumo. Pasak sovietinės spaudos, Ignalinos reaktoriai turės 1.500 megavatų.

Šiame numeryje:

Proveržis viešumon
Juodojo kaspino diena – sėkmingas pavergtųjų žygis
Anglų žurnalistas apie Vilnių
Britanijos spaudoje pasirodęs straipsnis apie Lietuvą
Kryžių kalnas Lietuvoje
Įspūdžiai turistės, slaptai aplankiusios Kryžių kalną
Sovietinio kalinio atsiminimai
Tardytojo įrodinėjimai apie religijos "laisvę" Lietuvoje
Raštai, vizitai, prakalbos... ar tai veikla?
Veiksnių pranešimuose mirga daugybė posėdžių, vizitų
Baltieji rūmai užrūstino žydus
Amerikiečių žurnalistai, atskleidę Vašingtono užkulisius
Juodojo kaspino diena Toronte
Naujas žygis į tarptautinę viešumą plačiu mastu
Dainuojančių džentelmenų plokštelė
Los Angeles vyrų kvartetas, garsėjantis Amerikoje ir kitur
Mažo būrio dideli darbai
Iš Lietuvos atvykusių seselių darbai išeivijoje per 50 metų
Žmogaus teisės Rytuose ir Vakaruose
Tarptautinis kongresas V. Vokietijoje, kur dalyvavo ir lietuviai

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25 (Amerikoj – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Kryžių kalnas Lietuvoje

Straipsnis tarptautiniame žurnale, kurį skaito šimtai tūkstančių prenumeratorių

"Catholic Digest" 1986 m. rugpjūčio nr. išspausdino Dalios straipsnį apie Kryžių kalną Lietuvoje "Hill of Cross". "Catholic Digest" turi 620,530 prenumeratorių. Čia pateikiu minėto straipsnio vertimą. J. STR.

Tebebuvo tamsu, kai mano duktė ir aš palikome viešbutį, kuriame apsistojome mūsų vizito metu Lietuvoje, sovietų okupuotame krašte prie Baltijos jūros. Turėjome lagaminus, prikimštus dovanų mūsų giminėms. Nedrįsome paimti ką nors didesnio, bijodamos atkreipti dėmesį. Vengdamos seklių, ankstyvą rytą eidavome pasivaikščioti Vilniuje, Lietuvos sostinėje. Bet tai nebuvo mūsų intencija aną lietingą, tamsų rytą. Mus slaptai turėjo paimti mūsų giminės ir nuvežti į krašto šiaurę, į Kryžių kalną, vietą, brangią kiekvienam lietuviui, nekenčiamą šio mažo katalikų krašto okupantų. Jeigu mus pagautų toje kelionėje, sunkiai nubaustų — atimtų mums duotas likusias penkias dienas Lietuvoje ir sudarytų rimtų rūpesčių mūsų giminėm. O to mes labiausiai bijojom.

Greitai eidamos siauromis gatvėmis pro viduramžių miesto bokštus, beveik girdėjome viena kitos širdies plakimą. Nuolat dairėmės, norėdamos būti tikros, kad niekas neseka mūsų. Keturių ar penkių kvartalų atstume nuo mūsų viešbučio pamatėme vieną mūsų pusbrolių kitoje gatvės pusėje ir sekėme jį iš tolo. Jis taip pat ėjo dairydamasis. Pagaliau pamatėme jį, sukantį į alėją, kur laukė du maži "Žigulių" automobiliai. Mano duktė ir aš įlipome į atskirus automobilius ir pradėjome keliauti.

Išvykus iš miesto nustojo lyti, saulė išlindo iš debesų, nušviesdama laukus su mažais ežerais ir beržynais bei spygliuočių miškais. Neturėjome laiko sustoti pravažiuojamuose miesteliuose, nes turėjome grįžti viešbutin prieš naktį, kad kas nors nepastebėtų mūsų išvykimo.

Išsukome į vingiuotą provincijos kelią, vedantį į kalvą, gerai medžių paslėptą ir nematomą nuo didžiojo kelio. Staiga atsiskleidė apstulbinantis vaizdas: tūkstančiai kryžių, didelių ir mažų, ant kalvos, kuri būtų puiki vieta rogučių sportui žiemos metu. Deja, rogutėms nebūtų vietos visoje kalvoje, nes kiekvienas jos colis yra apsodintas kryžiais ir koplytėlėmis, apkabinėtomis rožiniais, škaplieriais, kryželiais ir šventais paveikslėliais.

Toji kalva nėra sustingęs muziejus, ji yra nuolat lankoma jaunų ir senų žmonių, ateinančių kiekvienu metu, dieną ir naktį. Kalva ošia maldomis ir giesmėmis, garbinančiomis Viešpatį.

Kai vaikščiojom, žiūrinėjom ir skaitėm maldas, išpjaustytas medyje, akmenyje ar metale, — jautėme jungtį su tais, kurie nugali bausmės baimę ir atvyksta čia melstis bei atneša savo naštas, skausmus į šią šventą vietą.

Pirmieji kryžiai buvo čia pastatyti jau 1831 m. Kryžių kalnas pasidarė dar labiau mėgstamas, kai sovietai okupavo Lietuvą 1944 m. Metai iš metų kryžių skaičius vis didėjo, ypač 1955-1957 m. laikotarpyje, kai žmonės, grįžę iš tremties Sibire ar paleisti iš kalėjimų, atnešdavo čia kryžių kaip padėkos ženklą Dievui. Tikima, kad daugelis maldų buvo išklausytos ir daug stebuklų įvyko ant šios kalvos. 1961 m. komunistai išgriovė visus kryžius ir sunaikino. Bet tai neatbaidė žmonių. Nauji kryžiai atsirasdavo kiekvieną naktį, kaip grybai po lietaus. Pagaliau 1975 m. komunistai nusileido, ir nuo to laiko kryžių skaičius vis auga.

Prieš grįždamos sustojome kalvos papėdėje. Čia nežinomo menininko mylinčios ir gabios rankos išpjaustė gražią mažytę koplytėlę su Kristumi Rūpintojėliu, gerai pažįstamu kiekvienam lietuviui. Prieš okupaciją matėsi daug tokių statulėlių kryžkelėse visame krašte. Žiūrėjau į medinį jo veidą. Jo akys atrodė pilnos meilės ir ašarų. Kai automobilis pajudėjo, galvojau, kad ši vieta šiame okupuotame krašte tikrai yra liudininkė nemirštančio žmonių tikėjimo bei pasitikėjimo, kad vieną dieną Lietuva vėl bus laisva.

Vertė **J. Str.**

Prie įėjimo į garsųjį Kryžių kalną Lietuvoje rymantis Rūpintojėlis su išpjaustytais poeto J. MARCINKEVIČIAUS žodžiais: "Ašara Dievo aky, nieko tavęs neprašau, Lietuva, ką tu veiki? Tik nenutildoma šauk, volunge šauk ąžuole, akmeniu kelio gale . . ." Nuotrauka gauta iš Lietuvos

Gausūs Juodojo kaspino demonstracijos dalyviai Toronte klauso prakalbų miesto rotušės aikštėje St. Dabkus

Sovietinio kalinio atsiminimai

Ilgus metus kalėjusio VLADO LAPIENIO atsiminimai, spausdinami Lietuvos pogrindžio "Aušroje" – 48 ir 49 numeriuose

VLADAS LAPIENIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Religijos "laisvė"

Kartą, kai Rimkus aiškino apie religijos laisvę mūsų šalyje, bandžiau paneigti jo neteisingus teiginius:

— Kokia čia gali būti kalba apie religijos laisvę, kai uždrausta religinė spauda, katalikiškos organizacijos, vienuolynai, kai konstitucijoj paneigta religinės propagandos teisė, kai religinės bendruomenės neturi nuosavybės teisės, kai maldos namai, kulto reikmenys ir visas tikinčiųjų religinės bendruomenės turtas nusavintas valstybės, o jos pačios neteko juridinio asmens teisių, kai Vilniaus ir Kaišiadorių vyskupai nušalinti nuo pareigų be teismo nuosprendžio jau daugelį metų vargsta tremtyje, kai uždaryta daugelis Vilniaus ir Kauno bažnyčių, jos paverstos galerijomis, muziejais, sandėliais, kai neleidžiama statyti naujos bažnyčios, nei užbaigti pradėtosios, kai griaunami kryžiai ir naujų neleidžiama statyti, kai nuolat valdžia kišasi į Katalikų Bažnyčios vidaus gyvenimą bei kunigų seminariją, kai visaip diskriminuoja tikinčiuosius . . .

Taip man bekalbant, Rimkus išėjo iš kambario. Urbonas pradėjo įpykęs bartis:

— Jūs ir čia būdamas užsiimate antitarybine agitacija! Mes jus sutvarkysim! Pasodinsim į karcerį! . . .

Juo kaltinamasis tvirtesnis savo įsitikinimuose, juo žiauriau jis tardomas. Tačiau ir be to teko pajusti nemažai sovietinio tardymo ir sovietinio kalėjimo "malonumų".

Iš tardytojų reikalavimų man buvo aišku, kad esu kaltinamas ne už patį tikėjimą, bet už savo įsitikinimų išpažinimą viešai, garsiai. Vadinasi, aš galiu melstis laisvai, bet kad girdėtų vien tik Dievas . . . Savo tikėjimą turiu slėpti net nuo artimųjų. Bet, jei aš nenutyliu tų neteisybių ir persekiojimų, kuriuos kenčia to paties tikėjimo žmonės — katalikai, esu kaltinamas šmeižikiškais prasimanymais, žeminančiais tarybinę santvarką, siekimu silpninti sovietinę valdžią.

Tardytojo pinklės

Kai 1977 m. pradžioje mano bendrabylis prašneko, tada mano adresu pasipylė nauji kaltinimai. Po Naujų metų tardytojas lyg susirūpinęs man sako:

— Esi katalikas, tikintis, norintis kitiems padėti, padaryti gera žmonėms. Dabar kaip tik yra gera proga krikščioniškam gerumui parodyti. Dėl jūsų gali skaudžiai nukentėti Adelė. Jeigu jūs nepapasakosite apie ją, ką žinote, ji tikrai nukentės.

Nesupratau, apie kokią Adelę jis kalba, kodėl ji turi nukentėti ir kuo aš čia dėtas. Todėl neiškentęs paklausiau:

— Apie kokią Adelę kalbate?

— Jūs vaidinate, kad nežinote. Tai jūsų gera pažįstama Ruzgienė iš Utenos. Ji jums viską perrašydavo rašomąja mašinėle, — atskleidė Urbonas.

Tardytojas sakė netiesą. Pirmiausia, ji man rašė labai maža. O ir iš to kai ką esu davęs per savo pažįstamą, kuris ją geriau pažinojo, negu aš. Be to, aš žinojau, kad ji Ruzgienė, o jos vardo iki šio laiko nežinojau.

Tardytojas mane graudino, kad ji esanti senyva pensininkė, menkos sveikatos, dažnai serganti, labai gera . . .

— Bet, jeigu jūs apie ją nieko nepasakosite, nieko nepaaiškinsit, mums neliks kitos išeities, kaip tik ją suimti. Ji bus suimta tik dėl jūsų kaltės, nes jums talkino: ką tik davėte, viską perrašinėdavo, o dabar nenorite jai padėti, traukiate ją į kalėjimą . . .

Aš vis tylėjau.

— Kur jūsų krikščioniškoji sąžinė? Kur artimo meilė, jei savo užsispyrimu, savo tylėjimu pražudysite Adelę? Gailėsitės, bet bus per vėlu. Savo tylėjimu nieko nenuslėpsite, tik pakenksite Adelei ir sau. Nesuvokiate, kiek mes žinome apie tai, kad esate įtraukęs ją į antitarybinę veiklą. Jūsų artimieji, pažįstami perduoda mums faktus, ką esat padaręs, nes jie nusigręžė nuo jūsų pamatę jūsų antitarybinę veiklą, — kalbėjo Rimkus.

Rimkus ir Urbonas Ruzgienę vadina tiesiog Adele, graudena mane, mėgindami palenkti mane į plepumą. O aš buvau kietas kaip akmuo ir nepratariau nė žodžio, nes žinojau, kad savo kalba tik pakenksiu Ruzgienei. Be to, nieko antitarybinio nesu davęs jai rašyti, tad nėra prasmės man kalbėti ir aiškinti.

Panašia klasta ir pinklėmis čekistai prigavo ir Ruzgienę — dorą, sąžiningą moterį. Ji pasakė čekistams, kad turi rašomąją mašinėlę, kuri šiuo metu padėta pas giminaičius. Pagal jos nurodymus čekistai nuėjo pas giminaičius, padarė kratą ir, radę rašomąją mašinėlę, konfiskavo. Ją pačią kelis kartus kvietė liudytoja į saugumą Vilniuje ir į teismą.

Krata pas Šeštokaitę

1977 m. vasario 2 d. Urbonas atneša nutarimą kratai daryti, padeda ant staliuko, prie kurio aš sėdžiu, ir sako:

— Štai nutarimas kratai daryti: rytoj pas Bronę Šeštokaitę, gyv. Vilniuje, Pševalskio gatvėje bus daroma krata.

Ir visą laiką tardytojai žiūri į mane. O aš sėdžiu kaip mumija, nežiūriu nei į tą raštą, nei jį skaitau. Urbonas, valandėlę pasėdėjęs, atsikelia nuo kėdės, užsidega cigaretę, nervingai vaikšto po kambarį.

— Tai ką, nenori skaityti nutarimo, neįdomu?

— Man užtenka ir savų rūpesčių. Jūs juokaujate, ar sugalvojote iš manęs pasityčioti: kiek rašėte nutarimų, kiek daug darėte kratų ir niekad man nerodėte. Tai kodėl dabar aš turiu skaityti?

Tardytojas, surūkęs keletą cigarečių ir pamatęs, kad aš to nutarimo neskaitau, juo nesidomiu, paėmė jį nuo mano staliuko ir padėjo ant savo stalo. Apie Šeštokaitę ne tik tą dieną, bet ir vėliau niekad neužsiminė. Tik baigus tardymą, susipažindamas su bylos medžiaga, mačiau Matulionio apklausos protokole klausimą: "Ar jūs, kai lankydavotės pas Šeštokaitę, ten sutikdavote Lapienį Vladą?" O Matulionio atsakyta, kad pas Šeštokaitę manęs niekad nematęs.

Po penkerių metų grįžęs iš Sibiro sužinojau, kad 1977 m. vasario 3 d. pas Šeštokaitę čekistai darė kratą.

Kodėl toks "paikas"?

— Sovietiniame gyvenime kai kurie dalykai vadinami netikrais vardais. Pvz. kalėjimas vadinamas izoliatoriumi, tarsi žmogus ne kalinamas, bet tik izoliuojamas; rašant kaliniams laiškus, kalėjimo pavadinimas maskuojamas, pvz. nerašoma "Lukiškių kalėjimas", bet O-C 12-36; priverčiamojo darbo lageriai — pataisos darbų kolonijomis arba perauklėjimo įstaigomis; proletariato diktatūra pasivadino socialistine visaliaudine valstybe ir t.t., — pasakiau Urbonui.

Jis užjaučiamai palingavo galvą, atseit, kodėl aš toks paikas . . . Ir vėl pradėjo įrodinėti, kad aš politikoje nieko neišmanau . . . Aš dar papildžiau, kad po monarchijos atėjo grynа diktatūra, kuri dangstosi demokratinėmis formomis, kad jėga besiremianti valdžia save vadina demokratija; žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių atėmimą vadina pilnutine laisve, tikinčiųjų diskriminaciją vadina lygiateisiškumu . . .

Tardytojas atsistojo, žiūrėjo pro langą, gąsdino mane, vis rūkė. Pagaliau pakėlė telefono ragelį ir paliepė:

— Zaberite etovo iz kabineta . . .

Kai tardytojas meluoja

Tardytojas reikalauja pasakyti visa teisingai, nemeluoti, už melagingus parodymus net primena atatinkamus straipsnius ir nurodo bausmę, o pats kiek įmanydamas meluoja, ir visi tie straipsniai jam netaikomi. O mums nė į galvą neateina, kad paklaustumėm: kas gi jam už melavimą? Jis mums meluoja, kiek tik nori, pateikia melagingus liudymus, suranda liudytojus, kurie sutinka meluoti, gali klastoti faktus, gali kloti protokolus su padirbtais parašais — ir visa tai vadinama sumaniu parengtinio tardymo metodu . . .

Tardytojas melavo tvirtindamas, kad aš leidžiu ir redaguoju "LKB kroniką", melavo, kad aš talkinu leidžiant kitus pogrindžio leidinius; melavo sakydamas, kad aš pirmosiomis karo dienomis kovojau prieš besitraukiančius tarybinius karius ir net verste vertė tuo prisipažinti; melavo sakydamas, kad aš esu pažįstamas su kun. Liesiu ir Utenos miesto gyventoju V. Šeduikiu; melavo tvirtindamas, kad aš gyvenau jėzuitų vienuolyne Krakėse . . .; melavo teigdamas, kad antitarybinės literatūros platinimui panaudojau savo rašomąją mašinėlę, kurią vėliau perdaviau Ruzgienei, kai iš tikrųjų ji rašė savo pirkta rašomąja mašinėle; melavo tardytojas tvirtindamas, kad Lietuvoje yra pilna religinė laisvė ir niekas tikinčiųjų nepersekioja ir t.t. ir t.t.

(Bus daugiau)

A†A
LIONGINUI LEKNICKUI
iškeliavus amžinybėn,
žmoną APOLONIJĄ, sūnų MINDAUGĄ, dukrą MEILUTĘ, jų šeimas ir visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
Jonas Kazlauskas *Birutė Kazlauskaitė*

A†A
PETRUI JANUŠKAI
mirus,
reiškiame nuoširdžią užuojautą jo žmonai, šeimai ir visiem giminėm –
Anelė ir Jurgis Ališauskai
St. Catharines, Ont. *Ona ir Petras Polgrimai*

A†A
ELZBIETAI BRAŽUKIENEI
Lietuvoje mirus,
sūnų PETRĄ BRAŽUKĄ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame –
Dana ir Algis Zakarevičiai
Jadvyga ir Vytas Augėnai

Mielai motulei
A†A
ELZBIETAI BRAŽUKIENEI
Lietuvoje užbaigusiai žemišką kelionę,
jos sūnui PETRUI ir jo šeimai, visiems giminėms bei artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –
Kun. Pr. Gaida *G. V. Balčiūnai*
S. J. Andruliai *F. V. Urbonai*

Buvusiam ilgus metus KLK kultūros draugijos "Žiburiai" valdybos pirmininkui bei iždininkui PETRUI BRAŽUKUI, liūdinčiam drauge su savo šeima Lietuvoje mirusios
MOTINOS,
reiškiame nuoširdžią užuojautą ir dalyvaujame jo liūdesyje –
KLK kultūros draugijos "Žiburiai" valdyba ir nariai

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954
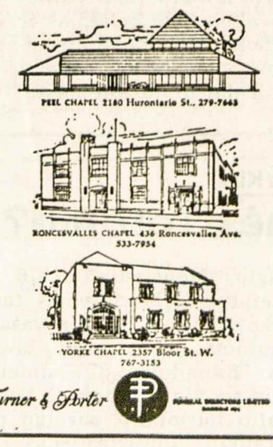

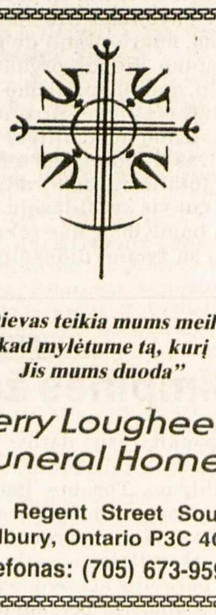
"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Gerry Lougheed Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas – St. Prakapas.
Tel.233-4486

Pasaulinėje parodoje Vankuveryje "EXPO 86", kur Toronto "Atžalynas" pasirodė su tautiniais šokiais ir susitiko su Ontario premjeru Ontario paviljone. Iš kairės: PAULIUS SUKAUSKAS, premjeras DAVID PETERSON, RITA VINGELYTĖ, VALTERIS DAUGINIS
Nuotr. Glen Erikson Graphics

Raštai, vizitai, prakalbos... ar tai veikla?

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Klausimas nebūtų prasmingas, jei "veiklos" žodžio sąvoka nebūtų reikalinga analizės ir konkretaus aptarimo. Lietuvių kalbos žodyne "veikla" yra apibūdinama kaip "veikimas, darbas" . . . Atrodo, kad platesnio paaiškinimo ir nereikėtų, jei dabartinis veiklos žodžio vartojimas spaudoje ir viešumoje nebūtų toks neaiškus, nublankęs, beveik anemiškas.

Štai viename mūsų laikraštyje žinutė, kad NN veikėjas esąs parašęs NN aukštiems pareigūnams laiškus su tokiais ir tokiais siūlymais bei reikalavimais. Tai veikla? Juk tūkstančiai šio krašto gyventojų rašo laiškus redaktoriams, kongreso atstovams, senatoriams, religiniams vadams, bet ar dėl to jie gali būti vadinami veikėjais? Ir mes, kurie nepatingime, ypatingomis progomis, mūsų veiksnių ir organizacijų skatinami, rašome protesto ar padėkos laiškus politikos vadams, spaudai, televizijai. Ar tai jau veikla?

Tiesa, kad ilgo susirašinėjimo dėka kartais sulaukiamas koks nors rezultatas, nors šiuo metu, bandant surasti ar prisiminti bent vieną konkretų atvejį, pavyzdžių rasti nesiseka. Mandagūs kongreso atstovai ir kiti asmenys, kuriems reikalingi balsai ar kurių etiketas reikalauja reaguoti į gaunamus laiškus, atsiunčia mandagius atsakymus, pasirašytus jų sekretorių ar net tik su atspausdinta garsaus parašo faksimile, atmušta su specialia mašinėle . . .

Gausu žinučių apie apsilankymus ir audiencijas, pasitarimus ir pokalbius. Beveik visi jie baigiasi "vaišėmis", bet po to nesimato jokių pranešimų apie rezultatus. Tuo tarpu yra daug darbų, kurie turi būti atlikti be viešo pagerbimo, be buvimo garbės prezidiumuose, posėdžių nuotraukose. Tai lietuvybės išlaikymo problema. Negalima pasitenkinti vis siaurėjančiu lituanistinių mokyklų ar jaunimo organizacijų tinklu, nes jis apima tik tas šeimas, kurios turi stiprų lietuviško įsipareigojimo jausmą ir kurioms atlietuvinti dar nereikia jokių pastangų. Bet kur tie tūkstančiai mūsų prieauglio, baigusio laisvajame pasaulyje aukštuosius mokslus, sukūrusio šeimas, auginančio savo vaikus lietuvybei nepalankioje aplinkoje ir praradusio bet kokius įsipareigojimo jausmus stiprioje aplinkos įtakoje? Reikia rūpintis ne vien tais, kurie remia ir skaito lietuvišką spaudą, lanko minėjimus ir kitus renginius, yra aktyvūs savo organizacijose bei parapijose.

Kiekvieną pavasarį spaudoje matome abiturientų ir aukštuosius mokslus baigusių jaunų lietuvių nuotraukas ir biografijas. Nors įsteigėme lituanistikos katedrą gausių aukų pagalba, bet universitetų studentus lietuvius esame izoliavę, pasitenkindami paminėjimu, kad jie kadaise lankė lituanistinę mokyklą, buvę aktyvūs skautai ar ateitininkai, šoko tautinius šokius. Toliau paliekame juos Dievo ir jų pačių apsisprendimo valiai, nieku neprisidėdami prie lietuviškos ugnelės kurstymo jų širdyse.

Ne kiekvienas jaunas žmogus turi noro ar gabumų rodytis viešumoje, bandyti rašyti spaudai ar toliau būti suinteresuotas eiliniu dalyvavimu kurioje nors organizacijoje. Brendimo laikotarpis, ypač aukštųjų mokslų institucijas pasiekusio jaunimo, yra pilnas naujų įtakų ir pavojų, kuriems mes jo neparuošiame, visą atsakomybę palikdami tėvams.

Tiesa, jei patikėti gandams ir gandeliams bei privačiai informacijai, mūsų jaunimo tik labai nežymus nuošimtis yra patekęs į šitame žemyne taip plačiai paplitusį nusikaltimų ir narkotikų vartojimo tinklą. Čia galima būtų nuopelnus priskirti mūsų uždaros visuomenės įtakai, kurioje aktyvus jaunimas neturi laiko jieškoti pašalinių malonumų ar pramogų, būdamas pastoviai užimtas lituanistine mokykla, repeticijomis, sueigomis ir kitais lietuviškais reikalais. Bet, baigus aukštesniąją mokyklą (high school), jaunimas atitrūksta, pasitraukia, siekdamas aukštojo mokslo, kad užtikrintų savo pačių ir savo būsimų šeimų ateitį. Per ketverius ar net daugiau metų, pačioje asmenybės formavimosi viršūnėje, kadaise kasdieninis, natūralus lietuviškumas užleidžia vietą krašto kalbai, universiteto grupių interesams. Tai natūralu, suprantama ir neišvengiama. Bet . . .

Mūsų bendruomenė, jau turinti veiklius kultūros ir net socialinių reikalų skyrius, vis dar neturi sekcijos, kuri išimtinai rūpintųsi paaugusiu jaunimu ir nuo mūsų visuomenės kamieno atskilusiomis šeimomis. Šitoje srityje nei susirašinėjimai, nei raštai, nei simpoziumai nieko nenuveiks, tik konkretus darbas, jieškant asmeniško kontakto su paruošta medžiaga ir nuoširdžiu noru susigrąžinti nutolusius. Tekstai, vaizdinės priemonės, giliai išmąstytas priėjimas prie tų, kuriems mes "nebereikalingi", gali atnešti puikių vaisių, kuriais džiaugsimės ir mes, ir būsimos kartos, nepraradusios savo šaknų dėl mūsų neveikimo ir neapdairumo.

Konferencijos ir simpoziumai praėjo su dideliu patosu ir rezoliucijomis, blankiai įpareigojančiomis kitus kažką nuveikti. Laikas tiems, kurie savo noru įsipareigojo nešti visuomeninės veiklos naštą, pakreipti savo veiklą ir dėmesį į konkretų veiksmą, kad jis pagaliau duotų rezultatus. Veikla yra ne kas kita, kaip darbas, už kurį dažnai atlyginimo nėra, tik lieka didelis moralinis pasitenkinimas ką nors atlikus savo tautos labui. Ir tai yra pats didžiausias atlyginimas, kurio nepakeis nei žinutės spaudoje apie raštų rašymą, nei nuotraukos, nei kelionių aprašymai.

Memorandumų rašymai ir politikų durų varstymas yra savo vietoje, nors dabartiniu metu, kai yra "flirtuojama" su raudonuoju slibinu, tai neturi daug reikšmės. Ateis laikas, kai, pasikeitus politinei padėčiai, ir Lietuvai susidarys sąlygos atgauti laisvę bei nepriklausomybę. Bet klausimas, ar šitame žemyne bebus tokių, kuriems tai bus svarbu? Šiuo metu kreipiame savo energiją į tolimus dalykus, bet pamažu netenkame visuomenės pagrindų, nes prarandame prieauglį ir nesistengiame susigrąžinti "paklydėlius".

Konkrečiu darbu bei rūpesčiu gyvybiniais reikalais sustiprinkime "veiklos" sąvoką. Tai kas, kad išleidžiami puikūs lituanistikos vadovėliai, bet mokyklos, prisiglaudusios prie kitų institucijų, vargsta. Jų išlaikymo našta paliekama tėvams, kurie renka aukas, rengia balius, kad iš pelno apmokėtų mokytojų "algas", o patys, svečiams išsiskirsčius, plauna indus, šluoja sales . . . Švietimas tik tada bus veiksmingas, kai pasieks daugumą tų, kuriems jis yra reikalingas, ir sudarys modernias bei palankias sąlygas tiek mokytojams, tiek tėvams, kurių įsipareigojimo ir pasišventimo jausmai mažėja, sekant vietinio gyvenimo tvarką.

JUOZAS AUDĖNAS
"LIETUVOS VALSTIEČIAI LIAUDININKAI"
Olga Audėnienė
23939 So. Gage Road
Wilsonville, Oregon 97070, USA
Siunčiu $18.00 ir prašau man atsiųsti J. Audėno knygą
Vardas ir pavardė _____
Adresas _____
_____
Parašas _____

ASMENIŠKOS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Po naujų pertvarkymų ir taisyklių pakeitimo siuntiniams į Lietuvą siųsti reikalai stabilizavosi. Dabar galima pasiųsti daug vertingų ir naudingų dovanų savo artimiesiems Lietuvoje.

Pasiunčiame ir jūsų dovanas arba priimame užsakymus geros rūšies prekėms už prieinamą kainą.

SUDAROME TESTAMENTUS, administruojame nuosavybes, išrūpiname Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, PERSIUNČIAME PALIKIMUS Į LIETUVĄ PRAKTIŠKIAUSIU, NAUDINGIAUSIU IR TINKAMIAUSIU PAVELDĖTOJUI BŪDU.

Dėl visų smulkių informacijų ir patarimų prašome rašyti:

Z. Juras,
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England.
Telefonas 01 460 25592.

Artėjame prie milijono

L. GIRINIS

Prieš 24 metus Otavoje buvo užregistruotas Kanados lietuvių fondas, priimta konstitucija, pradėti pirmieji žingsniai. Dalis visuomenės suprato ir įvertino fondo paskirtį. Nors ir negausiai, rinkosi pirmieji nariai, bet savo aukomis, ryžtu ir darbu išsiskyrė iš tų, kurie pasitraukėme iš Lietuvos, bijodami prarasti gyvybę ir laisvę. Tačiau pasitraukėme tikėdami, kad laisvėje gyvendami galėsime daugiau pagelbėti okupacijoj likusiam broliui ir Lietuvai. Tai ir yra vienas pagrindinių tikslų, kuris atsispindi KLF idėjoje.

Nedidelis nuošimtis Kanadoje gyvenančių tautiečių prisidėjo prie pirmųjų žingsnių. Iki šių dienų sąrašuose matome apie 1300 narių. Jiems pasisekė išauginti kapitalą Lietuvai iki 750.000 dol. Lietuviškai kultūrai, lietuvybės išlaikymui iki šiol paskirstė apie 350.000 dol.

Generalinis Lietuvos konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas kartą sveikinimo žodyje KLF taip kalbėjo:

Ryškusis lietuvio išeivio patriotinis rūpestis yra tas, kad lietuvių tauta atgautų laisvę bei taptų valstybiškai nepriklausoma. Ogi ne kas kita, o tiktai šis taurusis rūpestis ir įdiegė mintį steigti Kanados lietuvių fondą, siekiantį, kaip teisinė jo prigimtis rodo, sutelkti kapitalą suvereninei ateities Lietuvai.

Vienas iš KLF steigėjų ir ilgametis jo valdybos pirm. dr. A. Pacevičius rašė:

Lietuva jau daugiau kaip 40 metų neša žiaurų sovietų raudonojo imperializmo jungą. Nežiūrint melo, teroro, tautinio bei religinio persekiojimo, tautos pasipriešinimas okupantui vyksta ir toliau.

Išeivijos lietuvių šventa pareiga padėti savo kovojantiems broliams. Nebūkime jų kančių vien tik pasyvus stebėtojai, junkimės vieningon kovon dėl savo tautos laisvės. Ugdykime mūsų jaunimo širdyse Lietuvos meilę ir tautinį sąmoningumą, kad laisvės kova būtų tęsiama.

Tikėkime, ateis diena, kada Lietuva vėl atgaus savo valstybinę nepriklausomybę. Jos ūkis, ekonomija, švietimas ir visas kultūrinis gyvenimas bus labai reikalingas finansinės paramos, pagalbos. Tad kaupkime savo įnašus Lietuvos atstatymui, kad ir mūsų vardas būtų kovojančios tautos eilėse.

KLF savo veikloje kas metai kviečia metinius narių susirinkimus, aptaria darbų eigą, priima pajamų bei pelno paskirstymo apyskaitas, pareigūnai padaro atliktųjų darbų apžvalgas. Ir šiais metais gegužės 25 d. Toronto Lietuvių namuose įvykusiame susirinkime, kurį pradėjo tarybos pirm. inž. H. Lapas, valdybos pirm. H. Stepaitis pranešė, kad iš 1985 m. pelno buvo paskirstyta: švietimui ir kultūrinei veiklai $24.050, spaudai ir radijui $10.850, tautiniams šokiams ir dainų vienetams $9000, jaunimo veiklai $13.350.

Investacijų komisijos pirm. inž. V. Dargis pranešė, kad vis dar gerai sekasi rasti investavimo punktus iš kurių už ilgalaikes investacijas tebegaunama iki 13% ir daugiau palūkanų.

Ižd. Eug. Bersėnas pateikė 1985 m. gruodžio 31 d. balansą, kuriame sužymėtos visos finansinės operacijos. Iš balanso matėsi, kad šiuo metu fondo kapitalą sudaro $765.717,67, A. & T. Kojelaičių fonde yra $62.980, pelno paskirstymui numatyta $81.732,32.

Valdybos sekr. K. Lukošius pateikė 127 naujų narių sąrašą, kuris vienbalsiai buvo priimtas. Inž. E. Čuplinskas priminė, kad š. m. naujų narių įstojo žymiai daugiau, negu pernai tik artimesnio organizacijų bendradarbiavimo dėka. Revizijos komisija, kurią sudaro L. Skripkutė, V. Skrebutėnas ir J. Dambaras, pranešė, kad atskaitomybėje klaidų nepastebėta.

Diskusiniuose pasitarimuose pirm. H. Lapas iškėlė KLF-do paramos reikšmę jaunimui, kuris atliko Laisvės žygį Baltijos jūra. Pirmininko rūpesčiu ir visų pritarimu buvo paskirtos lėšos padengti daliai kelionės išlaidų. Vienuolika jaunuolių lietuvių grupėje būtų buvę mažiau, jeigu KLF nebūtų skyręs paramos.

Šis jaunimo žygis plačiai nuskambėjo laisvojo pasaulio ir lietuvių spaudoje. Štai minėtinas atvejis.

Švedijoje, Stockholmo miesto aikštėje, demonstracijoms grupuojasi baltiečių jaunimas. Prie švedų vėliavos plevėsuoja trys baltiečių vėliavos. Didelės žmonių minios ir studentiškas švedų jaunimas kelia ovacijas. Kalba Švedijos parlamento atstovas. Lietuviškas jaunimas bei mergaičių tautinių šokių grupės apranga patraukia visuomenės ir švedų studentijos dėmesį. Viena švedų studentė savo laikysena atkreipė lietuvių dėmesį. Ji laikė lietuvišką vėliavėlę ir su kiekvienu Lietuvos vardo paminėjimu šaukė "valio". Jos patriotine laikysena lietuviai stebėjosi. Dr. K. Bobelis prieina ir kalbina ją lietuviškai. Deja, ji nesuprata. Pagaliau išsiaiškina. Ji esanti lietuvaitė. Jos mamytė kilusi iš Lietuvos, bet mirusi kada ji buvusi 7-8 metų amžiaus. Bet mamytė jai daug kartų sakiusi, kad ji esanti lietuvaitė. Tėvas yra švedų tautybės ir gyvena provincijoje.

Demonstracijoms tęsiantis, ją užkalbina ir kitas žygio dalyvis, pasiūlydamas jungtis į lietuvių jaunimo gretas. Ji liūdnai atsako:

— Aš jau buvau, jie manęs nesupranta, o aš nemoku lietuvių kalbos.

— Iš kur Jūs žinote ir kaip atpažįstate lietuvių jaunimą?

— Iš geografijos žinau savo mamytės gimtąjį kraštą Lietuvą. Iš man palikto fotografijų albumo matau puošnius mamytės tautinius drabužius, panašius į šių lietuvaičių apsirengimą. Kai pirmą kartą pamačiau lietuviškąjį jaunimą, man darėsi malonu, kartu ir liūdna, kad nesuprantu lietuvių kalbos.

— Ar mes galėtume Jums kuo nors padėti?

— Kai baigsiu studijas, išmoksiu lietuvių kalbą. Norėčiau turėti ir tautinius drabužius, kuriais bent retkarčiais galėčiau pasipuošti. Deja, tokio mielo drabužio, kaip mano mamytės, turbūt aš niekad neturėsiu, nes čia jų niekas negamina.

Atsisveikinant mergaitės akyse spindėjo ašara. Kiek vėliau, laivui išplaukiant, jos balta mosikuojanti skepetaitė dar ilgai matėsi uosto krantinėje, iki išnyko Baltijos jūros tolumoje.

Šis reikšmingas mūsų jaunimo atliktas žygis su KLF parama buvo didelis išeivijos laimėjimas.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Būrelis lietuvių 1986 m. vasarą prie Dariaus-Girėno paminklo Lenkijos Pščelnike rūpinasi paminklo įrašų atnaujinimu ir aplinkos tvarkymu

Lietuvos veikėjo a. a. PETRO VILEIŠIO antkapinė koplytėlė Rasų kapinėse Vilniuje. Nuotrauka daryta 1986 metų vasarą

Baltieji rūmai užrūstino žydus

Pertvarkymas JAV prezidentūros pareigūnų palietė žydų reikalų referentą ir iškėlė Liną Kojelį

JAV spaudoje pasklido informacinis žurnalistų Jack Andersono ir Dale Van Atta rašinys, kuriame keliamas viešumon žydų nepasitenkinimas prezidentūros pareigūnų pertvarkymu ir priekaištas aukščiau iškilusiam Linui Kojeliui. Esą dabartinė JAV vyriausybė labai stengiasi įtikti žydams, bet vis nesėkmingai. Autoriai, matyt, turi galioje prez. R. Reagano apsilankymą V. Vokietijos kapinėse, kur, tarp kitų, yra palaidoti ir SS nacių kariai. Tuomet Baltieji rūmai susilaukė žydų protesto, bet prez. R. Reaganas jam nenusilenkė, o informacijos skyriaus direktorius savo pastabų bloknote įrašė: "Per daug žydų spaudimo".

Šiuo metu iškilo kita istorija. Kaip matyti iš minėtų žurnalistų straipsnio dienraščiuose "The Washington Post" ir "New Haven Register" 1986.-VII.28 įvyko Baltųjų rūmų kai kurių pareigūnų pertvarkymas, kuriame žydų reikalų referentas Max Green tapo pavaldiniu Lino Kojelio, "Amerikos lietuvio, kuris įžeidė žydų vadus". L. Kojelis esąs stiprus R. Europos tautinių grupių rėmėjas, daręs spaudimą, kad būtų panaikinta OSI įstaiga, medžiojanti nacių karo nusikaltėlius. Ji esanti sovietų KGB priedanga persekioti natūralizuotiem amerikiečiam, kurie esą kaltinami dalyvavimu nacių vykdytame holokauste.

Anksčiau M. Greeno pirmtakas Marshall Breger, referentas — ryšininkas žydų reikalams, turėjo titulą specialaus asistento, o L. Kojelis buvo žemesnės kategorijos pareigūnas, būtent pagalbinis direktorius ryšių įstaigoje etniněm grupėm (associate director of the Public Liaison Office). Pernai tos įstaigos viršininkė Linda Chavez pertvarkė darbą, panaikindama etninių grupių reprezentaciją, įskaitant ir žydų pareigūną Bregerį. Pastarasis ir Kojelis buvo paskirti pirmininkais naujos pareigybės, būtent Užsienio reikalų gynybos skyriaus (Foreign Affairs Defesne Division). Praktikoje vis dėlto abu ėjo, kaip ir anksčiau, ryšininkų pareigas — Bregeris žydų, Kojelis kitų tautybių.

Bregeris savo veikloje pasirodė esąs agresyvus, ir jo taktika nepatiko kai kuriem Baltųjų rūmų pareigūnam dėl žydų vadams teikiamų specialių privilegijų bei jų įtaigojamų patarimų. Ypač tai nepatiko informacijos direktoriui Patrikui Buchanan.

Šis pastarasis ir prezidentūros personalo šefas Donaldas Reganas nusprendė panaikinti žydų reikalų skyrių. Tam pritarė keletas žydų vadų ir net Izraelio ambasada. Atsirado betgi žydų veikėjų, kurie priekaištavo Bregerio paaukštimui ir išstūmimui iš Baltųjų rūmų.

Viceprezidentas Bush įsakmiai pageidavo palikti žydų skyrių, ir Reaganas su Buchananu nusileido. Tačiau pastarasis, viešai pasisakęs prieš nacių karo nusikaltėlių paieškas, ryžosi nuženminti žydų reikalų skyrių ir iškelti kitų tautybių atstovavimą. Tuo būdu Kojelis 1985 m. rudenį buvo paskirtas Užsienio reikalų gynybos skyriaus direktoriumi. Kai Chavez pasitraukė iš ryšių įstaigos viršininkės pareigų ir kandidatavo į senatą Marylando valstijoje, Kojelis tapo visos įstaigos (Public Liaison Office) pareigas einančiu direktoriumi. Jam buvo duotas titulas, kurį anksčiau turėjo žydų skyriaus pareigūnas, būtent specialaus asistento prezidentui. Greenas tapo jo valdiniu.

Žydų veikėjai, matydami didėjančią Kojelio įtaką Baltuosiuose rūmuose, ėmė nerimauti, net ir tie, kurie pritarė žydų skyriaus panaikinimui. "Nėra įrodymų, kad pats Kojelis yra antisemitas, tačiau jis išrūpino priėjimą prie aukščiausių pareigūnų Reagano valdžioje Rytų Europos pabėgėlių grupėms, turinčioms antisemitinį atspalvį" — rašo J. Jackson ir Van Atta. Esą žydų bendruomenė bijo, kad tų grupių ekstremistai nelaimėtų pasitikėjimo valdžios sluoksniuose ir nepasiektų savo tikslo, būtent OSI įstaigos panaikinimo. Dabar Baltuosiuose rūmuose nesą nė vieno įtakingo pareigūno, koks buvo Bregeris, kuriam žydai galėtų pateikti savo rūpesčius.

Tokio viešo užpuolimo, įkvėpto JAV žydų veikėjų, negalėjo nepastebėti baltųjų rūmų pareigūnai, ypač L. Kojelis. "The Washington Post" 1986.VIII.4 išspausdino jo laišką, kuriame jis atitaiso klaidinančius to dienraščio tvirtinimus. Visų pirma jis nesąs OSI priešininkas; Rytų europiečiai reikalauja ne OSI panaikinimo, o kriminalinės procedūros, teismuose ir bylų kėlimo šalyje, kuri respektuoja civilines ir legalines teises. Jokiai rasistinei ar antisemitinei organizacijai jis nėra išrūpinęs įėjimo į Baltuosius rūmus ir nepalaikąs jokių ryšių su jomis. Esąs giliai įžeistas įtarimo antisemitizmu. Jo šeima Lietuvoje kovojusi antinacinėje rezistencijoje, tėvas už tai buvęs nacių kalinamas 7 mėnesius. Jis pats Amerikoje su seserimi dalyvavęs antinacinėje demonstracijoje, prisirakinęs prie sovietų ambasados, protestuodamas iš dalies prieš žydų persekiojimą Sov. Sąjungoje.

Iš pateiktų informacijų matyti didelė žydų mnažumos įtaka JAV-se ir jų lengvapėdiški kaltinimai bei įtarinėjimai žmonėms, kurie nėra jų tautybės arba neremia jų pageidavimų bei pivilegijų. **M.**

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

NARKOTIKŲ VARTOTOJAI

Kompartijos kontroliuojama spauda lig šiol nė žodžio nerašydavo apie narkotikų vartojimą Lietuvoje. Būdavo šaipomasi tik iš kapitalistinėmis vadinamų šalių, kur viskuo nusivylęs jaunimas žudosi narkotikais. Apie narkomanus Lietuvoje staiga "Komjaunimo tiesos" liepos 9 d. laidoje prašneko Jurgis Loiba: "Dabar jau nebežino niekas, kokios vizijos aplankė tą lemtingą vakarą devyniolikmetį Aleksą M. po eilinės injekcijos į negailestingai subadytą veną. Žinoma tik, jog paryčiui palaima išsisklaidė tarsi rūkas, ir ją pakeitė sielvartas, neviltis, siaubas. Visą kūną nenusakomai maudė, viena po kitos nusirisdavo baisingos konvulsijų bangos, iš gerklės išsiveržė širdį stingdantis šauksmas, prikėlęs iš euforijos likusius bendrus — dvi merginas ir vaikiną. Visa trijulė, dar ne visai atsipeikėjusi po vakarykščių injekcijų ir išblyškusi nuo begalinio siaubo, puolė gelbėti draugą kaip įmanydama. Pirmoji priepuolio banga nenorom atslūgo. Tačiau neilgam. Traukuliai netrukus pasikartojo su nauja, dar didesne jėga, ir vaikino širdis sustojo. Papasakotoji istorija įvyko Vilniuje prieš dvi savaites. Deja, ši tragedija nėra vienintelė. Keliom dienom anksčiau toks pat likimas ištiko ir vilnietę Jūratę P. Gydytojai ilgai ir pasiaukojančiai kovojo dėl šios dvidešimt dvejų metų motinos gyvybės, atsidūrusios pavojuje. Eilinei injekcijai panaudojusi nesterilų švirkštą, J. P. susirgo kraujo užkrėtimu. Deja, ir išėjusi iš ligoninės ši jauna moteris nesugebėjo atsispirti pražūtingajai aistrai . . ."

POKALBIAI SU NARKOMANAIS

Jurgis Loiba guodžiasi, kad baisioji narkomanijos liga Lietuvoje nėra paplitusi, kad tik retkarčiais susiduriama su šia problema. Rinkdamas medžiagą savo rašiniui "Diagnozė — narkomanija!", jis susitiko su keliais įvairių studijų narkomanais. Tą pačią dieną, kai tragiškai mirė devyniolikmetis Aleksas M., J. Loiba su milicijos pareigūnais lankėsi įtartinuose butuose, narkomanų pamėgtose vietose. Sutiktiems narkomanams jis primindavo staigią devyniolikmečio Alekso M. mirtį. Savo rašinyje J. Loiba cituoja dviejų velionį pažinojusių narkomanų reakciją. Abu atsiliepusieji buvo tik 22 metų amžiaus jaunuoliai. Sužinojęs apie Alekso M. mirtį, Gytis V. stebėjosi: "Ką tu pasakysi. O dar visai sveikai atrodė . . ." Panašaus likimo Gytis V. dar nesibijojo: "Ne. Mano organizmas stiprus . . ." Iliuzijų neturėjo Mindaugas Š., sulaikytas prie "Turisto" viešbučio, turintis keleriais metais ilgesnį nuodijomosi stažą: "Man irgi netrukus bus tas pats . . ." Gydytis betgi nežadėjo: "Vėlu jau . . ." Rašinio autorius J. Loiba skaitytojams primena, kad narkomanai ligoninėse gydomi tik patiems pageidaujant, o tokių atsiranda nedaug. Specialaus narkologinio dispanserio nebėra net Vilniuje. Rajonuose dirbantys gydytojai, susidūrę su narkomanais, nė neįsivaizduoja ką daryti. Kartais jie narkomano nesugeba atskirti nuo išgėrusio žmogaus.

SVAIGINASI VAISTAIS

"Tiesos" korespondentė Vanda Bogušienė narkomanijos problemoms skirtą savo straipsnį "Miražai, kurie traukia į pražūtį" paskelbė rugpjūčio 1 d. Ji pasakoja apie pakeistu Rasos vardu pavadintą jaunuolę, kuri jau penkiolikos metų amžiaus paragavo narkotinių augalų nuoviro ir narkotikų negalėjo atsikratyti net ištekėjusi, sulaukusi kūdikio. Rasa pati išsispausdavo narkotinio augalo sulčių ir įsišvirkšdavo į ranką. Kraują švirkštais buvo užkrėtusi du kartus. Pirmąsyk Rasos gyvybę išgelbėjo gydytojai, o antrą kartą ji mirė ligoninėje. V. Bogušienė taipgi teigia, kad labai yra paplitęs nuodijimasis vaistais: "Kiekvienas vaistas yra nuodas. Viskas priklauso, kaip ir kiek jo vartosi. Narkomanai griebiasi jų. Štai kodėl daugelis vaistų neparduodami be recepto . . ." Narkotikais vartojamus vaistus savo rašinyje mini ir J. Loiba: "Iš ligoninių, ypač onkologinių centrų, vaistinių, Kauno 'Sanito' fabriko vagiami vaistai, turintys paklausą tarp narkomanų, ir parduodami pastariesiems dešimteriopa kaina. Tiesiog būtina užkirsti visus šiuos kanalus, ir kuo greičiau. Juk vien dėl netikusios apsaugos bei apskaitos 'Sanito' fabrike, Kaune narkomanija paplitusi kaip niekur kitur respublikoje . . ." Pasak J. Loibos, plinta ir įvairių aitrių chemikalų uostymas, griaunantis jauną organizmą, žalojantis psichiką: "Antai neseniai Naujojoje Vilnioje pasikorė du paaugliai, šalia mėtėsi skuduras, prisodrintas chemikalais . . ."

"BĖK, BĖK, ŽIRGELI . . .

Taip anykštėňai pavadino IX-jį savo renginį Niūronyse, rašytojo Jono Biliūno tėviškėje. Šventėn įsijungė gausus būrys raitelių ir važnyčiotojų ne tik iš Anykščių rajono, bet ir visos Lietuvos. Ąžuolo lapų vainikais buvo papuošti darbščiausi Anykščių krašto žemdirbiai. Tada visi susirinko hipodrome pasižiūrėti važiuojančių važnyčiotojų. Šauniausiai pasirodė B. Jovaiša iš Ukmergės rajono "Lenino keliu" kolchozo ir G. Dambrauskas, atstovavęs Kapsuko (Marijampolės) rajono "Kovo aštuntosios" kolchozui. Konkursinėje rungtyje nugalėtoju tapo dotnuvietis E. Česnakas. Nemažai šventės dalyvių apsilankė Arklio muziejuje, pasivažinėjo vaizdingomis Niūronių apylinkėmis.

NAUJA VANDENVIETĖ

Nauja Panevėžio vandenvietė statoma netoli Karsakiškio. Ją su Panevėžiu sujungs 15 km vandentiekio linija. Tikimasi, kad vandenvietė Karsakiškyje vandenį panevėžiečiams pradės tiekti 1987 m. Ji bus kontroliuojama iš centrinio šio miesto vandentiekio skyriaus. **V. Kst.**

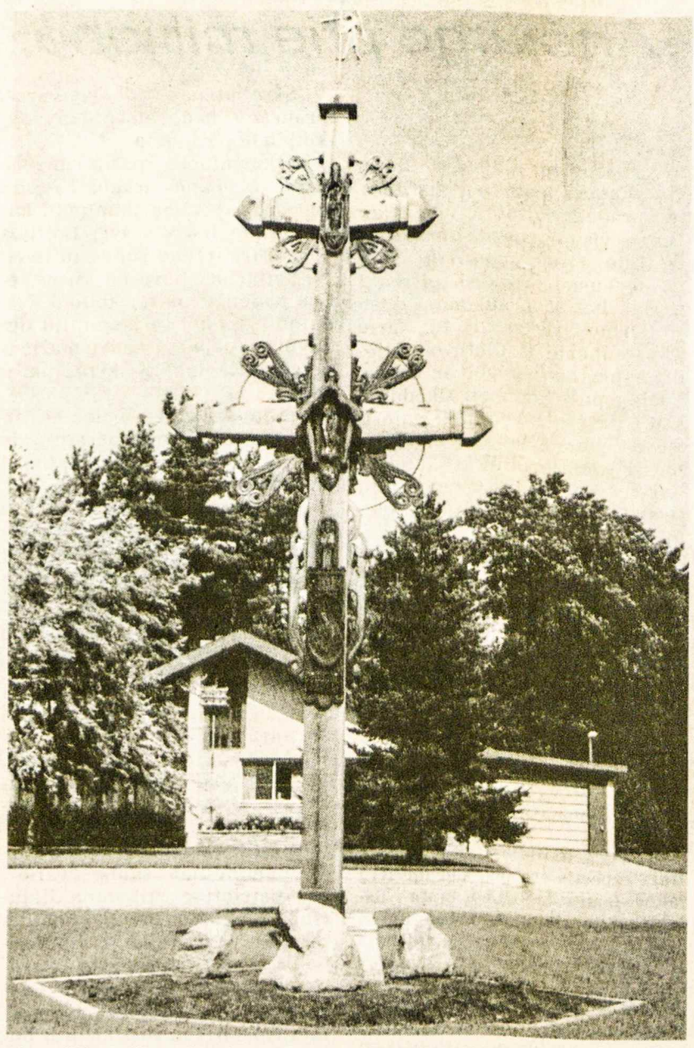

Lietuviško stiliaus kryžius, pastatytas kun. J. V. KLUONIAUS pastangomis Mackinow City, Mich., prie Šv. Antano šventovės. Vienintelis lietuvis toje vietovėje — pats parapijos klebonas

London, Ontario

SUGRĮŽO IŠ ŠVEICARIJOS. Fiziologijos profesorius dr. Kęstutis Vilis, Vakarų Ontario universiteto siųstas, ištisus metus su šeima praleido Švicarijoje ir tik dabar sugrįžo į Londoną. Išvyka jis yra labai patenkintas. Ten buvo suvažiavę gana daug profesorių iš įvairių pasaulio kraštų. Sako, buvo ne tik įdomu, be ir labai naudinga pasikeisti mokslinio patyrimo žiniomis, sužinoti, kad jo specialybės srityje kituose kraštuose daug kas yra daroma skirtingai, negu Kanadoje. Kalba nebuvo jokia kliūtis. Profesorius šiek tiek kalba vokiškai, o tenykščiai profesoriai ir gydytojai stengiasi kalbėti angliškai, norėdami patobulinti savo anglų kalbą. Vaikai lankė mokyklas ir gana gerai išmoko vokiečių kalbą.

Vilių šeima buvo apgyvendinta ramioje vietovėje netoli Ziuricho. Profesorius sako, kad žmonės ten nesikrausto kaip Kanadoje. Toje pačioje vietoje žmonės gimsta, dirba ir miršta. Tokiu pat keliu eina ir jų vaikai. Todėl visa apylinkė atrodo kaip viena didelė šeima. Tas gyventojų sėslumas ir sutiktų žmonių draugiškumas jam padarė didelį įspūdį.

Be Šveicarijos su Lichtenšteinu, jis su šeima apkeliavo šiuos kraštus: Angliją, Olandiją, V. Vokietiją, Prancūziją, Italiją ir Austriją, automobiliu nuvažiuodamas 19.000 km!

IR RITA SUGRĮŽO! Seniai laukta ir visų išsiilgta "Pašvaistės" choro vadovė bei parapijos vargoninnkė R. Vilienė su visa šeima rugpjūčio 1 d. iš Šveicarijos grįžo į Londoną. Rugpjūčio 3 d. buvo džiugus sekmadienis: Ritai su šeima pasirodžius šventovėje, ne tik choristų, bet ir visų parapijiečių veidai staiga nušvito, lyg būtų sugrįžęs artimas šeimos narys. Choristai, pamatę juos įeinant, linksmai šypsodamiesi pradėjo be garso ploti savo vadovei. Vos įėjusi, ji sėdo prie vargonų ir kai kuriais sekmadieniais vyravusi tyla išnyko ir vėl entuziastingai suskambo lietuviškos giesmės iš labai gerai nusiteikusių choristų krūtinių.

Po pamaldų parapijos salėje savo vargonininkei ir jos šeimai parapija surengė sutiktuves su pasivaišinimu. Džiaugdamasis jų grįžimu klebonas kun. I. Mikalauskas, OFM, pamokslo pabaigoje ir per pobūvį juos nuoširdžiai pasveikino. Kad parapijiečiai labai vertina savo vargonininkę ir visą Vilių šeimą, buvo aišku jau ir iš to, kad po pamaldų visi (retas atvejis!) susirinko į salę ir net reikėjo pristatyti daugiau kėdžių, nes tiek dalyvių nebuvo tikėtasi.

Parapijiečiai labai dėkingi Reginai Bankienei ir Evelinai Petrauskaitei, kurios per tuos metus (kai galėdavo) vargonininkę pavaduodavo.

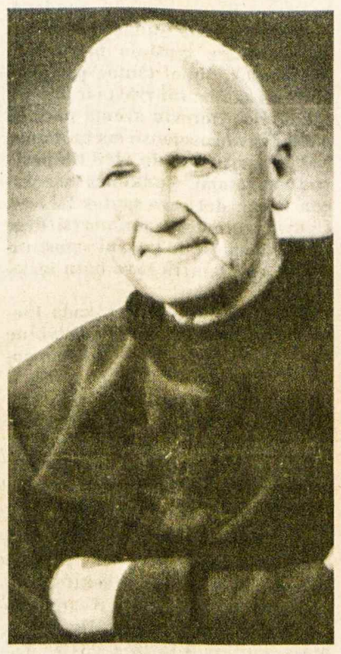

Kunigas IGNAS MIKALAUSKAS, OFM, Ontario Londono lietuvių Šiluvos Marijos parapijos klebonas, švenčiantis 45-rių metų kunigystės sukaktį š. m. rugsėjo 14 d. Kunigu įšventintas 1941 m. rugsėjo 7 d. Italijoje vyskupo Faustino Baldini

Rita labai akyviai reiškėsi ir Šveicarijoje: pradėjo dainuoti universiteto chore, domėjosi kaip ten mokyklose dėstoma muzika, talkino iš Čilės atvykusiai solistei, sudarė instrumentalistų kvartetą, pati grodama fortepijonu ir t.t. Jai labai patiko žmonių draugiškumas, o Alpių kalnus ne tik pamėgo, bet ir . . . įsimylėjo. Sako, buvo labai sunku nuo jų atsiskirti.

Londoniškiai labai džiaugiasi jų grįžimu ir linki sveikatos bei jaukaus gyvenimo Londone. Dabar Londonas gal daugiau negu bet kada iki šiol pajuto, kad Rita jam yra labai reikalinga: su ja Londono lietuviai tampa gyvesni ir linksmesni! Šviesių dienų visai Vilių šeimai! **D.E.**

Mackinaw, Mich.

LIETUVIŠKAS KRYŽIUS. Pervažiavę mūsų Sault Ste. Marie 83,000 "didmiestį", keturiskart mažesnį Sault Ste.Marie, Mich., ir jungiantį "dvynukus" "Tarptautinį tiltą", 50 km į pietus rasime kitą didesnį tiltą, už kurio prasideda Mackinaw, Mich. miestas ir kunigo Juozo Kluoniaus "viešpatija" — Šv. Antano šventovė ir parapija, kurioje, išskyrus patį kleboną, nėra nė vieno lietuvio, priklausančio jai. Daugiausia pravažiuojančių dėmesį atkreipia gražus, įspūdingas lietuviškas kryžius, pastatytas prieš dvejus metus: 24 pėdų aukščio, kedro medžio, papuošimai — iš raudonmedžio.

Kryžiaus šventinimas įvyko š. m. liepos 26 d. po iškilmingų pamaldų Šv. Antano šventovėje, kuri buvo pilna parapijiečių ir tautiečių iš Detroito bei kitų vietovių.

Iš Sault Ste. Marie, Ont. dalyvavo čia "įsipilietinę" detroitiškiai, turintieji prie Echo ežero vasarnamius — p.p. Anužiai, dr. Solys su ponia, o iš S.S. Marie matėsi St. Druskis ir J. E. Skardžiai. Po kryžiaus šventinimo ir įspūdingų pamaldų sekė ligi vakaro nusitęsusios šaunios vaišės. Įsidėmėtinas klebono kun. J. Kluoniaus pageidavimas, kad ši vietovė, kurią klebonas pavadino "Mičigano Sibiru", būtų lietuvių Meka ir lankoma ne tik pasimelsti, bet ir paatostogauti. Klebonas pranašavo, kad šis kryžius stovės ne mažiau kaip 100 metų. Pagyrimo užsitarnavo tautiečiai, kurie vietoj piknikavimo ar žuvavimo atvyko į šias iškilmes. **Korespondentas**

Calgary, Alberta

SUSITIKIMAS SU "GINTARU". "Gintaras" — jaunų šokėjų grupė, tvarkinga, disciplinuota, VIA traukiniu atvyko į Kalgarį koncertuoti pamatyti kalnų, susipažinti su Vakarų Kanados lietuviais. Susitikimas buvo trumpas, bet įspūdingas. "Gintaro" vadovai prisiminė, kad prieš 12 metų, kai dar buvo jauni, kaip ir patys šokėjai, buvo vienai dienai sustoję Kalgaryje. Šokių grupės vadovai Juozas ir Rita Karasiejai, jau tada globojo ir rūpinosi, kad lietuviški tautiniai šokiai būtų grakštūs judesyje, spalvingi šokėjų apranga ir turėtų nenutrūkstamą ir nesenstančią šokėjų eilę.

Melsvo dangaus fone, prie veidrodinės naujos Kalgario miesto rotušės, svetingo burmistro R. Klein priimti, "Gintaro" šokėjai susilaukė šiltų plojimų už jaunumą, entuziazmą, drausmę ir susiklausymą, už daugiakultūriškumo skleidimą, už savo tėvų žemės šokių pademonstravimą pietų pertraukos publikai.

KLB Kalgario apyl. pirm. A. Vyšniauskas surengė "Gintaro" priėmimą pas Adelę Karpienę jos namuose. Jai talkino dukra Sh. Lund, K. Vaitkūnas, T. Janel, M. Nevadienė, buvę torontiškiai V. Tarvydai, J. Kilotaičiai, Šlekiai, Bendruomenės rėmėjai — K. Dubauskai, J. Barutos, A. Krausai ir kt. "Gintaras" visus nufotografavo, apdovanojo suvenyrais ir padėkojo už priėmimą. Kol "Gintaras" keliaus po Kanadą ir po pasaulį, turės ir Kalgaryje gerbėjų. **Kor.**

Hamilton, Ontario

VAIDA (RICKUTĖ) ir STEVE HICK susilaukė pirmagimio sūnaus Justino-Nikalojaus. Šiuo metu gyvena Filipinuose. Už metų žada grįžti Kanadon. Džiaugiasi vaikaičiu Zosė ir Juozas Rickai. **K.**

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju rengėjoms už man suruoštą staigmeną besilankant Hamiltone. Taip pat ačiū visiems už dovanas, kurie prisidėjote, praleistas vakaras su Jumis, mieli svečiai, pasiliko man neužmirštamas.

Dėkinga Jums –

Bronė Bacvinskienė

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Angliškai leidžiamo žurnalo "Lituanus" direktoriato narius turi patvirtinti JAV LB krašto valdyba, vadovaudamasi žurnalo fondo registracijos dokumentais. Direktoriatan be paskyrimo įeina JAV LB krašto valdybos pirmininkas. Krašto valdyba, bendradarbiaudama su "Lituanus" administratoriumi Jonu Kučėnu, direktoriais 1986-87 m. laikotarpiui patvirtino — Antaną Dundzilą, dr. Antaną Klimą, dr. Tomą Remeikį, dr. Mindaugą Vygantą ir Arvydą Tamulį.

JAV LB krašto valdyba savo atstovais į JAV Lietuvių fondo pelno skirstymo komisiją paskyrė dr. Petrą Kisielių, jaunosios kartos atstovą Robertą Vitą ir rašytoją Vytautą Volertą. Valdybos vicepirm. Bronius Juodelis, ilgus metus darbavęsis pelno skirstyme, sutiko pavaduoti naujuosius atstovus, jeigu kuris negalės dalyvauti JAV LF posėdžiuose. Pelno skirstymo komisijai šiemet vadovauja Stasys Baras. Lietuviškiems reikalams numatoma paskirti $200.000.

Bruklyne atnaujinama Apreiškimo parapijos šventovė, sulaukusi 120 metų. Nors pastatas yra mūrinis, laikinių pataisymų jau neužtenka. Išsamų šventovės atnaujinimą suplanavo klebonas kun. Jonas Pakalniškis ir parapijos taryba su savo pirm. Alfonsu Samušiu. Atnaujinimo projektui įgyvendinti reikės $140.000. Fonde jau dabar sutelkta apie $70.000. Niujorke ir jo priemiesčiuose yra keturios lietuvių parapijos. Apreiškimo parapija vis dar laikoma lietuviškiausia, nors dabar daug jos parapijiečių apsigyveno Woodhavene ir Richmond Hill, kur buvo perkelta ir šeštadieninė Maironio mokykla, apie 20 metų veikusi Apreiškimo parapijos buvusios mokyklos patalpose. Pokario metais didžiąją parapijiečių dalį sudarė naujieji ateiviai. Sekmadieniais šventovė būdavo pilnutėlė maldininkų. Nors dabar daug parapijiečių apsigyveno toli nuo parapijos, vis dar nemažas jų būrys sekmadieniais susirenka į 11 v. pamaldas. Apreiškimo parapija turi net ir vasaros mėnesiais giedantį gerą chorą, vadovaujamą muz. Viktoro Ralio. Sekančiais metais choras skris Romon ir dalyvaus Lietuvos 600 metų krikščionybės sukakties iškilmėse.

Argentina

Hektoras Lutkevičius dirba inspektoriumi Buenos Aires provincijos policijoje, sekančioje ekonominius nusikaltimus. Petras Čiabis atsiuntė pranešimą ir dienraščio "Clarin" iškarpą apie šio lietuvio didelį laimėjimą. Jo pastangų dėka buvo surastas milijonas falsifikuotų JAV dolerių, kurie juodojoje rinkoje buvo keičiami į naująją Argentinos valiutą, neišleidžiamą užsienin. Kadangi ta naujoji valiuta nėra padengta auksu ir dėl to neturi pastovios vertės, daug kas už ją stengdavosi nusipirkti JAV dolerių. Tokia operacija buvo galima tik juodojoj rinkoj. Dabar paaiškėjo skaudi afera — spekuliantai jiems įkišo neblogai pagamintus suklastotus JAV dolerius. Dienraštis "Clarin" įdėjo H. Lutkevičiaus nuotrauką, kurioje jis sėdi prie suklastotais JAV doleriais apkrauto stalo.

Australija

Pavergtų tautų savaitė Melburne paminėta liepos 27 d. dviem renginiais — ekumeninėmis pamaldomis Šv. Patriko katedroje ir koncertu netoliese esančioje Dallas Brooks salėje. Abu renginius suorganizavo Pavergtųjų tautų Viktorijos taryba. Visais pamaldų reikalais rūpinosi kun. Stasys Gaidelis, SJ, paruošęs ir išleidęs spaustuvėje atspausdintas pamaldų knygutes. Ekumeninėse pamaldose dalyvavo 16 tautybių, joms vadovavo kun. F. Chamberlin. Giedojo du chorai — lenkų "Sirena" ir vientnamiečių "Babilonas". Kiekviena tautybė maldą skaitė savo kalba. Lietuviams atstovavo tautiniais drabužiais pasipuošusi Loreta Petraitytė. Koncerto programą salėje atliko dešimties tautybių atstovai. Ekrane buvo rodomas šūkis: "Taika — laisvėje. Ačiū Tau, Australija!" Gausiausia buvo vengrų tautinių šokių grupė. Ukrainiečių profesiniai šokėjai atliko kazokų šokius. Su lietuviškais šokiais programon įsijungė dvi Dalios Antanaitienės paruoštos grupės "Gintaras" ir "Šokdava". Dainos sambūriui dirigavo Birutė Prašmutaitė.

Savaitraštis "Mūsų pastogė" vėl liko be nuolatinio redaktoriaus. Iš Lietuvos gydytis atvykusi ir čia pasilikusi žurnalistė Rita Juzėnaitė-Ormsby, rašytojo Juozo Baltušio dukra, rugpjūčio 5 d. išskrido į Vašingtoną, pakviesta dirbti "Amerikos balso" lietuviško skyriaus pranešėja. Bandomajam redaktorės darbui ją buvo pakvietusi AKB spaudos sąjungos valdyba, kuriai dabar tenka jieškoti kito redaktoriaus. Ji iš savo narių sudarė redakcinę kolegiją, įjungusi Vincą Augustinavičių, Bronių Žalį ir Vytautą Patašių. Redaktoriaus titulas pridėtas prie V. Augustinavičiaus pavardės. Jis yra visuomenininkas, vadovavęs šachmatininkų skyreliui. V. Patašius yra šachmatų meisteris, paskaitininkas, lietuvių veikėjas. Skautininkas B. Žalys — skautų veikėjas, poetas, visuomenininkas. Trijulės paskyrimas redakcinėn kolegijon taip pat yra laikinio pobūdžio, nes tikimasi surasti nuolatinį redaktorių.

Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą ir tragiškos mirties metines Sydnėjaus lietuviai paminėjo liepos 13 d. Mišias laikė ir pamokslą sakė mons. P. Butkus. Oficialų minėjimą Lietuvių namuose įvadiniu žodžiu pradėjo ALB Sydnėjaus apylinkės pirm. A. Giniūnas. Su žuvusių lakūnų gyvenimu, jų siekiais ir jaunosiom kartom paliktu testamentu supažindino paskaitininkas dr. A. Mauragis. Kazio Zupkos eilėraštį "Niujorkas—Kaunas" skaitė jaunosios kartos atstovas Antanas Šarkauskas. Minėjimas baigtas Tautos himnu. Po trumpos pertraukos buvo rodomas filmas "Laisvės žygis Baltijos jūroje".

Britanija

Lietuvių socialdemokratų partijos Britanijoje narių suvažiavimas buvo surengtas birželio 28 d. Mančesterio lietuvių klube. Posėdžiams pirmininkavo K. Tamošiūnas, sekretoriavo S. Lauruvėnas. Paskaitą apie Lietuvos socialdemokratų partiją, įsteigtą 1896 m. gegužės 1 d. Vilniuje įvykusiame slaptame suvažiavime, skaitė pirm. K. Tamošiūnas. Suvažiavimo dalyvius jis ragino įsigyti neseniai išleistą J. Vilčinsko knygą "Lietuvos socialdemokratija kovoje dėl krašto nepriklausomybės".

Vincui Balickui, Lietuvos atstovui Londone, liepos 30 d. Westministerio ligoninėje padaryta penkias valandas trukusi abiejų kojų operacija. "Europos lietuvio" pranešimu, operacija gerai pavyko, ligonis sveiksta.

Lietuvių katalikų sielovados vadovas Britanijoje kun. dr. S. Matulis, MIC, pasitraukė iš šių pareigų. Ten viešėjęs vysk. P. Baltakis, OFM, naujuoju vadovu paskyrė kun. dr. J. Sakevičių, MIC, Londono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos kleboną. Lietuvių katalikų sielovados vedėju V. Vokietijoje kardinolas J. Hoeffneris patvirtino kun. A. Bungą penkerių metų laikotarpiui.

Vokietija

Vasario 16 gimnaziją šiemet baigė penki abiturientai — Inga Bitautaitė, Arvydas Herbstas, Steponas Kairys, Daiva Korintaitė ir Akselis Tydeksas. Beveik visi jie yra gimę Lietuvoje, išskyrus S. Kairį ir A. Tydeksą. Paskutinieji abitūros egzaminai buvo išlaikyti gegužės 22 d., atsisveikinimas įvyko gegužės 24 d. Brandos atestatus įteikė gimnazijos direktorius Andrius Šmitas. Lietuvoje aukščiausi pažymiai prasidėdavo penketuku ir baigdavosi vienetuku. V. Vokietijoje jie prasideda vienetuku ir baigiasi penketuku. Aukščiausiu 1,9 pažymiu gimnaziją baigė I. Bitautaitė. Kiti keturi buvo įvertinti žemesniais pažymiais nuo 2,3 iki 2,9. Kiekvienam aibiturientui įteikta Nijolės Sadūnaitės knyga "KGB akiratyje". Direktorius A. Šmitas, atsisveikindamas su abiturientais, juos prašė neužmiršti lietuviškos gimnazijos, jiems tapusios antraisiais namais. Kuratorijos vardu kalbėjo valdybos pirm. kun. A. Bernatonis, VLB krašto valdybos — pirm. inž. Juozas Sabas. Atsisveikinimo žodį taipgi tarė evangelikų kapelionas kun. Fr. Skėrys, mokytojas A. Weigelis, pas kurį abiturientai laikė istorijos egzaminus, XIII klasės auklėtojas P. Kochas. Tėvų padėkos žodį gimnazijai ir mokytojams tarė Joana Bitautienė. Abiturientų vardu atsisveikino Inga Bitautaitė. Abiturientai mokytojams įteikė dovanų.

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION

organizuoja ilgiausias keliones į LIETUVĄ

Išvykimo datos: spalio 2, gruodžio 26

* * *

EGZOTIŠKA KELIONĖ Į AUSTRALIJĄ!

Išvyksta spalio 10 d., grįžta lapkričio 2 d.

SAULĖTOS ATOSTOGOS GINTARO KRAŠTE!

Puerto Plata (Dominikos respublikoje) — lapkričio 23 d.

Kviečiame teirautis smulkesnių informacijų.

Mūsų biuras:

- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas šalis.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Priima užsakymus vertimams į kitas kalbas.
- Tarpininkauja suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant dovanas, automobilius, tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia

AUDRONĖ, JŪRATĖ ir kiti darbuotojai adresu:

1576 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada, M6P 1A4

(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060 Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 24 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask.	9.5%
santaupas	5.75%	asmenines paskolas	12%
kasdienines palūkanas už santaupas	5.25%	Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.	
term. indėlius 1 m.	8.25%	Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.	
term. indėlius 3 m.	8.25%		
reg. pensijų fondo	7.25%		
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	7.5%	Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $25.000.	
Reg. pensijų 1 m.	8.25%		

Lietuvių grupė Juodojo kaspino demonstracijoje Toronte 1986 metų rugpjūčio 23 dieną Nuotr. St. Dabkaus

Juodojo kaspino diena Toronte

Demonstracijoje dalyvavo 3000 įvairios kilmės kanadiečių, reikalaudami laisvės sovietų pavergtom tautom

A. KALNIUS

Rugpjūčio 23-ioji buvo darganota. Lijo. Eiti į Juodojo kaspino dienos minėjimą, ar neiti? Turbūt ne vienam kilo toks klausimas. Ne tik reikalo, bet ir smalsumo vedinas, išėjau. Perėjau išilgai visą požeminio traukinio peroną, jieškodamas keleivio su juodu kaspinu. Neradau. Taip pat ir vagone nė vieno kaspinuoto nemačiau. Betgi, išlipęs iš vagono, žiūriu — vienas senelis kažkur kiūtina su kaspinu. Vadinasi, jau du demonstrantai yra!

Su peršlapusiais batais slenku į Toronto savivaldybės rūmų aikštę. Ėgi žiūriu — žmonės jau net dešimtimis taip pat traukia ta pačia kryptimi. Ak, kad tik daugiau susirinktų, kad tik "neapsisarmatytume". Mat lietus dar vis pila. Aikštėje, ačiū Dievui, jau glaustėsi apie rūmų sienas arti tūkstančio kaspinuočių. Iš tolo pamačiau ir kelias lietuviškas vėliavas. Jų buvo tuo tarpu trys. Taip pat ir keli plakatėliai jau stypsojo. Iš karto pagerėjo nuotaika. Reiškia, lietuviai neatsiliko.

Lietus lyja, kaip lijo, o žmonės į aikštę plaukia ir plaukia. Jie vis dar slapstosi pasieniais, po šiokia tokia pastoge. Betgi jau nemažai drąsuolių ir vidury aikštės stoviniuoja. Pasipylė vėliavnešiai. Ogi lietuviškos vėliavos tokios ryškios, kad labai lengva iš kitų išskirti. Vėl skaičiuoju jas — net devynios! Mane apėmė toks lyg ir pavydas, kad tik nebūtų kitų tautų vėliavų daugiau. Tad ėmiau ir jas skaičiuoti. Nežinau, kurios tautos vėliavų priskaičiau septynias. Taigi valio lietuviams! Iš viso vėliavų buvo 63, įskaitant ir kanadiškąsias.

Panūdau kaip nors patirti, kiek aikštėje yra dalyvių. Pirmiausia pasukau į frontinį rūmų pasienį, kur sausakimšai žmonės slėpėsi nuo lietaus. Viename pasienio gale suskaičiau 100 žmonių ir įsižiūrėjau, kokio maždaug dydžio plote jie telpa. Perėjęs į kitą pasienio galą, tokių plotelių maždaug su šimtu žmonių priskaičiau 20. Taigi šiame pasienyje turėjo būti apie 2000. Dėl šito skaičiaus netektų abejoti, nes tame pasienyje ant viršutinio tako taip pat buvo ilga eilė žiūrovų. Ogi ir aikštės viduryje bei jos užkampiuose žmonių telkinys vis didėjo ir didėjo. Žiūrint nuo viršutinio rūmų tako, atrodė, čia jų galėjo būti apie 1000. Vienu žodžiu, lietui nustojus lyti ir kiek vėliau programai prasidėjus, aikštėje galėjo būti daugiau kaip 3000 dalyvių. Tokiu būdu anglų spaudos pranešimas, kad dalyvių buvo 1000-2000, yra netikslus.

Iš estrados laisvalaikiu sklido vokalinės ir instrumentinės muzikos garsai. Bene pirmuoju savo pasirodymu lietuviai giedojo "Tėve mūsų". Vėliau teko girdėti ir keletą tautinių dainų. Žinoma, tai buvo plokštelė ar garsinė juosta.

Publikos mišinys buvo gana įvairus. Atrodo, aikštėje vyravo ukrainiečiai ir lenkai. Nemažai teko matyti kiniečių ir kitų Azijos kraštų tautiečių. Aišku, baltiečiai savo skaičiumi taip pat buvo neatsilikę. Netgi kun. J. Vaišnys, SJ, iš Čikagos minioje sukinėjosi. Lietuvių grupei šioje demonstracijoje oficialiai atstovavo, jei teisingai nugirdau, H. Stepaitis.

Teko atkreipti dėmesį į jaunimą. Jo buvo nemažai. Taip pat ir viduriniosios kartos veidų teko nemažai išvysti. Betgi, perėjus kryžmai ir aplinkui visą žmonių telkinį, atrodė, kad seneliai aikštėje buvo gausesni. Mačiau nedidelį būrelį ir lietuvių jaunimo. Jo be abejonės buvo ir daugiau, bet iš veidų sunkiau jį atpažinti. Vienas jaunuolis, raudonai nusidažęs veidą ir įstrižai nudažyta juoda juosta, rinko kažkokius parašus. Jam esant netoli manęs, po tekstu ant parašų lapo pastebėjau Balio Gajausko pavardę. Man paaiškėjo, kas tas jaunuolis yra, ir aš pasirašiau, neklausdamas, kam tie parašai renkami.

Minioje buvo dalinami įvairūs lapeliai, kuriuose buvo nušviečiama kai kurių pavergtų tautų padėtis. Vienas nepažįstamas, gerokai juobruvas, vyras man po pažaste įbruko mėnraštį "Speakup". Paėjęs kiek tolėliau, sutikau ir G. Urboną su glėbiu "Speakupų", dalinamų nemokamai. Iš tikrųjų šis laikraštis buvo vienas geriausių inforamcinių leidinių visoje aikštėje. Gaila, kad jo užteko tik labai mažai dalelei minios.

Juodojo kaspino dienos programa prasidėjo 3 v., kiek anksčiau įnešus į estradą specialiai pagamintą sunkią spygliuotos vielos juostą. Atidarymas pradėtas vieno iš dviejų esančių vyskupų gana ilga malda, prašančia Dievo atleidimo visiems ir tiesos bei meilės įgyvendinimo žemėje. Po to sekė ištisa eilė kalbų. Kalbėjo federacinės ir Ontario valdžios atstovai, Toronto miesto burmistras, parlamento ir senato nariai, švietimo astovė ir, žinoma, Juodojo kaspino dienos vadovai. Iš viso buvo apie 10 kalbėtojų.

Aplamai pagrindinė šios dienos tema buvo komunizmo ir nacizmo sandėris, dėl kurio nukentėjo didžioji dalis pasaulio, o kai kurios tautos buvo "nenugalimosios armijos" pavergtos. Taigi daugiausia sunkių žodžių krito ant sovietinės Rusijos pragaištingų galvų, kurios paneigė žmogaus prigimtines ir kitas pagrindines teises, paglemžė tautų laisvę, jas naikino ir dar tebenaikina, brutaliai kankino ir tebekankina, suvaržė religiją ir pan. Taigi visų kalbėtojų mintys ir sukosi apie šiuos dalykus. Reikia pastebėti, kad jie visi buvo labai gerai pasiruošę, kalbėjo be jokio sentimento okupantui, veikiau jį skaudžiai plakė, reikalaudami laisvės pavergtoms tautoms, o išeivijai linkėdami perduoti savo kovos dvasią jaunajai kartai, idant kova vyktų iki laisvės pergalės. Vienas šios dienos organizatorių, tardamas baigiamąjį žodį, priminė, kad mums reikia būtinai supažindinti kanadiečius su piktomis sovietų užmačiomis pavergtuose kraštuose, kad paremtų tremtinių pastangas kovoje už gėrį ir tiesą pasaulyje.

Tokias mintis išreiškė visi kalbėtojai, tik, žinoma, skirtingais žodžiais ir nuostabiai iškalbingu stiliumi. Taigi Juodojo kaspino diena, nežiūrint lietingo oro, kuris sutrukdė daugelio žmonių atvykimą, pavyko labai gerai.

Sov. Sąjunga dėl šios iniciatyvos iš anksto ėmė nerimauti. Jos Otavos atstovybė perspėjo Kanados vyriausybę, kad ši demonstracija esanti nukreipta prieš Sov. Sąjungą, kad ji esanti nežmoniška. Bet mūsų ministeris pirmininkas perspėjimo nepaklausė ir atsiuntė demonstracijos rengėjams bei dalyviams pasveikinimą.

* * *

Ši demonstracija Toronte buvo pastebėta ir spaudos, radijo bei televizijos. Dar tą patį šeštadienio vakarą demonstraciją žinių metu parodė penktasis ir devintasis kanalas, neatsiliko ir kitos stotys — rodė sekančią dieną net Hamiltono televizijos stotis. CBC televizija rodė demonstracijas ne tik Toronte, bet ir Otavoje. Radijo stotys taip pat pranešinėjo žinias apie demonstraciją.

Visi trys Toronto dienraščiai sekmadienio ir pirmadienio laidose gana plačiai rašė apie demonstraciją, smerkiančią Sov. Sąjungą bei jos satelitus. Tik dėl skaičiaus reporteriai nesutarė: "The Sunday Sun" rašė, kad demonstracijoje dalyvavo 1000, kiti — per 2000. Galimas dalykas, kad pradžioje dėl lietingo oro demonstrantų skaičius buvo žymiai mažesnis, bet vėliau, nustojus lyti, jų skaičius labai padidėjo.

Pasak "The Toronto Sun", vienas labiausiai jaudinančių momentų buvo, kai būrys jaunuolių nešė reljefinę didelę spygliuotos vielos juostą prie kalbėtojų pakylos, o visa minia nutilo ir sekė savo žvilgsniais ne tik tuos jaunuolius, bet ir juos lydinčias gausias tautų vėliavas.

Prie spaudos aprašymų buvo pridėta atitinkamų nuotraukų. "The Sunday Sun" išspausdino didelę spalvotą demonstracijos nuotrauką pirmame puslapyje.

Kanados min. pirm. Brian Mulroney, nepabūgęs Sov. Sąjungos ambasados grasinimo, atsiuntė Juodojo kaspino demonstracijai sveikinimą, kurį perskaitė ir savo kalbą pasakė parlamento narys Andrew Witer. Štai min. pirmininko sveikinimo teksto vertimas:

"Jaučiuosi pagerbtas galėdamas išreikšti nuoširdžiausius sveikinimus ir geriausius linkėjimus visiems šiandieną čia susirinkusiems paminėti Molotovo-Ribbentropo 1939 m. pasirašytos sutarties metinių.

Daugelis Rytų Europos valstybių žmonių prisidėjo prie bangos ateivių, jieškančių Kanadoje brangiosios laisvės, paneigtos kitur. Mūsų šalis Kanada jaučia specialų dėkingumą žmonėms iš Rytų Europos už jų dinamišką dvasią, jų ryžtą gyventi laisvėje bei orume, jų savarankiškumo ir individualumo savybes. Jų pastangos išlaikyti atsineštąjį savitumą, kalbą bei kultūrą praturtino mūsų šalį.

Šia proga prisiminkime tas laisves, kurios buvo paneigtos įvairiose pasaulio valstybėse ir kartu atnaujinkime ryžtą jų siekti, už jas aukotis, jas branginti ir budriai saugoti visas tas laisves, kuriomis su dėkingumu džiaugiamės šioje didžioje šalyje Kanadoje.

Sov. Sąjungos ambasada budriai sekė ne tik pačią demonstraciją, bet ir pasiruošimus, bei skelbimus televizijoje. Ambasados spaudos pareigūnas pareiškė, kad visa tai esanti "nešvari propaganda". **M.**

Ukrainos laisvės viltys

Istorinė diena lietuviams – birželio 23-ji, ukrainiečiams – birželio 30

A. LEMBERGAS

Birželio 30-ji ukrainiečiams turi panašią istorinę reikšmę, kaip birželio 23-ji lietuviams (sukilimo diena).

Prieš 45-rius metus buvo paskelbtas Ukrainos nepriklausomos valstybės atstatymas ir sudaryta laikinoji vyriausybė, vadovaujama Jaroslavo Steckos ir Stepono Banderos. Pasinaudodami Vokietijos ir Sov. Sąjungos karu, Ukrainos tautinio sąjūdžio veikėjai mėgino atstatyti šalies valstybiškumą, bet susidūrė su priešišku Vokietijos nusistatymu. Kaip laikinoji Lietuvos vyriausybė dėl susidėjusių aplinkybių buvo sukilėlių skelbiama ne sostinėje Vilniuje, bet Kaune, taip ir Ukrainos sukilimo centras pradžioje buvo Lvovo mieste. Vokiečių neripažįstama laikinoji Lietuvos vyriausybė sunkiausiomis sąlygomis išsilaikė šešias savaites, kol pagaliau turėjo savo veiklą sustabdyti. Laikinąją Ukrainos vyriausybę po vienos savaitės išvaikė naujieji okupantai, suimdami jos vadovaujančius veikėjus. Tačiau pats nepriklausomybės atstatymo faktas ir laikinosios vyriausybės sudarymas ukrainiečiams, kaip ir lietuviams, yra istorinės reikšmės įvykis, naujausiais laikais pabrėžęs giliai tautoje įsišaknijusį nepriklausomybės troškimą. Dar yra daug liudininkų, kurie gerai prisimena anų dienų sąlygas. Plačiai pasaulyje išsisklaidę ukrainiečiai išeiviai kasmet šią sukaktį iškilmingai mini, ypač šiemet, kai minimos Ukrainos laisvės sukilimo 45-sios metinės.

Birželio 28 d. Bavarijos sostinėje Miunchene, ukrainiečių katalikų šventovėje ir salėje, įvyko minėjimas, kurį surengė vietos ukrainiečių jaunimo sąjunga drauge su Ukrainos sukilėlių armijos veteranais ir politinės kultūros institutu. Pontifikalines Mišias aukojo vyskupas Platonas Korniljakas. Sunkiai sergantis buvusios laikinosios vyriausybės premjeras Jaroslavas Stecko minėjime negalėjo dalyvauti. Buvo perskaitytas jo sveikinimas, primenantis sukakties reikšmę dabartinėms Ukrainos laisvės pastangoms. Pagrindinę kalbą pasakė iš Čikagos atvykęs Amerikos ir Kanados ukrainiečių kongreso atstovas Volodimiras Mazuras, kuris priminė ukrainiečius sukrėtusią Černobilio atominės jėgainės nelaimę. Meninėje dalyje pasirodė vyrų choras "Ukraina". Jaunimas scenoje pavaizdavo reikšmingesnius 41-jų metų Ukrainos tautinio sukilimo ir vėlesnių laisvės kovų vaizdelius.

Greitai nusivylę vokiečiais, kurie sukliudė Ukrainos valstybingumo atgaivinimą, ukrainiečiai pradėjo dviejų frontų kovą su raudonaisiais ir rudaisiais pavergėjais. Jau 43-čiais metais veikė didelė Ukrainiečių sukilėlių armija (UPA), kuri ypač veikliai reiškėsi pirmaisiais pokario metais. Jos steigėjas ir vadas generolas Romanas Šukevičius žuvo 1950 m. Tiek kovodami, tiek nelaisvėn patekę Lietuvos ir Ukrainos partizanai glaudžiai bendradarbiavo. Jie bendrai organizavo didžiuosius sukilimus Stalino vergų stovyklose Norilske, Vorkutoje ir kitur.

Liepos 5 d. Miunchene po ilgos ir sunkios ligos mirė Ukrainos valstybininkas Jaroslavas Stecko, kone pusę amžiaus simbolizavęs kovą už Ukrainos nepriklausomybę ir daugelio ukrainiečių laikomas paskutiniu teisėtu Ukrainos ministeriu pirmininku.

Velionis gimė 1912 m. Ternopilyje, Vakarų Ukrainoje, ir anksti įsitraukė į tautinį ukrainiečių sąjūdį. Studijuodamas Lvovo ir Krokuvos universitetuose, Jaroslavas Stecko organizavo pogrindžio veiklą lenkų ir rusų okupuotoje Ukrainoje ir veikiai pasižymėjo savo sugebėjimais vadovauti.

Prasidėjus Vokietijos ir Sov. Sąjungos karui 1941 m., Lvove buvo paskelbta laikinoji Ukrainos vyriausybė, kuriai vadovavo Stecko. Londono dienraštis "Times" savo nekrologe pažymėjo, kad Stecko nepritarė nei nacių, nei sovietų totalistinėms sistemoms ir nesutiko būti Ukrainos kvislingu. Jei naciai būtų sugebėję ukrainiečius laikyti sau lygiais žmonėmis, jie būtų laimėję ištikimus sąjungininkus, ir tai būtų galėję turėti neapskaičiuojamų padarinių karo eigai.

Gestapas viekiai suėmė Ukrainos laikinosios vyriausybės narius. Stecko išbuvo Sachsenhauseno koncentracijos stovykloje iki 1945 m. Per tą laiką Ukrainos partizanai vedė kovą dviem frontais prieš vokiečius ir rusus. Po karo iki 1951 m. jie kovojo su rusais.

Stecko, gyvendamas Miunchene, mėgino padėti kovotojams, jieškodamas jiems paramos Vakaruose. Drauge jis rūpinosi sujungti visų pavergtųjų jėgas kovai su Rytų Europos tautų prispaudėjais, nuolat žadino ukrainiečių ir kitų Maskvos pavergtųjų tautų laisvės viltį, kūrė įvairias antikomunistines organizacijas ir joms vadovavo.

Jaroslavas Stecko palaidotas Miunchene, liepos 12 d.

Abrūsėlio šokyje Toronto gintarietės RIMA ZAVYTĖ ir LAURA RADZEVIČIŪTĖ Nuotr. B. Tarvydo

Nacių medžioklės šešėliuose

Amerikos OSI direktorius Neal Sher lankėsi Australijoje, kur taip pat judinamas karo nusikaltėlių klausimas

DR. JONAS KUNCA

Š. Amerikoje visi gerai žino apie Neal Sher, OSI direktorių. Australijoje jis pasirodė pirmą kartą ir nedaug kas apie jį buvo girdėjęs.

N. Sher atvažiavo pakviestas Australijos žydų organizacijų. Kelionės tikslas nebuvo jo paskaita apie nacius, bet užkulisinė parama žydų vadam išgauti panašų nacių gaudymo tinklą, kaip kad jau turi Š. Amerika.

Apie OSI įstaigą yra daug rašyta, kritikuoti jos metodai. Niekas neprikiša tai įstaigai, kad ji gaudo žudikus, bet teisingumą gerbiąs žmogus negali priimti KGB institucijos dokumentų ir jos ištreniruotų liudytojų, kad jie padėtų Amerikos teismams nuteisti apkaltintą žmogų.

Niekam nepaslaptis, kad Sovietų Sąjungoj 99% nekaltai apskųstų yra randami kaltais ir nuteisiami kalėjimu bei koncentracijos stovykla. Reiškia KGB jokiu būdu negalima pasitikėti. Tai žinom mes, tai žino žydai ir tai turi žinoti ir Neal Sher, nes teisingumo departamentas pats apie tai buvo perspėtas vieno sovietų aukšto valdininko. Maskvai labai pravartu surasti juodų avelių tarp išeivių, šmeižti visus pabėgėlius antikomunistus. Tik dėl to ji mielai bendradarbiauja su OSI ir N. Sheru. Be to, yra skaldoma Amerikos visuomenė: Rytų Europos milijonai ateivių pradeda nekęsti žydų ir pyksta ant Vašingtono valdžios. Tai šiek tiek silpnina Sov. Sąjungos priešą.

Dabartinio OSI nacių karo nusikaltėlių gaudymo įstatymas turi dar vieną labai svarbią ydą: yra teisiami tik tie, kurie prisidėjo prie neva šešių milijonų žydų žudymo, bet KGB agentai, gyvenantys Izraelyje, gal ir Amerikoje, kurie dalyvavo žudynėse 60 milijonų nežydų, nėra persekiojami, nes įstatymas jų neliečia. Teisti vieną asmenį už tam tikrą nusikaltimą tik todėl, kad jis priklauso specialiai pažymėtai žmonių grupei, yra teisės prievartavimas. Dar daugiau — yra sekimas pačių nacių pavyzdžiu!

JAV-se didelę įtaką turi žydų mažuma, kuriai nesunku išgauti tokius vienašališkus įstatymus. Jai labai lengva gauti kasmetinę 3 bilijonų dovaną Izraeliui, uždrausti Vašingtonui parduoti ginklus arabam, priversti Ameriką vetuoti Izraelio pasmerkimą.

Ne vienas skaitytojas pagalvos — tai antisemitizmas! Ne, mielas skaitytojau. Patys žydų vadai tai sako. Čia pacituosiu Australijos sionistų vado Leiblerio žodžius: "Tai ne sapnas, bet realybė: esame pasiekę Š. Amerikoje absoliutinę materialinę gerovę ir politinės galios aukštumas".

Su tokiu OSI užkulisių pažinimu nuėjo į N. Shero paskaitą ir šių eilučių autorius, bet ne tiek paklausyti, ką OSI direktorius pasakoja., kiek paklausti abejones keliančių klausimų.

Deja, OSI direktorius nesugebėjo įtikinti KGB dokumentų patikimumu, negalėjo paaiškinti, dėl ko buvo teismui atiduotas, nuteistas ir išduotas Izraeliui ukrainietis Demjaniuk, kurio žydai negali nuteisti dėl įrodymų trūkumo. Jis gali būti visai nekaltas žmogus. Nepajėgė jis atsakyti, kodėl JAV-se teisiami tik naciai žudikai, bet neteisiami komunistai žmogžudžiai, sunaikinę bent 10 kartų daugiau žmonių. Negalint Amerikos svečiui atsakyti į šį jautrų klausimą, žydai jį gelbėjo paskelbdami klausimų laiko užbaigimą!

Welland, Ontario

LIETUVIŲ MEDŽIOTOJŲ-MEŠKERIOTOJŲ KLUBAS š. m. birželio 29 d. P. V. Šidlauskų rezidencijoje minėjo klubo 35 m. įsteigimo ir veiklos sukaktį, dalyvaujant svečiams iš Toronto, Hamiltono, St. Catharines ir Buffalo.

Minėjimui vadovavo klubo pirm. P. Šidlauskas. Atsistojimu ir tylos minute, buvo pagerbti mirę klubo nariai-rės — 30 asmenų. Po ilgos ir varginančios ligos š. m. liepos 28 d., mirė klubo narys Vl. Vitauskas.

Klubą sveikino jo steigėjas B. Simonaitis savo ir Alb. Naikaus vardu, pabrėždamas, kad likusieji nariai savo amžiumi yra pačiame žydėjime — prieš nubyrėjimą. Palaužtos sveikatos, mirtys ir senatvė diktuoja eiti ta linkme.

Hamiltono liet. medž-mešk. vardu sveikino to klubo pirm. J. Stankus, šaulių s-gos vardu — š. rinktinės vice-pirm. ir Baltiečių lygos pirm. St. Jokubaits iš Toronto, kun. J. Liauba, buvęs ilgametis St. Catharines ir apyl. lietuvių parapijos klebonas iš Hamiltono J. Labuckienė, KLB St. Catharines apylinkės pirmininkė, R. Masiulionis, Vasario 16 gimnazijos rėmėjų būrelio pirm. iš Buffalo.

Taip pat sveikino ir dėl susilpnėjusios sveikatos iš pareigų pasitraukė klubo veteranas Pr. Bersėnas. Jis 26 metus išbuvo klubo v-bos nariu — iždininku. Didelę savo gyvenimo dalį aukojo sergantiems klubo nariams, juos aplankė 400 kartų ligoninėse, pristatydamas klubo vardu gėles, dovanėles, užuojautos korteles. Mirusiems parūpindavo vainikus-gėles.

Klubas savo aukomis rėmė lie-

(Nukelta į 8-tą psl.)

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" - atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convertor) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į ***"House of 220".*** *Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.*

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

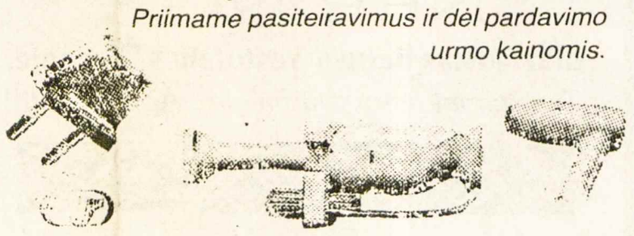

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

Dainuojančių džentelmenų plokštelė

PR. VISVYDAS

Pauliaus Jasiukonio studija "Gintaras" Hollywoode išleido Los Angeles lietuvių vyrų kvarteto antrą plokštelę "Apie tave svajoju". Ankstesnė "Tu man viena", pasirodžiusi prieš dešimt mėnesių, jau išparduota. Per tą laiką kvartetas koncertavo Detroite, Klivlande, Čikagoje, Phoenixe. Su savo pramoginiu repertuaru, atliekamu su džentelmeniška elegancija, vyrai susilaukė plataus pritarimo. Net ir Lietuvių jaunimo sąjunga juos yra pasikvietusi ypatingam neapmokamam darbui — sutelkti lėšų būsimam Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui. Tam tikslui rugpjūčio dienomis jie koncertuos Australijos miestuose.

Naujos plokštelės pirmoje pusėje girdime kompoz. Z. Venckaus "Nemunas atves", žodžiai D. Urnevičiūtės; G. Paugos "Sulaukt negalėsiu", ž. P. Gaulės; A. Raudonikio "Nemunėli, Nemunėli", ž. V. Bložės; G. Gudauskienės "Pabučiavimas", aranž. A. Jurgučio, ž. A. Žąsyčio; "Gvazdikai", aranž. A. Jurgučio; "Vakaruškos" — liaudies daina.

Antroje pusėje: Br. Budriūno "Tėviškėlė", ž. P. Stelingio; A. Jurgučio "Auksinės žvaigždės", ž. A. Kairio; A. Bražinsko "Kur gimta padangė", ž. S. Žlibino; V. Juozapaičio "Tamošiaus pagavimas", ž. S. Žlibino; A. Bražinsko "Užstalės daina", ž. B. Bačiulio; "Polka" — liaudies daina, aranž. A. Jurgučio.

Dainuoja: bosas Rimtautas Dabšys, baritonas Antanas Polikaitis, pirmas tenoras Emanuelis Jarašūnas ir antras tenoras Bronius Seliukas. Akompanuoja vadovas muzikas Aloyzas Jurgutis.

Gan gražiai atspausdintas viršelio vaizdas — kelias per tankų beržyną, su tolėliau stovinčiais grybautojais. Informacinėje pusėje, šalia vyrų kvarteto įvairių pozų, matome ir pagrindinių rėmėjų Kazimieros ir Antano Mikalajūnų nuotrauką. Be jų dosnumo būtų sunku taip ūmai finansuoti net dviejų albumų išleidimą. Reikia pažymėti ir E. Jarašūno organizacinį rūpestį: savo reikliu entuziazmu jis nuolat stūmė pirmyn kvarteto darbą. Neatsiliko ir jo bičiuliai. Ilgainiui susilydė nuostabiai draugiškas dainos vienetas.

Įrašai atlikti švariai. Vaiskus fortepijono palydos skambesys elektroniškai paskalsintas. Dainavimo tarena gera. Per pastaruosius metus kvartetas ne tik plėtė repertuarą (jau per 40 koncertinių dainų), bet ir gludino frazavimą, spalvino niuansus, siekė darnesnio susidainavimo. Šiandien, sakyčiau, jie įsiklauso į vienas kito širdžių plakimą. Dažnas numeris yra savaip apipavidalintas.

Žinoma, jų dainuojama muzika nėra sudėtinga, savo melodingumu bei nostalgija atliepianti klausytojų sentimentus. Vyrauja meilė — tėviškei, motinai, praeičiai, mylimajai. Protarpiais pasigirsta smagi vakaruškinė polka. Ko daugiau reikia — ir liūdima, ir linksminamasi.

Jausmingas estradiškumas patinka publikai. Tai buvo akivaizdu kvartetui koncertuojant rugpjūčio 3 d. Los Angeles Šv. Kazimiero par. salėje. Sceną puošė Petro Maželio nutapytos tautinės juostos, tarsi kolonos. Vyrai smokinguose su blizgančiais atlapais dainavo ir judėjo scenoje kaip kokio holivudinio muziklo elegantiški dabitos. Nestigo susižvelgiančių šypsnių, nei santūrių mostų, juo labiau tvarkingos, inžinieriškos choreografijos.

Programa sudėta iš keturių dalių po keturias dainas. Atidarant ir per pertraukas dainininkai paeiliui rodė savo humoristinį bei oracinį įgūdį. Šitokie sąmojingi intarpai su aktualybėmis visuomet noriai klausomi.

Akompanavo Raimonda Apeikytė. Pažymėtina, kad ji pati paruošė repertuaro palydos gaidas. Tai jau svarus įnašas, kai laiko maža ir reikalas spiria. Kvartetas atliko ir jos sukurtą prakilnų "Romansą" V. Mykolaičio-Putino žodžiams. Pridėjus "encore" numerius, gėles, sveikinimus ir kitką, spektaklis netvėrė nė dviejų valandų. O tai mūsuose retas dalykas.

Prie kvarteto sėkmės neabejotinai prisidėjo ir režisūrinė Petro Maželio pagalba. Jis parodė vyrams, kaip reikštis scenoje vaidybiškai, su lanksčia elegancija. Dainom sumanyti įvairūs persirikiavimai, įpintos staigmenos. Antai "Auksinių žvaigždžių" valso svajingumui paryškinti mergaitė atnešė ant padėklo keturias šampano taures. Džentelmenai, stovėdami už fortepijono, gurkštelėjo ir toliau dainavo. Žiūrovai pajuto troškulį. Žodžiu, skoninga koncerto puošmena.

Nebūčiau knislys kritikas, jei nerasčiau vienos kitos dirsės. Man regis, koncerto metu režisierius turėtų palikti dainininkus savo valiai. Jis gi nėra dirigentas. Tuo tarpu uolusis P. Maželis, pirmoje eilėje, šalia kitų klausytojų sėdėdamas, aktoriškai rankomis sufleravo, kaip dainuojantieji turi elgtis scenoje. Negi viena kita judesio klaida pagadins bendrą įspūdį? Nemanau. Kvartetui kaip tik trūksta tokių "klaidų", tiksliau tarus, žemiško spontaniškumo. Jie dainuoja perdėm susivaržę orios laikysenos diržais. Konservatyvumas estradoje nūdien ne madoje. Ir tos juodos naujametinės eilutės su baltais marškiniais ir peteliškėmis labiau tinka saloniniam koncertavimui — Telemanui, Bachui... Dainuojant šlagerius, praverstų paprastesnis liaudies apdaras, praverstų ir didesnis individualus įsijautimas į dalyko ritmą bei tekstą.

Klausydamies plokštelės įsitikinam, kaip meniškai atsilieka išeivijoje sukurtų estradinių dainų tekstai nuo nūdienės Lietuvos lyrinių turinių. Ten jau niekas dainoje nesiryžta "karštai mylėti" ar "degti kaip liepsna". Meilė išreiškiama kur kas vėsesne, išradingesne forma. Kratomasi šablonų. Antra vertus, klausytojam svarbiau, kaip dainuojama, o ne apie ką dainuojama. Viskam yra pasiteisinimas.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Los Angeles lietuvių vyrų kvartetas su akompaniatore R. Apeikyte

Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos seserys, atvykusios iš Lietuvos Amerikon 1936 m. rugpjūčio 18 d. Tai buvo branduolys, iš kurio išaugo atskira vienuolijos šaka Š. Amerikoje. Iš kairės: ses. AUGUSTINA (mirusi), ses. M. ALOYZA, ses. M. KONSOLATA, ses. M. TARCIZIJA, ses. M. APOLONIJA

Mažo būrio dideli darbai

Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijai Amerikoje 50 metų

Č. MASAITIS

1936 m. rugpjūčio 18 d. Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos seserys — Augustina, Aloyza, Apolonija, Konsolata ir Tarcizija išlipo Niujorke į Amerikos krantą, atvežusios iš savo tėvynės Lietuvos jaunatvės entuziazmą, atsirėmusį į visišką pasitikėjimą Dievo apvaizda. Tai buvo kukli didelių šios vienuolijos darbų Amerikoje pradžia, į kuriuos šiemet žvelgiame su pasigėrėjimu 50 metų sukakties proga. Šią sukaktį jau prisiminėm Putnamo vienuolyne 1986 m. balandžio mėn., specialiomis iškilmėmis, skirtomis amerikiečiams, ir taip pat — liepos pabaigoje lietuvių susiartinimo šventėje Putname. Ją dar minėsime, kada tik žvelgsime į savo bendruomenę, šeimą ir save, nes šios vienuolijos veiklos pėdsakų rasime visur lietuviškame gyvenime. Jie yra ryškūs ir visoje Putnamo vienuolyno aplinkoje. Todėl ir ši sukaktis buvo minima ne tik lietuvių, bet ir plačios apylinkės amerikiečių.

Galėtume išvardinti šios vienuolijos veiklą pagal vietoves, paminėdami Thompsoną, Putnamą, Marian Hills, Montrealį, Torontą, Dainavą, Neringą, išskaičiuoti vienuolijos darbus, ruošiant jaunimo stovyklas, kursus, rekolekcijas, susikaupimus, piknikus, tvarkant mergaičių bendrabutį, pensininkų ir senelių namus, vaikų darželius, — bet visa tai būtų tik veiklos išorės vaizdas. Pačios veiklos esmės turime ieškoti dvasinėje srityje, nes tik ten galime rasti, kiek daug šviesių spindulių ši maža Kristaus šeima yra paskleidusi. Visa tai sunku surinkti į žodžius, bet jaučiame, kad lietuvių visuomenė Jungtinėse Valstybėse, Kanadoje ir mūsų asmeninis gyvenimas būtų kitoks, jei neturėtume Putnamo seselių, jei neturėtume jų spaustuvės darbų, jei nebūtų mūsų vaikams skiriamos "Eglutės", jei nebūtų jaunimo stovyklų.

Tik pažvelkime, kiek mūsų tarpe skirtumų, kiek daug laiko ir energijos praleidžiame asmeninėms ir įvairių grupių nuomonėms bei pažiūroms aiškinti, ginti. Tačiau kai aplankome šį vienuolyną, susitinkame seselių parengimuose Putname, Čikagoje, Toronte ar kitur, netikėtai pasijuntame esą vienos lietuviškos šeimos nariais, to paties išeiviško likimo, to paties gėrio ilgesio žmonėmis. Viso to nesudėsime į priežasčių ir pasekmių ryšį, nei išaiškinsime, kodėl Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos seserys pajėgia sujungti mūsų nuotaikas, kodėl su noru vežame savo vaikus į seselių rengiamas stovyklas ir kodėl jie ten jaučiasi laimingi. Antgamtinis pradas jungia seseles į glaudžią šeimą, ir tos jungties aidas spindi jų darbe ir bendravime su kitais.

Šių dienų darbo ir pramogų pasirinkimo gausumas dažnai apsvaigina mūsų pareigos bei meilės jausmą, ir mes paklystame savęs jieškojime. Todėl mums labai reikalingas seselių sugebėjimas perduoti laimės jieškojimo aidą. Jų veikla yra gyvas įrodymas, kad daugiau pasitenkinimo galima rasti jieškant gyvenimo prasmės aukoje, paremtoje Kristaus meile, negu bandant sukrauti svarstyklėm ir metrais išmatuojamą gyvenimo sėkmę. Šitas seselių įnašas į mūsų gyvenimą yra viena svarbiausių motyvų minėti šios Kristaus šeimos sukaktį. Ją minėdami, pastebėkime (be pavydo!), kad daug daugiau laimės kiekvienos seselės gyvenime, negu mes jos pasigauname savo skubėjime. Jų auka ir darbas suteikia gyvenimui daugiau prasmės, negu daugelio mūsų pastangos surasti nesurandamą laimę. Todėl jos ir yra daug laimingesnės, negu daugelis mūsų. Tad, minėdami jų veiklos šiame žemyne sukaktį, pasverkime, ką mes gavome iš šios veiklos ir palyginkime savo laimės matą su jų darbo teikiamu džiaugsmu, įsijunkime į jų darbą malda, bendravimu ir auka.

Bookbinding Studio

"SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.

Telefonas **625-2412**

P. O. Box 1343, Postal Station "B"

Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. ***Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE,*** $15.00, JAV
2. ***Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE,*** $15.00, JAV
3. ***Jokūbas Dagys, SCULPTURES*** (meno albumas), $35.00, JAV
4. ***J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS,*** $6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

"NERINGA"

didžiausias lietuvių restoranas Čikagoje.

Tradiciniai lietuviški valgiai. Aplankykite!

Veikia kasdien nuo 8 v.r. iki 8 v.v.

2632 W. 71 Street, Chicago, IL 60629, USA

Tel. (312) 476-9026

Savininkai – Marius ir Emilija Kiela

Žmogaus teisės Rytuose ir Vakaruose

V. Vokietijoje įvykęs Persekiojamos tikinčiųjų Bendrijos kongresas, kuriame dalyvavo aukšti dvasiškiai, profesoriai, 19 tautybių atstovai, jų tarpe ir lietuviai

1986 m. liepos 31 — rugpjūčio 3 d. V. Vokietijos Koenigsteine įvyko 36-tas Persekiojamos tikinčiųjų Bendrijos kongresas, kuriame dalyvavo atstovai 24 tautybių, kurių tarpe buvo ir keli lietuviai. Jau 1968 m. tas kongresas nagrinėjo žmogaus teises, bet šiemet jas gvildeno žymiai esmingiau.

Vakariečių paskaitos

Osnabruecko prof. Manfred Spieker kalbėjo apie žmogaus teisių santykį su valstybe ir tikinčiųjų Bendrija (Bažnyčia). Kas sudaro žmogaus teisių pagrindą dar nėra aišku — tuo klausimu ginčijamasi jau 200 metų. Paprastai žmogaus teisės grindžiamos asmenybine prigimtimi, ir todėl jos esančios pirmesnės už valstybę. Pastaroji esanti reikalinga žmogaus teisėm įgyvendinti, bet negalinti jų nerespektuoti.

Limburgo vyskupas pagalbininkas dr. Gerhard Pieschl, kongrese dalyvavęs kaip Vokietijos vyskupų konferencijos įgaliotinis, kalbėjo apie K. Bendriją ir žmogaus teises, kurių gynėju tapo Jonas-Paulius II. Tam tvirtą pagrindą davusi Jono XXIII enciklika "Pacem in terris" ir Leono XIII "Rerum novarum".

Prel. Norbert Herkenrath kalbėjo apie žmogaus teises Trečiajame pasaulyje, kur tos teisės mažiausiai respektuojamos, panašiai kaip ir Sov. Sąjungoje. Toje srityje K. Bendrija yra tapusi engiamų žmonių gynėja.

Rytiečių paskaitos

Prof. Wladyslaw Bartočewski, dabar svečio teisėmis profesoriaująs Eichstaetto universitete, skaitė paskaitą tema "Žmogaus teisės propagandoje ir tikrovėje Rytų bloko valstybėse" (Schein und Sein der Menschenrechte in den Ostblockstaaten).

Žmogaus teisių padėtis įvairiuose komunistų valdomuose kraštuose esanti labai skirtinga. Rumunijoje ypatingai didelė tautinių mažumų problema, kurios kartu yra ir religinės mažumos. Valdanti partija ten turi gana savitą nusistatymą, kuris mažiau yra apspręstas marksizmo-leninizmo doktrinos, o labiau nacionalizmo nuotaikų.

Visose Rytų bloko valstybėse susiduriama su visiškai nuo Vakarų skirtingu žmogaus teisių sąvokos aiškinimu. Net ir tų valstybių konstitucijose nėra aiškaus individo teisių pripažinimo kaip pirminės vertybės, pirmesnės už valstybės teises ir įstatymus. Ten žmogaus teisės tėra tokios, kokias duoda valstybė (partija). Pvz. Lenkijos liaudies respublikos įstatymai pripažįsta buto ir korespondencijos neliečiamybės teisę, bet dėl valdžios ar liaudies interesų ta teisė gali būti bet kada susiaurinta arba ir visiškai panaikinta. Ką valstybė duoda, tą ji gali bet kada ir atimti.

Po trumpos pertraukos sekė dr. Wolfgang Grycz paskaita apie katalikų grupuotes komunistų valdomuose kraštuose, kiek jos pajėgia prisidėti prie žmogaus teisių gynimo. Čekoslovakijoje ir Vengrijoje tokiem sambūriam priklauso tik kunigai, o R. Vokietijoje ir Lenkijoje ir pasauliečiai. Dauguma tų grupuočių esanti tik prailginta partijos ranka.

Lenkijoje esančios net kelios katalikų grupuotės, kurių laikysena partijos atžvilgiu, palyginus su kitų kraštų panašiais sambūriais, esanti bent laipsniškai skirtinga.

Be čia suminėtų paskaitų kiekvienas kongreso dalyvis dar gavo pranešimus raštu apie tikinčiųjų padėtį Kinijoje, Vietname, Čekoslovakijoje ir Rumunijoje. Nemažai laiko buvo skirta ir pokalbiams mažesniuose būreliuose žodžiu ar raštu pateiktomis temomis.

Meditacijos ir maldos

Kelias rytines ir vakarines meditacijas davė Passau katedros pamokslininkas kapucinas Georg Tupec. Jis kalbėjo apie šv. Pauliaus laiškus Timotiejui ir nurodė, kaip apaštalas, nors pats būdamas nelaisvėje, kalėjime, sugebėjo atitiesti ir sustiprinti laisvėje gyvenantį, bet Kristaus Evangelijos skelbimo darbe pavargusį ir pirmąjį uolumą praradusį savo mokinį Timotiejų.

Kas bent kartą yra dalyvavęs Koenigsteine, tas žino, kad prie įspūdingiausių persekiojamos Bendrijos kongreso renginių priklauso maldos valanda už persekiojamus tikinčiuosius. Maldas už 19 tautų arba jų grupių kalbėjo keli kunigai. Estijos ir Latvijos 800 metų krikščionybės sukakties proga atitinkamą maldą sukalbėti buvo pakviestas monsinjoras Ručs, o už Lietuvą — kun. K. Gulbinas. Po kunigo maldos, jei dalyvavo kokios tautos grupė, kalbėjo "Tėve mūsų" "Sveika Marija" arba giedojo posmą giesmės. Kadangi iš lietuvių dalyvavo kun. A. Bunga ir kun. K. Senkus, o kun. J. Dėdinas iš Huettenfeldo atsivežė pilną autovežimį įvairaus amžiaus tautiečių, prie kurių prisidėjo kelios ponios iš Darmstadto, tai giesmė "Marija, Marija" skambėjo iškiliai.

Pamaldos

Sekmadienio rytą Sumą koncelebravo Limburgo vysk. dr. Franz Kamphaus su keliolika kunigų. Giedojo Limburgo katedros berniukų choras lotyniškai, o visi dalyviai — kelias giesmes vokiškai. Pamokslę vyskupas padarė kaip ir trumpą kongreso paskaitų santrauką ir pabrėžė, kad nuo apšvietos amžiaus laikų dažnai girdimi gražūs laisvės, lygybės ir brolybės šūkiai lengvai gali privesti prie baisių žiaurumų ir kraujo praliejimo, kaip tai matyti nuo prancūzų ir rusų revoliucijos laikų. Kai žmonės užmiršta ar net sąmoningai paneigia, kad brolišku mo pagrindas yra tikėjimas į vieną visų bendrą Tėvą danguje, tai ir kilniausi šūkiai greit gali išvirsti į jau senovėje žinomą patyrimą, kad žmogus žmogui gali būti vilkas.

Pamokslas vakariečiams

Baigiamąją kalbą pasakė Vokietijoje ir Europoje plačiai žinomas "Speckpater", premonstratiečių vienuolijos kunigas Werenfried van Straaten, kuris neužmiršta ir Lietuvos kunigų bei tikinčiųjų.

Kongreso metu daug buvę kalbėta apie žmogaus teises. Ne JT ar prancūzų revoliucija jas išradusi, bet Dievas jas davė. Vos už 100 km prasideda pasaulis, kur Dievo ir žmogaus teisės mindomos kojomis. Bet esanti veidmainystė kalbėti tik apie komunizmo nusikaltimus. Kai jis neseniai su Motina Terese Bonoje vadovavęs demonstracijai prieš negimusių žudymą, kurioje dalyvavę apie 5000 asmenų, tai ji buvusi trukdoma priešingos demonstracijos, negausios dalyviais, bet nešusios piktžodžiaujančius plakatus.

Kalbėtojas citavo evangeliką dr. Siegfried Ernst, Europos gydytojų akcijos pirmininką, ir tvirtino, "kad Vokietijoje (kaip beveik ir visur Vakaruose) krikščioniškais pagrindais besiremianti 'teisinė' valstybė pradeda išsigimti į sekuliarizuotą 'pseudo-teisių valstybę'. Pastaroji automatiškai turinti prieiti 'neteisėtumo valstybės' stadiją, kur žmogaus teisės lygiai taip pat būsiančios mindžiojamos, kaip tai jau 69 metai daroma ten, kur viešpatauja komunistų valdžia. Negalima esą užmerkti akių prieš perspektyvas, kurios esančios grėsmingos Europos gyvybei. Pavojus, kad Šv. Dvasia čia greit neberas jaunų širdžių, kurias galėtų pripildyti dieviška savo meile, pastato K. Bendriją visiškai naujo pavojaus akivaizdoje, nes pastaroji vis stipriau trukdoma vykdyti savo pasiuntinybę. Ir Europoje ji tapusi "Vargo Bendrija" (Kirche in Not).

Negimusių žudymas

Kun. W. van Straaten stipriai pasisakė prieš negimusių žudymą. Kongreso dalyviai esą teneužmiršta baisios neteisybės, daromos šventovių šešėlyje milijonams negimusių brolių ir seserų, prieš kurią tik nerangiai protestuojama ir kuri beširdiškai nutylima ir be bausmės vykdoma. "Aš prašau Jus ginti pačių mažiausiųjų teisę užgimti, kuriems aš skiriu šį užbaigos žodį ir dėl kurių aš paskui kaip elgeta stovėsiu prie durų".

"Jūs vokiečiai apsčiai turite šio pasaulio gėrybių — (Werenfriedas yra olandas), priklausote prie turtingiausių šios žemės tautų, bet vaikų, t. y. tautai brangiausio turto srityje, pasidarėte skurdžiai. Federacinė Vokietija šiom dienom sulaukė giliai liūdnos sukakties: dešimtmečio nuo įsigaliojimo aborto paragrafo 218. Per tą dešimtmetį tikriausiai keli milijonai vokiečių vaikų buvo 'legaliai' nužudyti motinų įsčiose".

Kol veikė įstatymas, kuris abortą laikė nusikaltimu, visos aborto norinčios moterys būdavo pirma gydytojo patikrinamos ir patariamos. Didelė gydytojų dauguma prisilaikiusi Hipokrato priesaikos ir su didesniu pasisekimu kovojusi už gyvybę, negu šiandieniniai patarimo punktai. Šeimos gydytojas turėjęs ir visai kitokį autoritetą, negu kokia nors socialinės gerovės tarnautoja, pas kurią pagal taisykles moterys turinčios eiti pasitarti. Net į katalikų išlaikomus patarimo punktus apie 70% moterų ateinančios tik tam, kad gautų pasitarimo pažymėjimą ir kad po to gydytojas galėtų nenubaustas daryti abortą. Negimusio kūdikio teisė šitame krašte esanti paniekinta, kūdikis pripažintas kaip liga.

Taikos sąjūdis, kuris reikalauja be pasipriešinimo pasiduoti nusikaltėliams, stipriai išsiplėtęs, bet į didžiausią pasaulinį karą prieš negimusius jis nekreipiąs dėmesio. Neverti pasitikėjimo esą tie, kurie protestuoja prieš atomines jėgaines ir atominį karą, kuris grasina sunaikinti milijonus gyvybių ateityje, bet nieko nesako prieš tuos, kurie šiandien milijonus gyvybių sunaikina.

Seksualinis auklėjimas mokyklose užkertąs kelią į seksualinį drausmingumą ir savitvardą. Šv. Sosto žodis tuo klausimu 1983 m. "Familiaris consortio" nesusilaukęs dėmesio. Naudą iš to turįs kovojantis ateizmas. Jau Leninas pasakęs: jei nori tautą sunaikinti, sugriauk jos dorovę. Ir Italijos kompartija nutarusi palaikyti nepadorių raštų gaminimą bei platinimą, kad pagreitintų "buržuazijos" žlugimą. Kadangi Europoje atsiradę perdaug žmonių, kurie nebenori laikytis Dievo nustatytos tvarkos, tai Dievas siunčiąs naują rykštę — AIDS.

Kalbėtojas priminė Sodomos ir Gomoros sunaikinimą, bet prašė nepamiršti ir guodžiančio Ninivės pavyzdžio: miestas dėl Jonos pamokslų darė atgailą ir liko išgelbėtas. Ir šiandien krikščionys turį būti žemės druska, o netaikyti Dievo reikalavimų prie žmogaus silpnybių. Prieš 69 metus Marija Fatimoje perspėjusi žmoniją, kad žus ištisos tautos, jei nedarys atgailos. Kaip vaikas mirties pavojuje šaukiasi motinos, taip ir mes turime daryti: melstis, nevengti aukų, atsiversti.

Dalyvis

VIKTORIJA-MARIJA-KRISTINA KURPYTĖ, 1986 m. pavasarį baigusi Toronto universitete anglų kalbą bei literatūrą bakalaurės laipsniu. Studijų metu talkino universiteto laikraščiui "medium II" kaip straipsnių redaktorė, korespondentė ir fotografė. Dvejus metus priklausė psichologijos ir liberalų klubam. Prisidėjo prie studentų unijos renginių — "fuksų" orientacijos savaitės ir "Homecoming" paradų. Paskutiniais studijų metais dalyvavo liberalų rinkimų vajuje, renkant atstovus į pavyzdinį Toronto universiteto parlamentą, ir buvo universiteto baigimo iškilmių komiteto narė. Dabar ji eina Erindale kolegiją baigusių draugijos direktoriaus asistentės pareigas

Dailininkas ANTANAS TAMOŠAITIS, atšventęs savo amžiaus aštuoniasdešimtmetį, tebėra guvus ir darbuojasi dailės srityje Kanadoje. Neseniai baigė rašyti knygą anglų kalba apie tautines lietuvių juostas. Ji renkama "Tėviškės žiburių" spaustuvėje **Nuotr. R. Pranaičio**

Lietuvos socialistų problemos

Juozo Vilčinsko "Lietuvos socialdemokratija kovoje dėl krašto nepriklausomybės"

ANTANAS MUSTEIKIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Apologetika ir šališkumas

Sunku yra būti objektyviu teisėju savo paties byloje. Tai prasikiša šioje knygoje, kur autorius beveik ištisai tampa savos srovės gynėju-apologetu. Dažnokai jisai srovinę pažiūrą laiko galutine tiesa ir neskiria nuomonių nuo faktų. Tai ryšku gruodžio 17 d. sukilimo vertinime, kuris paremtas žymaus socialdemokrato (prof.) Stepono Kairio ilga citata. Joje yra daug tiesos, nors toji tiesa yra zoologijos sodo lankytojo tiesa, kai tas nepastebi dramblio. Tiesa, kad lietuvių masės demokratijai nebuvo pribrendusios (abejoju, ar pats vertintojas bei kiti seimo atstovai nepiktnaudžiavo ta demokratija), vis dėlto jų sveikas protas (common sense) galėjo ir turėjo suvokti, ką reiškia peršamas "klasių kovos" principas, kuriuo socialdemokratai nesiskyrė (ar skyrėsi tik "taktika") nuo bolševikų. Be reikalo tad insinuojamas "vadų apgavimas". Buvo tad natūralu, jog religingos, konservatyvios lietuvių masės bijojo visuomeninio konflikto ("klasių kovos") pasekmių ir jų nešėjų socialdemokratų. Jas labiau veikė darbo federacijos sutarimo principo aidas pagal encikliką "Rerum novarum".

Į klausimą, ar grėsė Lietuvai komunistų pučas bei sukilimas, taip atsako socialdemokratai: "Mes griežtai tvirtiname: ne". Iš tikrųjų tai tik nuomonė, kuri gali būti teisinga, bet greičiausiai yra klaidinga. Ji būtų teisinga, jei kas nors iš lietuvių socialdemokratų būtų užhipnotizavęs "draugą" J. V. Staliną, F. Deržinskį ar jo įpėdinį ir iškamantinėjęs, ar tuo metu bolševikai suspendavo savo programinius "išlaisvinimo" kėslus Lietuvai. (Kaip žinome, Estijoj jie nepaisė socialdemokratų nuomonės).

Šia proga tenka pasisakyti ir apie Isoldos I. Požėlaitės-Davis atliepį tuo pačiu klausimu ("TŽ" 1986. V. 27). Jai svarstymai apie neformalią daugumą "yra nerimti". Galimas dalykas, kad atsiliepusioji nesuprato, ką tas terminas reiškia. Formali dauguma išryškėjo trečiojo seimo rinkimų dieną. Bet po kelių savaičių, juoba po mėnesių, paragavus naujosios koalicinės vyriausybės reformų bei ketinimų, išsaukusių daugelio piliečių nepasitenkinimą dėl tikros ar tariamos grėsmės lietuvybei ir krikščionybei, daugumos laikysena turėjo pasikeisti ir pasikeitė. Jie tad sudarė neformalią daugumą, skirtingą nuo pusmečiu pasenusios formaliosios, kuri (neformalioji), mano nuomone, pateisino perversmą. O po pasišalinimo ar pašalinimo krikščioniškų partijų iš perversmininkų vyriausybės vėl susidarė kita neformali dauguma, kuriai galėjo grėsti tautininkų režimas. Žinoma, daug kam atrodo, kad tik sava nuomonė yra rimta, ypač jei "pagražintą" lotynišku posakiu, o kitų — ignorantiška . . .

Didžiausias mano priekaištas "Lietuvos socialdemokratijos" autoriui yra šis: jis neišskiria propagandinių savo vienminčių pareiškimų nuo tikrovės faktų. Yra vienas dalykas, ką įsikarščiavęs demagogiškas seimo atstovas pasako ar parašo savo varžovų adresu (ir tai verta pacituoti socialdemokratų istorijoje: neveltui partija numatė propagandos ir agitacijos skyrių reikalingumą). Bet yra visai kitas dalykas, kai autorius, atsisėdęs į istoriko kėdę, tai priima už tikrą pinigą. O jis tai padaro, kai demokratiškai išrinktą valdžią, pasekdamas savo srovės propagandininkais, pavadina, "krikdemų diktatūra". (Juk diktatūra nebūtų leidusi demokratiškai rinkti atstovų į trečiąjį seimą!). Jis krikščionių partijas vadina "krikščioniškosiom" — su kabutėmis. (Suprask: jos nėra krikščioniškos!). Jis ir krikščionis demokratus pravardžiuoja "krikdemais", nors savųjų nevadina "cicilikais". (Ar tai ne dvejopi masteliai — standartai?). Dažną skaitytoją gali erzinti ir knygos stilius bei "tonas", neslepiantis nepakantos vad. reakcingiems ar klerikaliniams sluoksniams, nors teoriškai tolerancijos principas yra išpažįstamas, ypač mažumų atžvilgiu.

Šia proga tačiau malonu paminėti, kad vienu atveju autorius parodo išimtinį nešališkumą, kai leidžia svetimtaučiui profesoriui pagirti 1922 m. konstituciją, nors patys socialdemokratai ją labai kritikavo.

Riktai ir klaidos

Blogiausią įspūdį daro knygos korektūros riktai bei kalbos klaidos, nors, savaime suprantama, tenka sutikti su autorium, kad cituojamoji šaltinių kalba paliktina pirmykštėje formoje. Man dar neteko skaityti knygos su tiek riktų. Pavyzdžiai vargiai išsemiami: it (ir), gerbūvis (gerovė), ginčyjo (ginčijo), begalo (be galo), socializma (socializmo), atsišaukimaį, matomai (matyti), aikšteje (aikštėje), vienintėlę (vienintelę), kova (kovą), aplinkėmis (apylinkėmis), biūras (biuras), skaitojai (skaitytojai), stebūklingu (stebuklingu), dovanas (dovanai — nemokamai), būvimą (buvimą), imtąsi (imtasi), steikų (streikų), sumusti (sumušti), netobūlas (netobulas), lauguma (dauguma), naujakūriams (naujakuriams), pritrukus (pritrūkus), metų (metu), neskirimo (neskyrimo), Liūda (Liuda), kliūdys (kliudys), kai (kaip), žinomis (žiniomis), tribuna (tribūna), pridurė (pridūrė), kurimo (kūrimo), budu (būdu), įgyjo (įgijo), negailėstingas (negailestingas), Šliupas (Šliūpas) ir t.t. Manau, kad šis skaičius patrigubėtų, jei visus riktus pateikčiau.

Dažnai trūksta kablelių, kur jie reikalingi, ypač išskirtiniuose sakiniuose, ir pridėta, kur nereikalingi. Yra ir gremėziškų sakinių, pvz.: "Visuomenės grupė įvykdžiusi perversmą, palyginus laisvų rinkimų sąlygose į paskutinį Seimą pravedė tik du savo atstovu". (Beje, kitur yra minimi trys tautininkų partijos atstovai).

Tekste kartais praleistos nuorodos (II dalyje nėra 44, 46 ir 52 nuorodų).

Juozas Vilčinskas, LIETUVOS SOCIALDEMOKRATIJA KOVOJE DĖL KRAŠTO NEPRIKLAUSOMYBĖS. Išleido "Nidos" knygų klubas. Linotipu rinko ir spausdino Stasys Mockus ir Stasys Boiskis. Londonas, 1985 m., 397 p. Kaina — 20 dol. (15 sv.).

Lietuviai Brazilijos mokslininkų suvažiavime

Paranos valstijos sostinėje Kuritybos mieste, federacinio universiteto patalpose, įvyko metinis Brazilijos mokslininkų suvažiavimas. Buvo atstovaujami visi valstybiniai ir kai kurie privatiniai universitetai su naujais mokslo laimėjimais ir moksliniais darbais.

Suvažiavimo dalyvių tarpe moksliniais laimėjimais pasireiškė ir vienas kitas lietuvis. Kai kurie jų yra žinomi kaip lietuviai, o kiti tik iš pavardžių ir tai sunkiai teatspėjami, kad yra mūsų tautos palikuonys. Žinoma, tik vienas kitas jų dar kalba lietuviškai.

Edsonas Jankūnas, chemija, valst. universitetas, Campinas, SP; *Anastazijus-Alfonsas Juras* ir *Ilidija Juras,* biologai, valst. univ. Maranhao; *T. Kondratavičius,* psichologija, USP, Rib. Preto, SP.; *Vilma Kempinas,* medicina, Ribeirao Preto, SP.; *Andriejus Korolkovas,* farmacija, USP, SP.; Korolkovas, žinomas ir lietuvių kolonijoje, šį kartą pasireiškė su penkiais vertingais moksliniais darbais. *Eduardas Pažėra,* geografas, Joao Pessoa universitetas, Parahyba; *Suzana A. Planas,* fizikė, Unicamp, Campinas, SP.; *N. Sipavičius,* pedagogika, USP, SP.; *Sergio Miguel Zukas,* metaleologia-nutricao, USP, SP.; *Peteris Bakužis,* chemija, univ. Brasilia; *T. Butkus,* fizika, univ. Joinville, Sta. Catarina; *Borisas Cimbleris,* fizika, univ. Belo Horizonte, MG.; *Antonio Cezar Cimbleris,* biologija, univ. Vicosa, MG.; *Christina Dudėnas,* Instit. agronomia, Campinas, SP.; *L. Dudas,* ekologija, Parana; *Juozas-Viktoras Jankevičius,* parazitologijos fak. direktorius, Londrina, PR.; *Emantė R. Juraitienė,* biologija, univ. Londrina, PR.; *Rimgaudas K. Juraitis,* prorektorius valst. Londrinos, PR. univ. fizikas, ypač garsėja eksperimentiniais moksliniais tyrimais — vienos dimensijos kristalų savybių; atrado vieną tai grupei gimininguų kristalų su nuostabiomis, dar niekieno iki šiol neištirtomis savybėmis.

Dauguma čia paminėtų 18 mokslininkų yra tobulinęsi užsienio kraštų universitetuose, dirba įvairiuose Brazilijos universitetuose. Aišku, suvažiavime dalyvavo *ne visi* lietuvių kilmės Brazilijos aukštųjų mokyklų darbuotojai. Jų gal surastume per kelias dešimtis, deja, čia niekas nesidomi juos suregistruoti ir mėginti jungti į lietuvišką veiklą. Tai būtų nelengvas dalykas, nes vienus nuo kitų skiria tūkstančiai kilometrų. Yra nė žodžio nesuprantančių lietuviškai, net nežinančių savo kilmės šaknų ir nenorinčių jų žinoti. Kai kurie jų jau trečios ar ketvirtos ateivių kartos, dargi susimaišę su vietiniais, tik pavardės išlikusios su lietuviškomis galūnėmis ir . . . daugiau nieko!

Rimas Amalviškis

Vasariški postringavimai

PRANAS VISVYDAS

Delfinų karalystėje

Kiekvienas veiksmas, poelgis ir darbas turi savo paskirtį. Vadinkime kaip norim!

Smagi mankšta niūniuojant Verdį. Žiūrėjimas pro langą siurbiant kavą. Ir batų blizginimas . . . Viskas neatsilieka nuo žydriosios dialektikos protingų ir narsių žmonių pasaulyje.

Bet ką daryti emocingam vyrui? Rašyti ar kalbėti apie meilę? Pasakys: jo amžiui ir pigu, ir keista. Bet apsižvalgius, mintys kaista rausvų delfinų karalystėje. Savitvarda ant lukšto slysta. Ir nieko kito nebelieka — tik džiaugtis trikampiais gėlėtais smėlio galerijoje, kur gyvas menas iš saulės jėgų semias.

Astorijos papėdėje

Laibieji kiparisai bando viršūnėmis pasiekti baroką debesų papėdėje pastato, kuris išdidžiai sako: aš milžinas esu.

Jam pritaria antenų skėčiai, radaro sterblės, teleskopai, bokštai. Visi bendrauja su erdve. Į aukštį stiebtis lemta dabarties stebuklams.

Galvoju apie tai, sėdėdamas prie mėlyno baseino, šalia Astorijos undinių — Birutės, Miglės, Aistės, Beatričės . . . Penktosios vardo nežinau. Ji vandenyje taškosi ir nardo . . . pagaliau rasotą kūną skiria saulei.

Kam reikia josios vardo saulėtoje karalystėje šalia dangoraižio, kuris be vargo, be aistros bučiuoja lūpas debesų.

Grimuotojos

Grimuotojos gražios turi aksomo rankas. Paklausiau: ką daro jų vyrai po darbo? Atsakė: jie žaidžia bilijardą "Big Deal" užkandinėje.

Tegul jie ten žaidžia. Pasiūliau nuvežti į jaukų "Saulėlydžio" kiną. Grimuotojos gražios, jų širdys šilkinės.

Viena tik sutiko. Gerai, kad viena. Pasakė: "Vistiek man, važiuojam drauge! Jis ten juk laimingas triukšmingame ir prirūkytame bare. O mes, nepatyrusios draugystės, kartu pasėdėsim jaukiame teatre".

Sėdėjom. Žiūrėjom. Kai grįžom, "labanaktis" tarė aksomo ranka.

VYTAUTAS KASTYTIS

Mažoji Lietuva

Margi taikos berželiai
Kalnų atšlaitėj sprogsta.
Kada ir mano šaliai
Nušvis auksiniai bokštai?

Širdies! Širdies! Širdies!
Negi širdies nėra?
Be reikalo, žolyt, stiebies –
Mažulę kojomis sumins
Didžiųjų triumfo eisena.

Gyvenimą akim aprėpi,
Žegnojies pamažu,
Ir tau buities dar negana:
Nušviskite kampai, palėpės,
Juk ir mažam gyvent gražu!...

Reitstioa, Norvegija,
1945 m. gegužės 8 d.
Iš rinkinio "Smūtkeliai žydi"

Žydėjo žemė

Kaip pavargau
Svečios šalies klaidžiam kely
Be širdžiai artimo žmogaus,
Kaip pavargau, kaip pavargau...

Nors mano saulė dar tik į zenitą
Dangaus atšlaitėm kopia,
Bet man jau rasos vakaro
iškrito,
Dienų mirtim saulėlydis svetur
prinokęs.

Kažkur žydėjo žemė pievų
žalumu,
Seniai — tartum prieš šimtą
metų,
O ilgesys lyg vakar vis tebėr
gilus —
Kažkur žydėjo žemė pievų
žalumu.

Ir sraigė, ir vidudienio drugeliai
Švytėjo laime džiaugsmo
puotoj.
Su jais tada ir man, ir mano šaliai
Mažytis džiaugsmas buvo
duotas . . .

Trondheimas, Norvegija,
1945 m. birželio 28 d.

Paklydusi širdis

Kur tu likai, širdie,
Kokių kraštų paklydusi keliuos?
Ar tavo dienos diemedžiais
žydės,
Ar vargo rūtomis žaliuos?...

Visi keliai, kurie į tolį veda,
Skausmų ir ašarų pilni.
Per slidų atminimų ledą
Viena į ateitį eini.

O aš klausau plakimo,
Žvaigždėm tavuos keliuos
budžiu
Ir ilgesy aš alkanas lig apakimo
Į tavo pulso taktą derinu
žingsnius . . .

Orlandetas, Norvegija,
1945 m. birželio 7 d.

ADELĖS KATELIENĖS medžio šaknų skulptūros "Vilniaus" paviljone Toronte tautybių dienų — Karavano metu. Paviljonas buvo įrengtas Prisikėlimo parapijos salėse su tautodailės skyriumi **Nuotr. St. Dabkaus**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Tarptautiniame PEN klubų kongrese Hamburge birželio 22-26 d.d. išeivių rašytojų PEN klubui atstovavo Algirdas Landsbergis. Kongreso dalyviams jis skaitė paskaitą apie Justino Marcinkevičiaus "Daukantą", istorijos svarbumą ne tik lietuviams, bet ir visiems Rytų europiečiams. Vokiečių kalbon išverstas savo pjesės "Penki stulpai turgaus aikštėje" ištraukas jis skaitė Hamburgo mokytojams ir gimnazistams skirtame susitikime. Literatūriniai A. Landsbergo rečitaliai lietuviams buvo surengti birželio 15 d. Miunchene, birželio 29 d. Londone. Rašytojas A. Landsbergis kalbėjo apie savo kūrybą, ją iliustruodamas pavyzdžiais bei improvizacijomis. Į savo rečitalius taipgi buvo įjungęs poeto Marcelijaus Martinančio poemą "Eilėraščių įsiveržimas į nakties Vilnių".

Lietuvių pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Me., vasaros sezonų koncertus liepos 27 d. pradėjo sol. Benediktas Povilavičius, iš Bostono atvykęs su nuolatiniu savo akompaniatoriumi kompoz. Jeronimu Kačinsku. Operų pasauliui atstovavo populiarioji Mefisto arija "Vien tik auksas valdo mus" iš Ch. Gounod "Fausto", arijos iš V. A. Mocarto "Užburtosios fleitos", L. Delibo "Lakmės", G. Verdžio "Don Carlos" ir "Senio baladė" iš St. Šimkaus "Pagirėnų". Dainas sol. B. Povilavičius pradėjo F. Schuberto kūriniais — "Muzikai" ir populiariąja serenada "Tyliai plaukia mano dainos". Atliktų dainų sąrašą papildė J. Bašinsko "Ateisiu tylią naktį", J. Gruodžio "Ulijona", V. Klovos "Kai aš mažas buvau", dvi virš programos atliktos St. Šimkaus dainos.

"Ateities" literatūros fondo valdyba poeto Jono Aisčio raštų leidimo planus aptarė su Čikagoje viešėjusia jo žmona Aldona Aistiene. Planuojami keturi raštų tomai, kurie bus leidžiami prenumeratos būdu, iš anksto užsisakantiems atpiginant kiekvieno tomo kainą. Bus skelbiamas net ir prenumeratų vajus. Pirmasis tomas, turėsiantis apie 500 puslapių, išeis drobėje, prenumeratoriams kainuos $15. Šis tomas, skirtas J. Aisčio poezijai, paruoštas redaktorių Alfonso Nykos-Niliūno ir Antano Vaičiulaičio, skaitytojus turėtų pasiekti sekančiais metais. Antrajan toman planuojama įjungti J. Aisčio apybraižų rinkinius — "Dievai ir smūtkeliai", "Apie laiką ir žmones", "Milfordo gatvės elegijos", trečiajan — paties velionies spaudai paruoštą knygą "Šiapus ir anapus" — straipsnius apie Juozą Tumą-Vaižgantą, Jurgį Baltrušaitį, Vincą Mykolaitį-Putiną. Ketvirtąjį tomą sudarys periodikoj skelbti rašiniai ir rankraščiuose likusi medžiaga — du veiksmai tragedijos "Eglė žalčių karalienė", romano "Mano giminės giesmė" fragmentai, keliolika eilėraščių.

Susitikimui su dail. Vytautu Ciplijausku buvo skirta birželio 6, penktadienio, vakaronė Jaunimo centro kavinėje, kur ją Čikagos lietuviams surengė Algimanto Kezio, SJ, vadovaujama lietuviškoji "Galerija". Dail. V. Ciplijauskas, gimęs 1927 m. sausio 2 d. Šunskuose, yra tapytojas, Lietuvos dailės institutą Vilniuje baigęs 1961 m. Jam daug įtakos turėjo profesoriai Stasys Ušinskas ir Antanas Gudaitis, susipažinimas su liaudies kūryba, tautosaka, papročiais ir dainomis. Į savo natiurmortus dail. V. Ciplijauskas įjungia liaudies skulptūrėles. Senuosius papročius atspindi jo nutapytos Užgavėnių karnavalo procesijos, net ir jo sukurti kaimo žmonių portretai. Vakaronę dail. V. Ciplijauskas pradėjo sudainuodamas dvi liaudies dainas — žemaitišką "Valio, mona dalgėlis" ir dzūkišką "Išsprok, išsprok ūžuolėli". Didžioji dail. V. Ciplijausko kūrybos dalis tenka portretams, kuriuose jis nesitenkina tik išorine žmogaus veido išraiška, bet stengiasi atkurti ir jo vidų. Jį taipgi vilioja Lietuvos pajūrio gyvenimas su žvejais ir bangomis, istoriniai personažai. Vakaronės dalyviams jis rodė skaidres savo sukurtų portretų — Liongino Šepkos, Stanislovo Riaubos, sol. Marijonos Rakauskaitės, dail. Liudo Truikio, kaimo dainininkės Kazimieros Zimblytės. Vakaronės dalyvius skaidrės taipgi supažindino su kai kuriais dailininkų — Antano Gudaičio, Algirdo Petrulio, Sofijos Veiverytės, Algimanto Kuro, Rimanto Bičiūno, Jono Daniliausko, Mindaugo Skudučio, Šarūno Saukos bei kitų darbais.

"Žydinčios vyšnios šakelės" premiją yra įsteigęs Salomėjos Nėries kolchozas Ukmergės rajone ir Lietuvos knygos bičiulių draugija. Ji kasmet paskiriama už geriausią eilėraštį apie tėvynę ir žemę. Šiemetiniu "Žydinčios vyšnios šakelės" laureatu tapo poetas Jonas Strielkūnas už "Atsisveikinimą su motina" bei kitus eilėraščius kaimo tema, atspausdintus 1985 m. išleistame rinkinyje "Lapkričio medis". Anksčiau šias premijas laimėjo poetai Juozas Macevičius ir Justinas Marcinkevičius. Veprių šile surengtoje šventėje Lietuvos knygos bičiulių draugijos valdybos diplomai įteikti poetams — Mykolui Karčiauskui, Vytautui Rudokui ir Jonui Šiožiniui.

Baltiečių ir gudų liaudies teatrų festivalis "Draugystės rampa", surengtas Viljandyje, Estijoje, buvo labai sėkmingas Lietuvos atstovams. Pagrindinį festivalio prizą laimėjo Kauno politechnikos instituto studentų teatras už K. Borutos "Baltaragio malūno" vieno veiksmo inscenizaciją, parašytą E. Ignatavičiaus ir S. Motiejūno. Spektaklio rež. V. Grigoliui įteiktas prizas už geriausią režisūrą, Jurgos vaidmens atlikėjai D. Mickevičiūtei — už geriausią moters vaidmenį. Respublikinių profsąjungų kultūros rūmų teatras festivalyje dalyvavo su R. Samulevičiaus pjese "Karūna ir smėlis", režisuota R. Rimeikio. Prizas už geriausią scenografiją buvo paskirtas dail. A. Kepežinskui, už muziką — kompoz. A. Martinaičiui, už geriausią vyro vaidmenį — J. Steponavičiui.

Aktorius Jurgis Petrauskas, gimęs Armoniškėse 1886 m. balandžio 6 d., sceninius žingsnius pradėjo Rusijoje, bet beveik visą savo gyvenimą atidavė Kauno dramos teatrui, jin įsijungęs 1921 m. Pasižymėjo kaip talentingas komiškų vaidmenų atlikėjas, bene labiausiai pagarsėjęs Tartiufo vaidmeniu tokį pavadinimą turinčioje Mojero komedijoje. Mirė Kaune 1977 m. balandžio 5 d. Šimtąjį J. Petrausko gimtadienį kauniečiai paminėjo Kauno menininkų namuose. Atsiminimais dalijosi buvę velionies bendradarbiai ir mokiniai — J. Stanulis, A. Mackevičius, Z. Maculevičiūtė, A. Tarasevičius, A. Ragauskaitė, L. Zelčius ir V. Kymantas. Dar 1976 m., švęsdamas amžiaus devyniasdešimtmetį, J. Petrauskas atliko visiems įsiminusį Tartiufo vaidmenį. Tai buvo jo paskutinis pasirodymas scenoje. Šimtojo gimtadienio proga šiltai atsiliepta apie J. Petrausko sukurtą klebono vaidmenį A. Vienuolio "Dauboje", V. Mykolaičio-Putino "Valdove" suvaidintą Kirmį. Velionis taipgi dainavo operetėse, priklausė "Linksmųjų brolių" grupei 1926-40 m. Išėjęs pensijon 1956 m., J. Petrauskas su V. Kymantu vėl sukūrė estradinę "Linksmųjų brolių" grupę Kauno filharmonijos skyriuje. Su ta grupe skersai ir išilgai išvažinėjo visą Lietuvą, žodžiais ir dainom keldamas pokario metų negeroves.

1986 m. respublikinių premijų literatūros, meno ir architektūros srityje yra aštuoni laureatai. Sąrašas pradedamas poete J. Vaičiūnaite, kuriai premija paskirta už eilėraščių knygą "Nemigos aitvaras". Premija įvertinta ir literatūros kritiko K. Nastopkos monografija "Lietuvių eilėraščio poetika: XX amžius". Architektas J. Vaškevičius premiją laimėjo už aukšto meninio lygio generalinius planus miestams, kompoz. J. Bašinskas — už baletą "Užkeiktieji vienuoliai", sukurtą A. Vienuolio-Žukausko legendų motyvais, simfoniją "Verpetuose", vokalinį ciklą balsui ir fortepijonui "Apuoko valanda", aktorius P. Piaulokas — už seriją vaidmenų Šiaulių dramos teatro scenoje, dail. V. Mazūras — už scenografiją Vilniaus teatro "Lėlė" spektakliams. Dail. S. Giedrienei premiją laimėjo jos gobelenai — "Sportiniai žaidimai", "Dviratininkai", "Atodrėkis", "Pralenkiantis ekspresas", "Miesto šviesos", "Krintantys motyvai", "Neramios šviesos", "Pergalės rytas" ir "Atgyjanti sala", sukurti 1977-85 m., dail. A. Žviliui — šešių dalių ciklo "Žmogaus savybės" estampai, iliustracijos knygoms: Justino Marcinkevičiaus "Būk ir palaimink", N. Vapcarovo "Giesmės apie žmogų", A. Churgino "Ūkanų krantas", A. Baranausko "Anykščių šilelis" ir A. Žukausko "Senmotė". **V. Kst.**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI virš 31 milijono dolerių

KASOS VALANDOS:	
Pirmadieniais	10-3
Antradieniais	10-3
Trečiadieniais	10-3
Ketvirtadieniais	10-8
Penktadieniais	10-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:	
90 dienų termin. indėlius	6 1/2%
180-185 d. termin. ind.	7 %
term. indėlius 1 metų	7 1/2%
term. indėlius 2 metų	7 1/2%
term. indėlius 3 metų	7 1/2%
pensijų s-tą	7 3/4%
spec. taup. s-tą	6 1/2%
taupomąją s-tą	6 %
kasd. taupymo s-tą	6 1/2%
depozitų-čekių s-tą	5 1/2%
DUODA PASKOLAS:	
asmenines nuo	11 %
mortgičius nuo	9 3/4% - 12 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas
Telefonas (416) 864-2734
pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.
MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

PASIRINKITE SAU NAMĄ - su
* patyrusiu atstovu
* sąžiningu patarnavimu
* asmeniniu patarimu

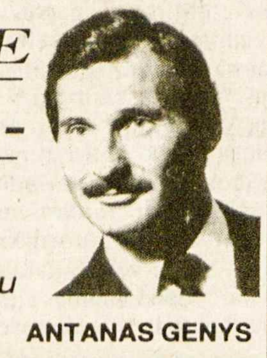

ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000 res: 231-2839

"Bache Securities" registruotas atstovas
VILIUS SERGAUTIS, B.Sc.,
mielai jums patarnaus šėrų, lakštų, pelningo investavimo reikaluose.
Tel. 860-3280
18 King St. E.
Toronto, Ont., M5C 1E3

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

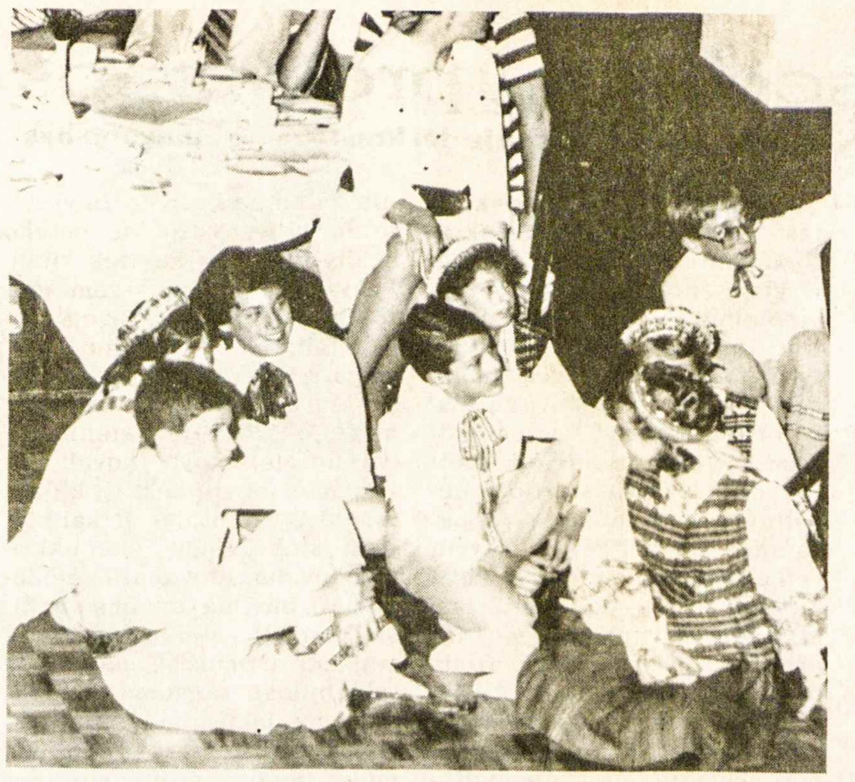

Torontiškio "Gintaro" ansamblio jauniai laukia savo eilės pasirodyti su savo menu koncertinėje programoje Nuotr. O. Burzdžiaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nekilnojamą turtą. Skolos mokėjimas tebus užbaigtas 1995 m., kai jai pilnai padengti su paskolos nuošimčiais ir dolerio vertės kritimu bus išleista $3,5 bilijono. Burmistras J. Drapeau viešai buvo pažadėjęs olimpinėm žaidynėms išleisti tik $120 milijonų. Jis tada negi drįso juokauti: "Montrealiui prarasti pinigus olimpiadoje yra tokia pat galimybė, kaip vyrui tapti nėsčiu . . ."

Nuostolių nenumato ir olimpiados siūlytojai Toronte, žadantys vadovautis Los Angeles pavyzdžiu 1984 m. Tenai iš olimpinių žaidynių susilaukta neblogo $250 milijonų pelno, neskaitant gausių lankytojų atneštos ekonominės gerovės. Olimpiadai ten buvo panaudoti daugiausia jau anksčiau turėti stadionai, baseinai, sporto salės. Olimpinių žaidynių planuotojai Toronte kai kurias rungtis taip pat nori perkelti į kitas vietoves — Londoną, Hamiltoną, Kingstoną ir net Collingwoodą. Atidarymo ir užbaigos iškilmėms būtų panaudotas beisbolo rungtynėms suplanuotas nedidelis stadionas su atidaromu stogu. Šis pastatas nieko bendro neturės su olimpiada. Jo pastatymo išlaidos nebus įjungtos į olimpinių vasaros žaidynių sąskaitą. Lengvajai atletikai už $70 milijonų būtų galima padidinti ir sumoderninti atvirą stadioną Kanados parodų aikštėje. Apie $65 milijonų pareikalautų naujas plaukimo ir šuolių į vandenį centras, kurį vėliau būtų galima paversti ledo ritulio rungtynių arena. Olimpinio kaimelio pastatymas sportininkams kainuotų $130 milijonų. Naujiem įrenginiam reikėtų $220 milijonų, esančių atnaujinimui — $85 milijonų. Susidarytų palyginti nedidelė $305 milijonų suma. Apie $180 milijonų šios sumos būtų galima atgauti, po olimpiados dalį įrengimų parduodant privatiem sluoksniam. Planuotojai teigia, kad visos olimpinės vasaros žaidynės 1996 m. Torontui kainuotų nuo $764 iki $859 milijonų. Pajamų būtų gauta nuo $915 milijonų iki $1,1 bilijono. Tokiu atveju pelnas svyruotų tarp $56 ir $346 milijonų. Toronto ir kaimyninių vietovių ekonomija susilauktų beveik $2 bilijonų papildo.

Ontario gydytojų sąjunga, vadovaujama dr. R. Railtono, nutarė užbaigti rotacinius gydytojų streikus šioje provincijoje, protestuojančius prieš birželio 20 d. priimtą įstatymą, kuris Ontario gydytojams už jų paslaugas iš paciento neleidžia reikalauti daugiau nei duoda OHIP sveikatos drauda. Pirmas rotacinis gydytojų streikas liepos 25 d. buvo surengtas St. Thomas-Elgin vietovėje. Dalyvavo didžioji ten dirbančių 63 gydytojų dalis. Jie uždarė savo įstaigas vienai dienai, sustabdė galimas atidėti operacijas, bet paliko veikiantį greitosios pagalbos skyrių ligoninėje. Tokių rotacinių streikų atskirose vietovėse buvo numatyta apie 20. Sąjungos pirm. dr. R. Railtonas dabar pareiškė, kad rotacinių streikų nutarta atsisakyti, nes sunku susilaukti pilno gydytojų pritarimo rotaciniais streikais paliestose vietovėse. Gydytojams streikais nepavyko perduoti savo skundo pacientams tokiose vietovėse, kaip Torontas, Otava, Kingstonas, Hamiltonas, Londonas ir Windsoras.

Kovai su naujuoju įstatymu dabar siūloma panaudoti profesinio darbo dienas. Gydytojai, uždarę savo kabinetus, tada viešai kreiptųsi į gyventojus, aiškindami jiems Ontario parlamente priimto įstatymo padarytą žalą, prašydami paramos kovoje su Ontario vyriausybe. Tačiau ir šis sumanymas greičiausiai nebus įgyvendintas, nes didžioji Ontario gydytojų dalis birželio 20 d. priimtą įstatymą, draudžiantį reikalauti daugiau nei leidžia OHIP drauda, laiko savo pralaimėjimu. Net 25 dienas trukęs streikas buvo nesėkmingas. Lieka tik kreipimasis į aukščiausiąjį Kanados teismą, kad jis naująjį įstatymą pripažintų Kanados konstitucijoje garantuotų teisių pažeidimu. Daugelį gydytojų atbaido net $600.000 galinčios siekti didžiulės teismo išlaidos.

Welland, Ontario

(Atkelta iš 5-to psl.)

tuvišką veiklą ir įvairias lietuvių institucijas.

1951 m. įsteigtas klubas greitai augo narių skaičiumi ir stiprėjančia veikla. 1958 m. suruošė pirmą viešą renginį, vėliau — 9 kartūno balius.

Nuo 1959 m. buvo ruošiami Naujų metų sutikimai ir metiniai klubo narių susirinkimai su vaišėmis "Crowland" viešbutyje Wellande. Nuo 1972 m. ligi šio laiko klubui vadovauja P. Šidlauskas, nuoširdžiai priglaudęs šio klubo veiklą savame "Dain City" viešbučio patalpose ir puikioje savo rezidencijoje.

Anksčiau buvo suruošta ir prizinių medžioklių, kiekvienais metais vyksta premijuojamos žuvavimo varžybos.

Labai gaila, kad P. V. Šidlauskai persikėlė gyventi į Hamiltoną. Dėl to tolimesnė klubo veikla sunkiai bus įmanoma tęsti.

BENDRUOMENĖS VEIKLA. Š. m. liepos 27 d. Šidlauskų rezidencijoje įvyko Oninės — gegužinė. Buvo pagerbtos Onutės ir gautas gražus pelnas iš loterijai suaukotų laimikių bei aukų. KLB apylinkės valdybą sudaro: pirm. P. Šidlauskas, sekr. Juzefina Tamulėnienė ir ižd. A. Žinaitis. Netekus pirm. Šidlausko, v-bos posėdyje nutarta kooptuoti vieną narį ir pasiskirstyti pareigomis. **B. S.**

Pajieškojimai

Jieškomas **Šimanauskas Bronius**, Vlado sūnus, gimęs 1900 m., atvykęs į Torontą 1926 m. ir ten gyvenęs apie 10 metų. Vėliau (pagal 1945 m. birželio 30 d., Lietuvoje gautą laišką) jis vadinosi B. Shiman, Minstreal, Isl. B.C. Jieško duktė Vanda Stašaitienė, 7232 So. California Ave., Chicago, IL 60629, USA.

Šimtinė skautiško jaunimo stovykloj

Romuvoje, netoli Toronto liepos 26 — rugpjūčio 4 d.d. stovyklavo 120 skautų-čių iš Toronto, Hamiltono, Ročesterio, Čikagos ir po vieną kitą iš kitų vietovių. Oras buvo vėsokas, truputį lietingas, bet netrukdė paruoštos programos, prie kurios ypač daug dirbo Čikagos gintarietės, pasilikusios stovyklauti po "Gintaro" vadovių mokyklos. Nepamainomos buvo: Ilona Vaičiulytė, Lydija Stroputė, Julytė Valaitytė ir Renata Ramanauskaitė.

Bet vis dėlto pagrindinę naštą nešė didelio patyrimo, įdomių sumanymų ir naujovių atskleidėjas v.s. kun. Antanas Saulaitis, SJ. Programoje ryškėjo skautamokslis ir gamtos pažinimas. Uždavinių ir žaidimų būdu visa tai buvo stengiamasi perduoti stovyklautojams, įtraukiant visus į paruošimo ir vykdymo darbus. Toks veiklos ir asmeninio patyrimo metodas yra skautiškas ir rekomenduotinas stovykloms, norint stovyklautojus tikrai sudominti jų pačių skirtingu gyvenimu po atviru dangumi.

Pažymėtini programiniai dalykai: Palangos popietė su pritaikytu žaidimu, dainomis, pajūrio pažinimu, nakties ir ekologiniai žaidimai, skautorama ir maistorama. Pastaroji ypač sudomino ir pavalgydino stovyklos lankytojus. Buvo pastatytos oro stotys, stogastulpiai "Jūratės ir Kastyčio", "Eglės žalčių karalienės" ir jūrų gyvūnijos pavaizdavimui.

Sk.-vyčiai kandidatai įrengė kliūčių taką, kuris buvo iškilmingai atidarytas, dalyvaujant visiems stovyklautojams. Jį ypač pamėgo jaunesnieji, nes nugalėti kliūtis buvo įdomu ir smagu. Gamtos ir rankdarbių kampeliai liudijo apie įdomią miškų augmeniją ir jos pritaikymą meniškai išraiškai.

Stovyklautojai buvo suskirstyti į 7 draugoves, kurioms vadovavo: ps. R. Poškienė, sl. L. Mockutė, sl. M. Bijūnas, s.v.sl. L. Garbaliauskas, s. K. Batūra, ps. J. Gedris, sl. A. Skučas, vyr. skautės L. Stanulytė, ir A. Lelytė. Kiekviena draugovė stovyklavo savo įsirengtame rajone su ugniaviete, kur vieną kartą per dieną gaminosi valgį.

Jaun. skaučių, vilkiukų, skautų-čių, prit. skautų-čių, jūr. skautų-čių, sk. vyčių ir vyr. skaučių šakos turėjo savo atskiras dienas su specialiom sueigom, pamaldom, susimąstymais ir vakariniais laužais.

Stovyklinis gyvenimas ir nuotaikos humoristiniu būdu buvo skleidžiamos laikraštėlyje "Žara", kuriame bendradarbiavo visų šakų stovyklautojai, ypač sesės. Išėjo 6 numeriai.

Stovyklai vadovavo Kanados rajono vadeivė s. A. Baltakienė, pavad. ir laikraštėlio red. v.s. Č. Senkevičius, komendantas ps. dr. A. Dailydė, programos vedėjas ir kapelionas v.s. kun. A. Saulaitis, SJ, laužavedė fil. J. Neimanienė, iškilmių komendantas s.v.sl. G. Draugelis, instruktoriai v.s. S. Ilgūnas ir ps. G. Baltaduonienė.

Maitinimu rūpinosi: A. Vasiliauskas, S. Kuzmas, dr. G. Skrinskas; šeimininkavo R. Šileikienė, R. Urbonienė, R. Čeponkienė, M. Skrinskienė, N. Liačienė, G. Gaižutienė, R. Slapšienė ir G. Bijūnienė.

Planuojama organizuoti platesnės apimties sotvyklą kitą vasarą, minint Romuvos 25-metį ir Lietuvos krikšto sukaktį. **Č. S.**

Skautų veikla

• Rugsėjo 12, šeštadienį, įvyks vienos dienos skiltininkų-ių kursai Prisikėlimo parapijos parodų salėje. Vadovaus s. R. Žilinskienė, ps. R. Poškienė, ps. V. Stankuvienė, ps. A. Senkus ir ps. D. Barzdžiūtė. **J.D.B.**

Argentinos mindaugiečių tautinių šokių ansamblis atlieka programą Mindaugo draugijos 55-rių metų sukakties šventėje Berisso mieste. Ansambliui vadovauja JURGIS PERSICO-BUKAUSKAS, orkestrėliui — ALEKSANDRAS-KAZIMIERAS ŠAULYS

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
6 1/2% už 90 dienų term. indėl.
7 % už 6 mėn. term. indėlius
7 1/4% už 1 m. term. indėlius
7 1/4% už 2 m. term. indėlius
7 1/4% už 3 m. term. indėlius
7 3/4% už pensijų planą
6 1/2% už specialią taup. s-tą
6 % už taupymo s-tas
6-7 % kasd. palūkanų sąskaita
5 1/2% už čekių s-tas (dep.)

IMA:	
už asmenines paskolas nuo	11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	10 %
2 metų	10 1/4%
3 metų	10 1/2%
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų	9 3/4%
(variable rate)	

AKTYVAI virš 56 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

Taupyk ir skolinkis pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE PARAMA

ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sueina į vieną įstaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronto nekilnojamo turto reikaluose.

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Telefonas (Toronto linija) 773-6480
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų. (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A. associate broker
4887 dundas st. west islington, ontario M9A 1B2 res: 767-0999
232-2322

BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų – $149,900.
BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų – $142,500.
HIGH PA[illegible] – 13 kambarių — $269 [illegible]
QUEEN [illegible] ATHURST – 2 miegam[illegible] — $82,900.
MA[illegible] LAND WOODS – 4 mi[illegible] – $215,000.
PALACE PIER – 2 miegamųjų — $188,000.
PARDUOTA
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

SOLD x. De LIMA realty inc. 1280 Dundas St. W Tor.
Birutė Grigaitytė-Spudienė, namų pirkimo ir pardavimo agentė
1280 Dundas Street West, (prie Dovercourt Rd.) Toronto, Ont. M6J 1X7
Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas: 445-9469

A & L Windows
66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai

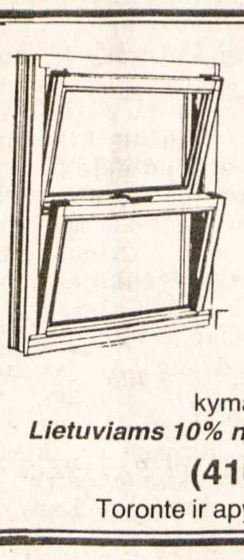

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliuminės duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. Nemokamas įkainojimas. Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

SKAITYTOJAI PASISAKO

RAŠYTOJO ATSILIEPIMAS

Daugelio knygų autoriui **Jurgui Gliaudai,** sulaukusį 80 metų amžiaus, jo pagerbtuvių proga "TŽ" redakcija pasiuntė jam sveikinimą į Los Angeles ir gavo laišką, kuriame sukaktuvininkas rašo:

Šia proga Jūs teikėtės mane pasveikinti ir palinkėti man sėkmės ir sveikatos. Tuo Jūs paremėte mano ilgo gyvenimo triūsą, tikslus, siekius ir svajones. Jūs pritarėte mano gyvenimo sampratai.

Palaimintos yra valandos, kada žmogus žmogui linki gero, kada pražysta linkėjimas kaip gėlė, šildo kaip saulė, žavi kaip pasaka. Juk nieko žmogus labiau negeidžia, kaip tik tikro draugiškumo.

Jūsų sveikinimas ir linkėjimai ir toks nuoširdus palankumas įrodė man, kad mano saulėlydžio šventėje stebuklingai ir gaiviai pražydo draugiškumo žiedai!

Dvi saulės man širdin įkrito –
dangaus saulė ir mažas pienės
žiedas . . . (Ikaro Sonata)

Iš širdies gilumos, kartu su mano gyvenimo drauge žmona Marija, su sūnumi Jurgiu ir jo šeima, dėkoju Jums už mano širdžiai mielą ir mano protui gaivinantį Jūsų pasveikinimą.

Jūsų – **Jurgis Gliauda**

VEIKLIOS MOTERYS

Iš "TŽ" matyti, kad Kanadoje yra daug žymių moterų veikėjų, kurios vertos didelio dėmesio. Jos uoliai darbuojasi lietuvių visuomenės ir Tėvynės labui. Visoms toms moterims siunčiu nuoširdžius sveikinimus kaip buvęs gusarų pulko karininkas.

Pranas Gaueris,
V. Vokietija

Red. pastaba. Šio laiško autorius, jo dar neišsiuntęs, mirė 1986 m. birželio 19 d. Jo žmona Linda atsiuntė jo ilgesnį laišką "TŽ", pridėdama savo pastabas bei paminėdama, kad velionis dukart buvo ištremtas Sibiran. Velionis paliko liūdinčią žmoną ir sūnų.

GAILA, NĖRA SPORTO

Grįžęs iš atostogų, radau torontiečio bičiulio St. Dargio man atsiųstą brangią dovaną: Pr. Čepėno "Naujųjų laikų Lietuvos istorijos" du tomus ir dr. M. Danytės "DP Lithuanian Immigration to Canada after the Second World War".

Nespėjau visų trijų leidinių perskaityti nuo "A iki Z", bet mečiau ilgesnį žvilgsnį į jaunos mokslininkės darbą ir pabaigoje sušukau: o kur sportas!?

Jeigu šią kultūringo žmogaus gyvenimo dalį būtų užmiršęs paminėti vyresnės kartos atstovas, būtų dovanotina, bet ne jaunai dr. M. Danytei, pažinusiai sportą gimnazijoje. Gaila, nes Kanados lietuvių gyvenime sportas suvaidino didelį vaidmenį — davė Klevo lapo kraštui tarptautinio masto sportininkų: lietuviai buvo Kanados meisteriais stalo tenise, šachmatuose, krepšinyje, lengvojoje atletikoje, plaukyme. Lietuviai atstovavo Kanadai tarptautinėse varžybose.

Vertėjo dr. M. Danytei atkreipti dėmesį į kun. dr. Pr. Gaidos redaguotą "Lithuanians in Canada" leidinį, kuriame net 14 psl. paskirta sportui. Tai brangi, istorinė medžiaga, kuria vėliau galės pasinaudoti ir dr. M. Danytė, papildydama naują leidinį sportiniu gyvenimu.

Ta proga norėčiau prisiminti atliktą darbo sutartį CPR geležinkelyje Winnipege ir patį darbą 1948 m. Gyvenome, miegojome, valgėme vagonuose. Dviaukštės lovos, kuriose vos galima buvo apsisukti. Kai paprašėme vieno vagono laiškų rašymui, pasiskaitymui laikraščių, mūsų viršininkas Cooperis nustebo: "Ką, jūs mokate rašyti ir skaityti?!" Tačiau vagoną gavome ir iš CP raštinės kiekvieną dieną berankis "timekyperis" atnešdavo mums siuntas laikraščių, laiškų. Nusipirkome radiją ir kamuolį. Nuvykę toliau nuo Winnipego (buvome vadinami "extra gange"), žaisdavome futbolą, tinklinį su latviais. Subėgdavo seni ateiviai ukrainiečiai ir lenkai, keli anglai. Jie stebėjosi, kad DP sportuoja, moka gražiai praleisti laisvalaikį. Kitas "extra gange", sudarytas iš kanadiečių vyrų, keldavo ir guldavo su tais pačiais drabužiais.

Tad dar kartą sakau — gaila, kad dr. M. Danytė nepažvelgė į sportinį lietuvių gyvenimą. **K. Baronas,**
V. Vokietija

Red. pastaba. Jau ne kartą buvo aiškinta, kad dr. M. Danytės knygoje yra pavaizduotas nepilnas Kanados lietuvių gyvenimas, nes leidėjas sutiko išspausdinti tiktai dalį jos paruošto rankraščio, turinčio per 800 psl. Išleistoje dalyje pagrindinis dėmesys tenka pačiam imigracijos procesui ir ateivių įsikūrimui.

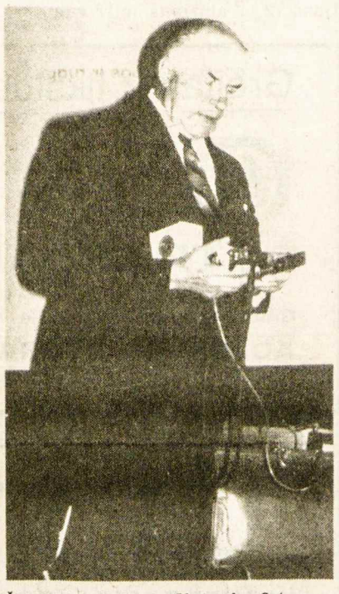

Žymusis Toronto lietuvių fotografas STASYS DABKUS, kurio nuotraukos dažnai matomos "Tėviškės žiburiuose" ir kituose laikraščiuose. Ntr. J. C. Vyšniauskaitės

ŠYPSENOS

Tarp skautukų

Pirmasis vilkiukas: "Kai užaugsiu, išrasiu tokį daiktą, kad žmonės galėtų matyti kiaurai per sieną." Antrasis vilkiukas: "Kad toks daiktas jau išrastas". Pirmasis: "Kaip jis atrodo?" Antrasis: "Tai langas".

Stovykloje

Vienas mokytojų savaitės dalyvis Dainavos stovyklavietėje taip pasakojo apie programą: "paskaitos, pokalbiai, papildymai, prakalbos, minėjimai, pašnekesiai, prisiminimai, išsprūdimai, pasakojimai, pasidalinimai, išsišnekėjimai, išsiliejimai, dialogai, monologai, prologai, epilogai ir santraukos . . .

Taupant

Kad nereikėtų mokėti meistrui, bulgaras nutarė pats pasitaisyti savo namo stogą. Neįgudęs tokiam darbe, jis paslydo ir nukrito nuo stogo. Krisdamas pro virtuvės langą, jis šūktelėjo žmonai:

— Ei, šiandien pietų man nereiks! . . .

Parinko **Pr. Alš.**

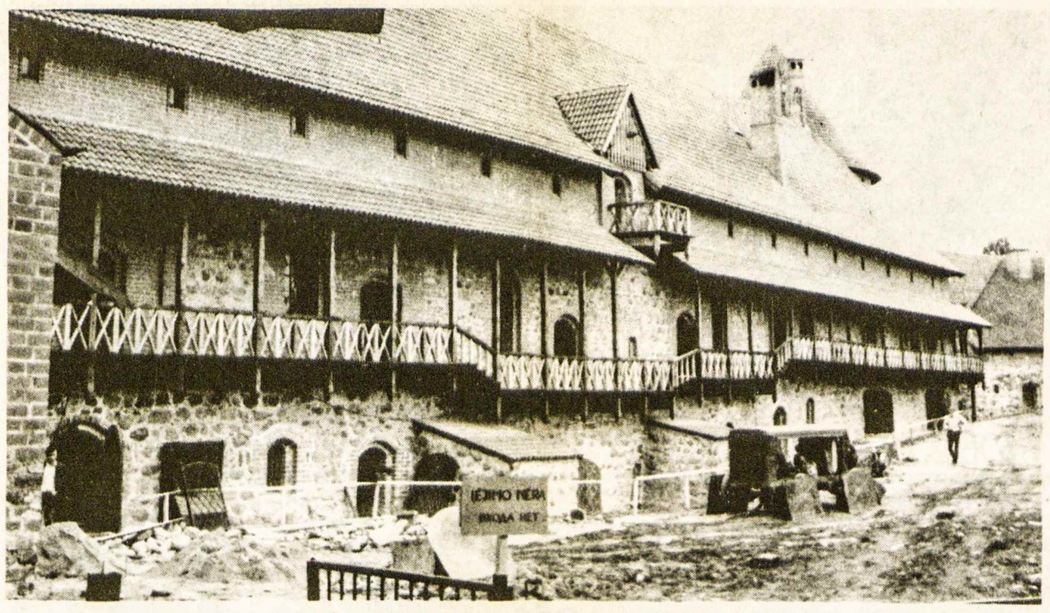

Vienas iš Trakų pilies pastatų, kuriuos 1986 m. vasarą aplankė užsienio lietuviai, jieškantys Lietuvos praeities

Prašoma atsakyti į šiuos klausimus

PLB remiant, Lietuvių informacijos centras, bendradarbiaudamas su keliom įtakingom tarptautinėm organizacijom, ruošia studiją Vienos konferencijai apie žmogaus teisių pažeidimus okupuotoj Lietuvoj. Vienos konferencija, kuri įvyks 1986 m. lapkričio mėn., peržvelgs visus Helsinkio baigiamojo akto principus.

Gausi lietuvių pogindžio spauda pukiai iliustruoja persekiojimą okupuotoje tėvynėje, bet šia ypatinga proga norisi kuo plačiau paminėti ir kitus neužfiksuotus persekiojimo faktus. Norėdami paruošti dokumentuotą studiją Vienai gyvu liudijimu, kreipiamės į lietuvių visuomenę ir prašome pasidalinti žiniomis apie teisių suvaržymus, kurie dažnai pasilieka tik artimųjų tarpe.

LIC sudarė anketą, remdamasis Helsinkio akto principais. Visuomenė raginama anketą užpildyti ir sugrąžinti LIC iki rugsėjo 15 d. Lietuvių Informacijos Centrui, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA. Užpildžiusiem prašant, bus išlaikomas konfidencialumas bei anonimiškumas.

Atsakant į visus klausimus, prašoma pažymėti vietą, datą ir paaiškinti, kokios buvo sovietų sudarytos priežastys teisių suvaržymui. Galima atsakyti iš asmeniškos patirties ar perduoti jums žinomus bei patvirtintus Lietuvoj gyvenančių žmonių gyvenimo epizodus. Šie klausimai apima ne tik santykius tarp laisvojo pasaulio ir okupuotos Lietuvos lietuvių, bet ir ypač suvaržymus pačioje Lietuvoje.

— Ar buvo leidžiama aplankyti sergantį ar mirštantį šeimos narį?

— Ar vyresnio amžiaus žmogui arba reikalingam medicininės priežiūros buvo leidžiama išvykti?

— Ar galėjo dalyvauti laidotuvėse bei aplankyti mirusio šeimos nario kapą?

— Ar buvo duotas leidimas dalyvauti svarbiuose šeimos įvykiuose, pvz. gimimo, vedybų, religinėse bei civilinėse apeigose ar kituose šeimyniniuose susibūrimuose?

— Kokius varžtus patyrėte tarp Lietuvos gyventojų ir svečių iš užsienio viešnagės metu?

— Ar susirašinėjimas laiškais tarp Jūsų ir gyvenančių Lietuvoje yra trukdomas? Per kiek laiko laiškas iš Lietuvos pasiekia Jus Vakaruose? Ar įteikiate skundą savo krašto paštui, jei laiškas nepasiekia Lietuvos?

— Ar siuntiniai nueina į Lietuvą? Jei taip, kokie būna muitai? Ar siuntiniai pasiekia adresatus gerame stovyje, ar jie būna apvogti, sudraskyti, konfiskuojami bei grąžinami? Jei siuntinys nenueina ar būna sužalotas, ar Jūs įteikiate skundą savo krašto paštui?

— Kaip su telefoniniais pasikalbėjimais? Kaip ilgai trunka pasiekti reikiamą asmenį? Ar pokalbiai yra nutraukomi bei klausomi?

— Važiuojant į Lietuvą, ar Jus kratė? Jei taip, ką atėmė? Kaip su Jumis muitininkai elgėsi? Ar Jums teko, kaip kito krašto piliečiui, priešintis ar iškelti bet kokius teisiškus reikalavimus muitininkams?

— Ar važiavote į Lietuvą kaip turistas? Ar kaip delegacijos narys? Kviestas giminių ar valdžios? Kaip ilgai svečiavotės Lietuvoj? Ką patyrėte viešnagės metu? Ar Jūsų artimieji Lietuvoj buvo apklausinėjami apie Jus?

— Ar Lietuvoj būnant Jus apklausinėjo? Jei taip, kokiu pretekstu ir kur vyko apklausinėjimas? Kas vykdė apklausinėjimą ir ką norėjo sužinoti?

— Ar Jūs bandėte iškviesti gimines pas save? Kada įdavėte prašymą? Kada priėmė ar atmetė? Kodėl? Ar giminės dėl to nukentėjo? Kaip ilgai tęsėsi ar tęsiasi šis procesas?

— Ar Jūsų giminės ar draugai iš Lietuvos svečiavosi Vakaruose? Vieni ar su kitais šeimos nariais? Kaip turistai ar delegacijos nariai? Kokiomis sąlygomis juos išleido iš Lietuvos? Kaip ilgam?

Maloniai prašome pasidalinti turimomis žiniomis apie:

— lietuvių dalyvavimą Afganistano kare
— rusifikacijos apraiškas Lietuvoj
— Černobilio pasekmes Lietuvoj

Skirta tik iš Lietuvos emigravusiems:

— Kada išvykote iš Lietuvos? Ar viena-as, ar su šeima? Kaip ilgai truko gauti leidimą išvykti? Kaip su Jumis buvo elgiamasi padavus prašymą išvykti? Kokiomis sąlygomis išvažiavote? Ar bandėte vėl grįžti Lietuvon kaip turistas? Jei taip, ar pavyko ir ką patyrėte?

-LIC-

Sovietiniam disidentam mirties bausmė?

Nuo 1986 m. liepos 1 d. Sovietų Sąjungoje įsigaliojo drastiškai sustiprinta baudžiamoji teisė. "Izvestija" paskelbė atitinkamus aukščiausiojo teismo nutarimus. Pakeitimai liečia paragrafus, susijusius su "ypatingai pavojingais valstybiniais nusikaltimais". Prie jų priklauso ir vadinamoji "antisovietinė agitacija bei propaganda". Už ją yra nuteisti dauguma kovotojų už žmonių teises net iki 15 metų kalėti. Pagal naują įstatymą, bausmė yra padidinama iki 20 metų kalėjimo. Mirties bausmė palikta baudžiamajame kodekse ir jos pritaikymas praplėstas: laisvės atėmimo bausmės nuo 10 iki 15 metų ir daugiau gali būti pakeistos mirties bausme. Tuo būdu "antisovietinė agitacija ir propaganda" patenka į šios bausmės rėmus.

Kito sovietinio oficiozo "Literaturnaja gazeta" korespondentas Arkadijus Vaksbergas pabrėžia, kad jau minėtame teismo plenume buvo paliestos ir griežčiausios "tabu" temos, kaip "telefoninė teisė". Tai reiškia, kad kai kuriems teisėjams "įtakingo asmens" skambutis yra svarbesnis, negu įstatymas. Be to, pasak korespondento, Sov. Sąjungos aukščiausias teisėjas Terebilovas yra išpeikęs "aklą pasitikėjimą ir laikymąsi faktų bei įrodymų, gautų tardymo eigos metu (dažnai neteisėtomis priemonėmis)". Čia sumanus skaitytojas galėtų tarp eilučių įžiūrėti paslėptą užuominą į KGB kankinimo metodus.

Kaip matome, daug įdomių temų ir klausimų buvo Sov. Sąjungos aukščiausio teismo plenume nagrinėta. Apie tai plačiai rašoma ir bandoma apgauti eilinį pilietį pasenusiu būdu. Atseit, jeigu anksčiau ir buvo kokių neaiškumų su teismais, tai čia tik kai kurių nesusipratusių asmenų kaltė. Dabar, viską "atvirai" išdiskutavus, jokių "nesklandumų" būti negalės. O iš tikrųjų Baudžiamojo kodekso sugriežtinimas ir mirties bausmės galimybė vien tik už Vasario 16 dienos atminimą, a.a. Kalantos vardo paminėjimą, kraugeriško afganų tautos žudymo pasmerkimą arba paprasčiausiai už tikėjimą, — parodo Gorbačiovo politikos kryptį.

Sunku patikėti, kad demokratinių valstybių vadovai su aibe patarėjų, sovietologų ir kitų specialistų taip ramiai priėmė tą, sakyčiau, istorinį posūkį sovietų smurto praktikoje. Žemės rutulyje yra valstybė, kurios įstatymuose numatyta mirties bausmė už norą pamatyti gimines užsienyje, už "neleistinų" knygų skaitymą, už religiją, už aukštai pakeltą galvą ir nesuteptą sąžinę. Tai šalis, kur garsiai ištartas žodis "demokratija" arba "tikėjimo laisvė" gali būti interpretuotas kaip antisovietinė propaganda ir agitacija. Smerkiant diktatūrą Čilėje, rasinę diskriminaciją P. Afrikoje, reikia dar labiau smerkti kitamin čių naikinimą Sov. Sąjungoje. **LNA**

• Geriausia pagalba vaikui padėti ruošiant pamokas — visai nepadėti.

• Moteris apie savo amžių nustoja kalbėti tada, kai amžius pats pradeda kalbėti apie ją.

Advokatė
JOANA E. KURAS, LL. B.
atidarė savo raštinę
3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 248-9458

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3425 Dundas St.W., Suite 201
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)763-4319
namų 621-2136

Dr. GINA J. GINČAUSKAITĖ,
optometristė,
ATIDARĖ SAVO KABINETĄ
1551 Bloor St. W., Toronto, Ontario, M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
ir priima pacientus pagal susitarimą tel. 532-7115.
Susitarus priima pacientus ir vakarais.

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Gražina Raškauskienė, B.Sc.
624-6336 namų 624-2199
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas
* uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1986 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS
Rugsėjo 3 – 17 Spalio 8 – 17
Grupę rugsėjo 3 lydėsiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius. Sudaromi iškvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui.
Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus.
Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu ir telefonu.
V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6
Registration No. 0009239
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo pirmadienio iki penktadienio 3 v.p.p.-7 v.v.
tel. 245-9990
nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p.

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Su rugsėjo 7, sekmadieniu baigiamas vasaros sezonas Wasagos Gerojo Ganytojo misijoje. Joje Mišios bus laikomos kviekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį, 11 v.r., iki sekančio vasaros sezono.

— Parapijos choras po vasaros atostogų pradeda giedojimą pamaldų metu rugsėjo 7, sekmadienį, 11 v.r. Bus ruošiamasi parapijos iškilmei — Lietuvos kankinių šventei. Kviečiami prisidėti nauji nariai-rės.

— Lietuvos kankinių šventė — rugsėjo 28, sekmadienį.

— Korėjiečiai katalikai š. m. rugpjūčio 31, sekmadienį, 5 v.p.p., turėjo paskutines savo pamaldas Lietuvos kankinių šventovėje. Atsisveikindami, įteikė simbolinę dovaną parapijai — indą gėlėms su atitinkamu įrašu. Jie naudojosi lietuvių šventove ir salėmis sekmadieniais porą metų. Dabar jie savo misijos pamaldas turės kanadiečių šventovėje prie Centennial parko Mississaugoje.

— Paaukojo religinei Lietuvos šalpai: $100 — P. V. Dalindos; Šv. Kazimiero kolegijai: $50 — J. J. Rovai; Šv. Jono lietuvių kapinėms: $100 — J. R. Milteniai, V. J. Skrebutėnai, B. P. Jankauskai; $50 — B. Čepauskienė, J. Pikelis; $25 — A. Lemežytė.

— Mišios rugsėjo 7, sekmadienį, 10 v.r. — už a. a. Petrą ir Zuzaną Aukšienus, 11 v.r. — už a. a. Veroniką ir Antaną Juškevičius, Wasagoje — 10 v.r. už a. a. Janiną Starienę, 11 v.r. — už a. a. Bronių Švedą.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos — rugsėjo 7 d., 9.45 v.r. Po pamaldų moterų draugijos susirinkimas pasIreną Delkuvienę (14 Shand Ave., tel. 233-8510).

— Moterų draugija ruošia rugsėjo 13, šeštadienį, 9 v.r. – 2 v.p.p. bazarą ir pyragų išpardavimą šventovės kieme. Draugija prašo aukotus išpardavimui daiktus pristatyti į šventovę rugsėjo 12 d. nuo 6 v.v.

— Parapijos tarybos posėdis — rugsėjo 10 d., 7.30 v.v., parapijos salėje.

— Parapijos žiniaraštis rugsėjo mėn. bus dalinamas prieš ir po pamaldų rugpjūčio 31 ir rugsėjo 7 d.d.

— Tikybiniais reikalais kreiptis į kun. P. Dilį tel. 588-1130 arba į antrą sekretorę Vandą Norvaišienę tel. 447-4128.

Kun. J. Vaišnys, SJ, mėnraščio "Laiškai lietuviams" redaktorius iš Čikagos, dalyvavęs ateitininkų konferencijoje Toronte, kapelionavęs studentų ateitininkų stovykloje "Saulainėje", keletą dienų praleido Toronte ir Mississaugoje. Ta proga aplankė Anapilį ir "TŽ" redakciją. Sekančiais metais jis organizuoja Čikagoje trijų savaičių išvyką Europon, kur aplankys keletą kraštų ir dalyvaus Lietuvos kirkščionybės sukakties iškilmėse Romoje.

"The Globe a. Mail" 1986. VIII.-29 išspausdino Reuterio žinių agentūros pranešimą iš Stockholmo apie Lietuvoje pastatytos Ignalinos atominės elektros jėgainės nesaugumą. Esą jos reaktorius esąs dar nesaugesnis už Černobilio sprogusį reaktorių. Švedijos energijos tarybos pareigūnai studijuoja Ignalinos reaktorių, kuris sudaro pavojų ir Švedijai. Pastarosios gynybos tyrimo institutas, kuris pirmas pastebėjo Černobilio nelaimės pavojų, yra pastebėjęs net šešis radiacijos proveržius iš Ignalinos reaktoriaus.

Toronto lietuvių pensininkų klubo gegužinė įvyko rugpjūčio 27 d. High Parke. Dalyvavo 190 asmenų – torontiečiai su svečiais iš Hamiltono, St. Catharines ir net Kalifornijos. Dalyviams atsiėmus maistą pietums ir susėdus, kun. E. Jurgutis, OFM, su kun. P. Diliu sukalbėjo maldą. Po pietų neseniai iš Lietuvos pasitraukęs dainininkas V. Povilonis, palydimas savo gitaros ir akordeono, džiugino dalyvius savo solistiniu balsu ir įtraukė juos į sutartines. Dalyviai, atsidėkodami dainininkui, padarė rinkliavą padėti jam kuo greičiau įsikurti Kanadoje ir sugiedojo "Ilgiausių metų" jo netolimo gimtadienio proga. Klubo valdyba susilaukė daugelio klubo narių paramos gegužinės paruošimo darbuose. Klubo valdybos pirm. H. Stepaitis padėkojo visiems dalyviams ir prisidėjusiems pozityviu darbu bei įnašu prie šios gegužinės pasisekimo.

Dalyvis

Prisikėlimo parapijos žinios

— Rugpjūčio 31, sekmadienį, per visas Mišias pamokslus sakė svečias iš Čikagos kun. Alf. Grauslys.

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Šventoji valanda ir Mišios — 7 v.v., išpažinčių klausoma rytą ir vakarą prieš Mišias. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus. Šį šeštadienį Gyvojo rožinio Mišios ir maldos — 11 v.r. Pensininkų namuose "Vilnius" Mišios — 5 v.p.p.

— Susituokė: Diana Kaminsky su Joseph Campbell; Janet-Lyn Stulginskaitė su Toby-Joe Narciso.

— Šv. Pranciškaus trečiojo ordino Prisikėlimo parapijos kongregacijos Mišios ir susirinkimas — šį ketvirtadienį 10 v.r.

— Rugsėjo 2 d. palaidota a.a. Emilija Bartkuvienė 74 m.

— Jaunų šeimų sekcija ruošia gegužinę rugsėjo 14 d. Vaidilų ūkyje prie Cobourgo, Ont. Informacijų teirautis pas p. Kušlikienę tel. 769-2321.

— Nuo rugsėjo 7, sekmadienio, vakarinės sekmadienių Mišios bus laikomos 7 v.v.

— Parapijai aukojo $200: A. Kavaliauskas; $150 — A. Šlekienė; $100 — J. O. Gustainiai, P. Kudreikis, A. A. Šmigelskiai, O. Guobienė; $50 — J. Vingelienė; vyskupo fondui $200 — A. A. Šmigelskiai; $100 — P. L. Murauskai; $25 — K. Bubliauslienė; provincijolui $100 — A. A. Šmigelskiai; religinei Lietuvos šalpai $25 — K. Bubliauskienė.

— Mišios rugsėjo 7, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a. a. Jokūbą Šimkų, 9.20 v.r. — už a. a. Kazimierą Jurkštą, 10.15 v.r. — už Lukoševičių šeimos mirusius, už Vladą Walenciej, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a. a. Juozą Mockų.

Vasario 16 gimnazijai per įgaliotinį L. Tamošauską, Valerija Anysienė atsiuntė auką ir šį laiškelį: "Rugsėjo 6 d. sueina 50 metų nuo inž. Vaclovo Brilskio mirties. Šio tauraus Šiaulių visuomenininko ir pedagogo šviesaus atminimui aukoju Vasario 16 gimnazijai 75 dolerius. Duktė Valerija Anysienė".

Vasario 16 gimnazijos mokinys A. Gromašauskas praleido vasaros atostogas Toronte, talkino Prisikėlimo parapijos surengtoje vaikų stovykloje, kurioje kapelionavo kun. E. Putrimas. Buvo nuskridęs Dominikos respublikon, kurios sostinėje gyvena jo motina. Po atostogų grįžo į Vasario 16 gimnaziją tęsti mokslo.

Rita Trinkaitė, baigusi odontologiją Toronto universitete, išvyko V. Vokietijon, kur, pagal sutartį, darbuosis kaip dantų gydytoja Š. Atlanto sąjungos karinių dalinių tarnyboje. Savo specialybės mokslus ji baigė labai gerais pažymiais. Iš 115 baigusių tik 17 buvo su tokiais pažymiais. Būdama Toronte, ji reiškėsi ir lietuviškoje veikloje — kai kuriuose renginiuose eidavo programos pranešėjos pareigas.

A. Kiršonis ir p. Kiršonienė, buvę torontiečiai, dabar gyveną Kalifornijoje, lankėsi Toronte po daugelio metų. Gyvendami Toronte jiedu aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje. A. Kiršonis dalyvavo "Paramos" steigime 1952 m., buvo jos valdyboje. Išvykęs Kalifornijon įsteigė ten net du kredito kooperatyvus. Abu Kiršoniai, lydimi dail. E. Docienės, aplankė ir Anapilį, užsisakė "TŽ", kad galėtų sekti lietuvių gyvenimą Toronte.

Knygos "The Chosen People" platinimas vyksta gana sėkmingai. Apie ją skaitytojų atsiliepimai yra geri. Yra užsakymų iš Australijos, Pietų Amerikos, JAV ir kt. Knygos kaina — 13 Kanados dolerių. Beveik visi užsisakiusieji pašto atsiuntė žymiai stambesnius čekius. Adresas: Alpha — Book Publication, P.O. Box 157, Stn. "M",Toronto, Ont. M6S 4T3, Canada (Sklb.)

Ontario provincijoje yra apie 200 laikraščių tautinėmis kalbomis. Juos leidžia įvairios draugijos ir spaudos bendrovės. Ontario vyriausybė retkarčiais duoda jiems apmokamus skelbimus, kad svarbesnieji valdžios pranešmai bei potvarkiai pasiektų ir tą visuomenės dalį, kuri skaito etninę spaudą. Šiuo metu vyriausybė planuoja įsteigti skelbimų agentūrą. Tam darbui siūlosi eilė kandidatų.

SNAIGĖS ŠILEIKIENĖS
MENO PARODA
rugsėjo 9 - 20 d.d.
Maloniai kviečiame dalyvauti parodos atidaryme
rugsėjo 11, ketvirtadienį, 6 — 9 val. vak.
DEL BELLO GALLERY 363 Queen Street West, Toronto, 593-0884

Vyrų choro "Aras" pirmoji repeticija po vasaros atostogų bus rugsėjo 9, antradienį, 7 v.v., Prisikėlimo parapijos muzikos studijoje. Bus svarstoma choro veikla, renkama valdyba. Dabartinė valdyba pabrėžia, kad visų choristų dalyvavimas būtinas.

Maironio mokykla naujus mokslo metus pradės rugsėjo 20, šeštadienį, 9.30 v.r., tose pačiose patalpose. Tėvai prašomi atvežti savo vaikus registracijai ir pamokom. Mokiniai bus paleisti namo 11 v.r.

Jaunimas kviečiamas dalyvauti išvykoje į Austrijos sostinę Vieną, kur š.m. lapkričio pradžioje prasidės Helsinkio akto peržiūros konferencija. Baltiečiai ta proga lapkričio 4 d. Vienoje rengia demonstraciją. Išvyką rengia VLIKas. Ji prasidės skrydžiu iš Niujorko ir baigsis lapkričio 10 d. skrydžiu iš Londono į Niujorką. Išvykos kaina — $1,195 JAV (dviese kambaryje). Jaunimui duodama finansinė parama $250. Informacijas teikia VLIKo įstaiga (1611 Connecticut Ave., N. W., Suite 2, Washington, D.C. 20009, USA) tel. 202-667-1980. Registracija — iki rugsėjo 1 d. (taip buvo skelbiama). Ar ji pratęsta, nėra žinių.

Pasaulio lietuvių gydytojų sąjunga rengia slidinėjimo išvyką Courcevel, Prancūzijoje, 1987 m.sausio 31 – vasario 10 d.d. Dalyvauti kviečiami ir negydytojai. Informacijas teikia Birutė Zalatorienė, Travel Advisers, Inc. Čikagoje. Tel. (312) 524-2244 ir dr. R. Karka Toronte tel. 763-4025.

Sesuo Margarita Bareikaitė, ilgus metus vadovavusi N. Pradėtosios Marijos vienuolijos Toronto skyriui ir Lietuvių vaikų namams (vaikų darželiui), išvyko į Montrealio skyrių, kur gyvendama galės gilinti savo studijas vietiniuose universitetuose. Būdama Toronte, ji ne tik ėjo tiesiogines savo pareigas, bet ir dalyvavo visuomeninėje lietuvių veikloje.

A. a. Elzbietos Bražukienės, mirusios Lietuvoje atminimui, Alvina ir Vladas Ramanauskai su šeima paaukojo "Tėviškės žiburiams" $50.

Privačiomis žiniomis iš okupuotos Lietuvos, Černobilio atominis sprogimas bei jo radiokatyvūs debesys, paliko žalingų pėdsakų ir Lietuvoje, ypač kūdikių laukiančiom motinom. Iš Ukrainos atvežta daug vaikų, kurie laikinai apgyvendinti palapinėse Palangoje ir Kauno apylinkėse. Daugelis jų staigiai miršta, nes yra paliesti radioaktyvinių dujų. Taip pat atvežta daug suaugusių iš Černobilio srities. Jie apgyvendinti Vilniuje, Kaune ir kitose vietovėse. Apie tai uždrausta skelbti, kalbėti, rašyti. Nusikaltę šiam potvarkiui atleidžiami iš tarnybų.

Dienraštis "The Globe a. Mail" 1986. VIII. 28 išspausdino ilgoką pranešimą, gautą iš V. Vokietijos per "New York Times" apie sovietų okupuotos Estijos rezervistų mobilizaciją valymo darbams pavojingose Černobilio srityse. Esą 200-300 vyrų buvo nugabenta į tą sritį dviem mėnesiam, paskui pranešta, kad priverstinis darbas pratęstas iki 6 mėnesių. Estai pasipriešinę, bet nieko nelaimėję. Jie privalo plauti pastatus, medžius, išgabenti radio aktyvinių spindulių paliestą žemės sluoksnį ir atvežti naują. Iš kitų šaltinių patirta, kad panašiai buvo daroma ir Lietuvoje. Be to, į Vilnių atgabenta daug žmonių iš Černobilio srities. Jiems buvo parūpinti butai ir darbai.

• Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.

Toronto Maironio mokyklos choristės, vadovaujamos muzikės D. VISKONTIENĖS, dainuoja Vasario 16 šventėje Anapilio salėje Nuotr. St. Dabkaus

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
JAUNŲ ŠEIMŲ SEKCIJOS
PABAIGTUVĖS-GEGUŽINĖ
sekmadienį,
rugsėjo 14-tą
(jeigu lis, nukeliama į rugsėjo 21)
nuo 11 v.r. iki 6 v.p.p.
Vaidilų ūkyje
Dėl informacijų ir registracijos skambinti Mary - Anne Kušlikienei tel. 769-2321.
Kviečiame visus!
ŠIENAPJŪTĖS
CENTRETON RD.
#45 NORTH
VAIDILŲ ŪKIS
CENTRETON
#401 EAST
TORONTO
COBOURG

Dr. MIKAS A. VALADKA
nuo 1986 m. rugsėjo 2 d. perkelia savo kabinetą iš 2299 Dundas St. West į
2150 Bloor St. West, Suite 207. Tel. 769-2415.
Priims pacientus: pirmadieniais 10 v.r.– 5 v. p.p., antradieniais 1 v.p.p.– 7 v.v., trečiadieniais 1 v.p.p.– 7 v.v., ketvirtadieniais 9 v.r. – 2 v.p.p., penktadieniais 9 v.r.– 2 v.p.p.
Pacientai bus priimami pagal išankstinę registraciją, išskyrus skubius atvejus ir pakartotines injekcijas. Nesant gydytojui kabinete (lankant pacientus ligoninėje arba namuose), galima palikti žinią skubiais atvejais. Gydytojas visuomet gali būti pasiekiamas per informacinę tarnybą telefonu 769-2415.

Ray Mickevičius
Wasagoje atidarė automobilių prekybą
"Four Seasons"
auto sales and services
850 Mosley St., Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0
Telefonai: namų (705) 429-2349, darbo (705) 429-2726
Kviečiu apsilankyti. Lietuviams nuolaida.

MONTREALQUE

Romas Staškevičius ir Danuta Kozak rugpjūčio 23 susituokė St. Mary's šventovėje. Vietos klebonas ir Lietuvos kankinių parapijos klebonas kun. Jonas Staškus, Romo pusbrolis, laikė Mišias ir atliko jungtuvių apeigas. Giedojo sol. Gina Čapkauskienė, vargonavo muz. Aleksandras Stankevičius. Užėjęs lietus trukdė vestuvininkams ramiai persikelti iš šventovės į "Sorento" restoraną vaišėms. Čia jaunavedžius, svečius ir valgius palaimino kun. J. Staškus. Oficialiajai daliai sklandžiai vadovavo Asta Staškevičienė-Kličiūtė. Jaunavedžius sveikino jų tėvai ir Kanados lietuvių jaunimo sąjunga bei Montrealio lietuvių jaunimo ansamblis "Gintaras", kurių aktyvus narys yra Romas. Arti 200 svečių linksminosi iki vidurnakčio, kai jaunieji buvo išlydėti į naują gyvenimą. Ankstų sekmadienio rytą jaunieji išskrido dviem savaitėm į Karibų salas povestuvinei kelionei.

Jannifer-Linda, Danieliaus ir Joanos Keršulių duktė, pakrikštyta AV šventovėje.

A.a. Aleksandras Bendžius (Bandjus), 72 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 13 d. Palaidotas iš Šv. Kazimiero šventovės rugpjūčio 18 d. Liūdi dvi seserys su šeimomis ir kiti giminės.

A.a. Petras Lingaitis (Lingat), 61 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 19 d. Palaidotas rugpjūčio 22 d. Liūdi duktė ir sūnus su šeimomis.

A.a. Ona Vadišienė-Viršilaitė, 81 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 19 d. Palaidota iš AV šventovės rugpjūčio 21 d. Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi duktė ir Lietuvoje likęs sūnus su šeima.

A.a. Bernice Malinauskienė-Griciūtė mirė rugpjūčio 23 d. Palaidota rugpjūčio 26 d. iš Šv. Kazimiero šventovės Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi vyras, duktė, dvi seserys ir kiti giminės.

"The Gazette" rugpjūčio 25 d. laidoje aprašė Juodojo kaspino dienos eiseną, kuri įvyko rugpjūčio 23 d. Montrealyje nuo Dominion Sq. iki Sovietų Sąjungos konsulato. Dalyvavo apie 200 asmenų. Korespondentas, painformuotas Tarptautinio juodojo kaspino dienos komiteto nario Janis Terauds, ilgokame straipsnyje išsamiai paaiškino tos dienos tikslą. **B. S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapijoje
KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	——	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00	——
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00	——
Sekmadieniais	10.30-12.30	——	10.30-12.30

Atliekame visus bankinius patarnavimus
Aktyvas – virš $17,000,000. rezervas – $600,000.
Dabartinių palūkanų informacija "LITE"

Studentų ateitininkų vasaros stovykla buvo surengta rugpjūčio 17-24 d.d. latvių stovyklavietėje "Saulainė", netoli Toronto. Dalyvavo apie 40 studentų iš įvairių Kanados ir JAV miestų. Kapelionavo kun. J. Vaišnys, SJ, iš Čikagos. Programoje studentai turėjo įvairių paskaitų, diskusijų ir pramogų. Rugpjūčio 23 d. dalis stovyklautojų dalyvavo Juodojo kaspino demonstracijoje Toronte, kurią surengė įvairių tautybių komitetas, pirmininkaujamas esto Markus Hess.

Ontario meno taryba "Tėviškės žiburiams" atsiųstame pranešime rašo paskyrusi $8,065,917 įvairiems meno vienetams bei asmenims visoje provincijoje. Iš Ontario vyriausybės 1986-87 m. ji gavusi 26 milijonus dolerių, t. y. 4% daugiau nei pernai. Iš prijungto sąrašo matyti, kad finansinė parama teko daugeliui vienetų bei asmenų, prašiusių paramos. Šį kartą iš lietuvių paramą gavo "Volungės" choras — $1,500 ir Algis Kemežys — $1000 fotografijų parodai. Rašytojų sąraše pažymėtas ir Ray Filip (lietuvių kilmės) iš Verduno tarp kitų, gyvenančių ne Ontario provincijoje. Neaišku, ar jiem paskirta kokia nors parama. Kultūriniai bei meniniai lietuvių vienetai ir paskiri asmenys turėtų pasinaudoti vyriausybės teikiama parama. Jos reikia prašyti, nurodant kokį nors konkretų savo projektą, paramos reikalingumą bei jos dydį. Adresas: The Ontario Arts Council, 151 Bloor St. W., Suite 500, Toronto, Ont. M5S 1T6. Telefonas: (416) 961-1660.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA medicininškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

REIKALINGI lietuviškai kalbantys tautiečiai-tės, galintys pagloboti dvejų bei ketverių metų berniuką ir mergaitę nepilną laiką arba ir visą laiką. Darbas apima ir lietuvių kalbos mokymą. Taip pat jieškome globėjų vaikams vakarais ir savaitgaliais. Gyvename visai arti Bloor-Jane požeminio traukinio stoties. Skambinti vakarais dr. A. Pliopliui tel. 762-4181 Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė.
Savininkė ALINA ŠALNIENĖ,
baigusi kursą Guelph universitete (Flowers Canada of Floral design), paruošia gėles vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.